

GUÍA PARA A PROTECCIÓN DO CAMIÑO DE SANTIAGO

DETERMINACIÓNS E CRITERIOS APLICABLES NOS INFORMES E AUTORIZACIÓNS AOS PLANS, PROGRAMAS
E PROXECTOS QUE SE DESENVOLVAN NOS AMBITOS AFECTADOS POLA DELIMITACIÓ DO CAMIÑO DE SANTIAGO FRANCÉS,
APROBADA POLO DECRETO 227/2011, DO 2 DE DECEMBRO, E O DECRETO 144/2012, DO 29 DE XUÑO

Edita_	Xunta de Galicia Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria Secretaría Xeral de Cultura
Edición_	Dirección Xeral do Patrimonio Cultural
Coordinación_	Setembro, 2012
Fotografías_	Subdirección xeral de Protección do Patrimonio Cultural
Deseño e maquetación_	Arquivo da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural / S. A. Xacobeo KRISOLA DISEÑO S.L.

O legado cultural do Camiño de Santiago está representado pola memoria espiritual e un rico patrimonio construído durante séculos – redes de hospitalidade, igrexas, núcleos de poboación... – nos territorios configurados en torno ás rutas de peregrinación a Compostela.

Constitúe unha obriga dos poderes públicos garantir a pervivencia desta herdanza de incalculable riqueza.

A Guía para a protección do Camiño de Santiago que agora se presenta pretende contribuír a esa finalidade, ao tempo que dá cumprimento ao establecido na disposición cuarta do Decreto 227/2011, do 2 de decembro, polo que se aproba a delimitación da maioría dos tramos da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, ao seu paso por Galicia.

Como se explica na Introducción, esta Guía recolle as principais determinacións e criterios que aplicará o persoal técnico da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural no exercicio das súas funcións de informar os plans, programas e proxectos con incidencia sobre os terreos afectados pola delimitación do Camiño.

Para fomentar a súa utilización por parte de todos os operadores públicos e privados que actúan sobre as zonas de afección do Camiño Francés e, por extensión, nos territorios históricos asociados ás outras seis rutas recoñecidas pola Lei, o documento preséntase nun formato sinxelo e atractivo, de modo que se facilite ao máximo a lectura e comprensión da normativa e criterios de aplicación.

Desexo que esta edición sexa a primeira doutras guías e manuais de boas prácticas, que favorezan que todas as actuacións que se emprendan en espazos culturais protexidos nos vindeiros anos estean orientadas segundo os parámetros e criterios que determine esta Dirección Xeral, o que redundará nunha xestión do patrimonio máis acorde cos principios de seguridade xurídica, eficiencia, eficacia e transparencia.

Aproveito esta ocasión para agradecer a dedicación e o interese do persoal ao servizo da Subdirección Xeral de Protección do Patrimonio Cultural que contribuíu á elaboración desta Guía, así como o traballo dos membros do Comité Asesor do Camiño de Santiago, que dende a súa constitución no ano 1997, vén realizando unha labor imprescindible na difícil tarefa de conciliar a conservación da autenticidade do Camiño con actuacións necesarias para manter vivo e funcional este extenso itinerario cultural.

Confío en que o seu uso compense de sobra o esforzo investido neste traballo e demande novas versións máis completas e actualizadas.

O Director Xeral do Patrimonio Cultural
José Manuel Rey Pichel

INTRODUCCIÓN

- I. Coa finalidade de dar cumprimento á obriga de delimitar os camiños de Santiago, establecida pola Lei 3/1996, do 10 de maio, de protección dos camiños de Santiago (en adiante LPCS), o consello da Xunta de Galicia, por proposta da Consellería de Cultura e Turismo, aproba o Decreto 227/2011, do 2 de decembro, de delimitación do Camiño Francés (DOG nº 237 de 14 de decembro), que produce efectos ao día seguinte da súa publicación no Diario Oficial de Galicia.

En concreto, co devandito Decreto apróbase a delimitación da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés (en adiante CSF), dende a entrada no municipio de Pedrafita do Cebreiro ata o límite do termo municipal do Pino, coa excepción do tramo entre o lugar de Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino – que é aprobado polo Decreto 144/2012, do 29 de xuño (DOG nº 133 do 12 de xullo) –, segundo os planos anexos. No Anexo I dos Decretos aparecen definidos os trazados do Camiño que percorren eses concellos e os límites do territorio histórico que conforma o ben de interese cultural (en adiante BIC) Camiño de Santiago Francés. No Anexo II aparece grafado un segundo ámbito que abrangue o espazo que, sen ser portador de todos os valores culturais do territorio histórico identificado como BIC, exerce una influencia directa sobre a contemplación e apreciación do mesmo, e que se denomina, área de respecto, ou seguindo a terminoloxía da UNESCO, zona de amortecemento.

A disposición terceira do devandito Decreto 227/2011 establece que ata a aprobación do Plan Especial de Protección e Promoción do Camiño Francés previsto na LPCS, calquera intervención legalmente permitida que pretenda realizarse dentro do ámbito do ben de interese cultural terri-

torio histórico CSF, haberá de ser autorizada pola Consellería competente en materia de Cultura con carácter previo á concesión da correspondente licenza municipal e que todos os promotores dos plans, programas e proxectos de obras que se determinen pola Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, cuxa realización se propoñan levar a cabo na zona de respecto, deberán presentar, co resto da documentación pertinente, un estudo previo específico de afección sobre o territorio histórico do Camiño Francés.

Mediante a disposición cuarta do devandito Decreto, o consello da Xunta insta á Dirección Xeral do Patrimonio Cultural (en adiante DXPC) a que dite e publique unhas instrucións que recollan as determinacións básicas e criterios de ordenación e deseño referentes ás intervencións que afecten aos seus ámbitos, que contribúan a garantir unha axeitada protección do BIC e a preservar a interrelación global da ruta de peregrinación co territorio de acollida, ata a aprobación do correspondente Plan Especial de Protección do Camiño Francés.

- II. A este dobre obxecto – determinar qué tipo de plans, programas e proxectos que se leven a cabo na zona de respecto ou amortecemento requirirán informe da DXPC, e qué criterios servirán de base aos informes e autorizacións das intervencións con incidencia no BIC (dentro e fora do seu ámbito) – responde a instrución ou orde de servizo ditada polo DXPC con data de 24 de xullo ao abeiro do disposto polo artigo 26.3.b da Lei 16/2010, do 17 de decembro, de organización e funcionamento da Administración xeral e do sector autonómico de Galicia (DOG nº 251, do 31 de decembro de 2010).

Aínda que esa Instrución non ten os efectos propios dunha norma xurídica de natureza regulamentaria, co fin da maior transparencia da xestión administrativa e seguridade xurídica, considérase conveniente a súa publicación en forma de guía para difundir as determinacións e os criterios que manexa a DXPC á hora de informar todo tipo de plans, programas e proxectos que afecten ao BIC do Camiño Francés e de autorizar as correspondentes obras e intervencións ata a aprobación do seu Plan Especial de Protección. Eses criterios son froito da reflexión e experiencia acumulada polos seus técnicos e os membros do Comité Asesor do Camiño de Santiago - órgano asesor constituído en 1997 -, en aplicación das normas xerais con incidencia sobre o patrimonio cultural, o territorio e a paisaxe (entendida como organismo vivo e activo), e moi especialmente, das determinacións contidas na devandita Lei de protección dos Camiños de Santiago.

III. O marco xurídico de referencia para a protección do CSF é basicamente o seguinte:

- **Lei 3/1996, do 10 de maio, de Protección dos Camiños de Santiago** (DOG nº 101, do 26 de maio).
- **Lei 8/1995, do 30 de outubro, do Patrimonio Cultural de Galicia** (DOG nº 214, do 8 de novembro).
- **Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español** (BOE nº 155, do 29 de xuño), que na súa disposición adicional primeira establece que todos os bens mobles e inmobles que con anterioridade foran declarados histórico-artísticos pasan a ter a consi-

deración e a denominarse bens de interese cultural (en adiante BIC), quedando sometidos ao mesmo réxime xurídico de protección que para eses prevé a lei.¹

- **Lei 10/1995, do 23 de novembro, de Ordenación do Territorio de Galicia** (DOG nº 233, do 5 de decembro)
- **Lei 9/2002, do 30 de decembro, de Ordenación Urbanística e Protección do Medio Rural de Galicia**, coas sucesivas modificacións de 2004, 2009 e 2010; en adiante LOUGA.
- **Lei 7/2008, do 7 de xullo, de Protección da Paisaxe de Galicia** (DOG nº 139, do 18 de xullo).
- **Decreto 46/2007, do 8 de marzo** (DOG nº 60, do 26 de marzo), **polo que se regula a composición e funcionamento do Comité Asesor do Camiño de Santiago**, modificado polo Decreto 225/2010, do 30 de decembro (DOG nº 13, do 20 de xaneiro de 2011).
- **Decreto 232/2008, do 2 de outubro, sobre o Inventario Xeral do Patrimonio Cultural de Galicia** (DOG nº 206 do 23 de outubro).

¹ Neste sentido, hai que ter en conta o artigo 40.2 desa lei, que establece a declaración de BICs para as covas, abrigos e lugares que conteñan manifestacións de arte rupestre (entre as que se atopan os petróglifos, gravados e pinturas), o Decreto de 22 de abril de 1949, sobre protección de castelos españois, o Decreto 571/1963, do 14 de marzo, sobre protección dos brasóns, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico artístico (dentro dos cales se entenden incluídos os cruceiros e petos de ánimas) e o Decreto de 449/1973, do 22 de febreiro, sobre protección dos hórreos ou cabazos antigos de Asturias e Galicia.

- **Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban definitivamente as Directrices de Ordenación do Territorio** (DOG nº 36, do 22 de febreiro).

A estas normas hai que engadir as cartas e convenios internacionais ratificados por España e, en particular, a Convención sobre a Protección de Patrimonio Mundial Cultural e Natural de 1972 e as Directrices operativas para a aplicación desa Convención.

Atendendo ao espírito desta normativa sobre os bens recoñecidos como patrimonio mundial, este documento debe aplicarse tamén tendo en conta a necesidade de harmonizar os criterios de protección con prácticas de xestión capaces de manter vivo e funcional este extenso espazo cultural, isto é, velando polo seu carácter e os seus valores patrimoniais pero asumindo as transformacións como parte da súa evolución.

- IV. O Camiño de Santiago Francés é o exemplo mais destacado de ruta europea de peregrinación que se mantén viva ata os nosos días. Todos os poderes públicos deben traballar na procura da pervivenza do seu trazado físico, agora xa fixado de xeito definitivo, e os demais bens que o conforman, incluíndo o seu entorno e atmosfera característica. Os elementos inmateriais (sensoriais e espirituais) son, xunto coa traza do Camiño e demais elementos físicos, parte substantiva do CSF que hai que salvagardar e transmitir ás xeracións futuras, como aspectos da súa esencia e significado universal.

Por todo isto, de acordo co marco normativo anteriormente citado, aos efectos da protección do CSF, o Decreto polo que se aproba a súa delimitación define dúas áreas arredor da traza cuxo uso e desenvolvemento queda dalgún xeito restrinxido e que van máis alá do primeiro entorno inmediato de 30 metros lineais a cada lado do camiño previsto na lei 3/96, do 10 de maio, de Protección dos Camiños de Santiago. Establécense, así, dous niveis de protección: o ámbito do territorio histórico, co réxime xurídico propio deste tipo de BIC e limitacións específicas para a traza do camiño e as franxas laterais de 3 e 30 metros, que será obxecto dunha ordenación pormenorizada a través dun plan especial de protección; e o ámbito de respecto ou amortecemento, cun réxime actual determinado pola necesidade de someter a informe da DXPC determinados plans, programas e proxectos.

A continuación, expóñense as determinacións básicas para cada unha das zonas e os criterios técnicos de ordenación e deseño, que se aplicarán pola DXPC, agrupados por tipos de actuacións. Advírtese que se optou por incluír nesta guía algunhas determinacións legais de obrigado cumprimento, no entendemento de que isto pode contribuír ao seu mellor coñecemento e aplicación.

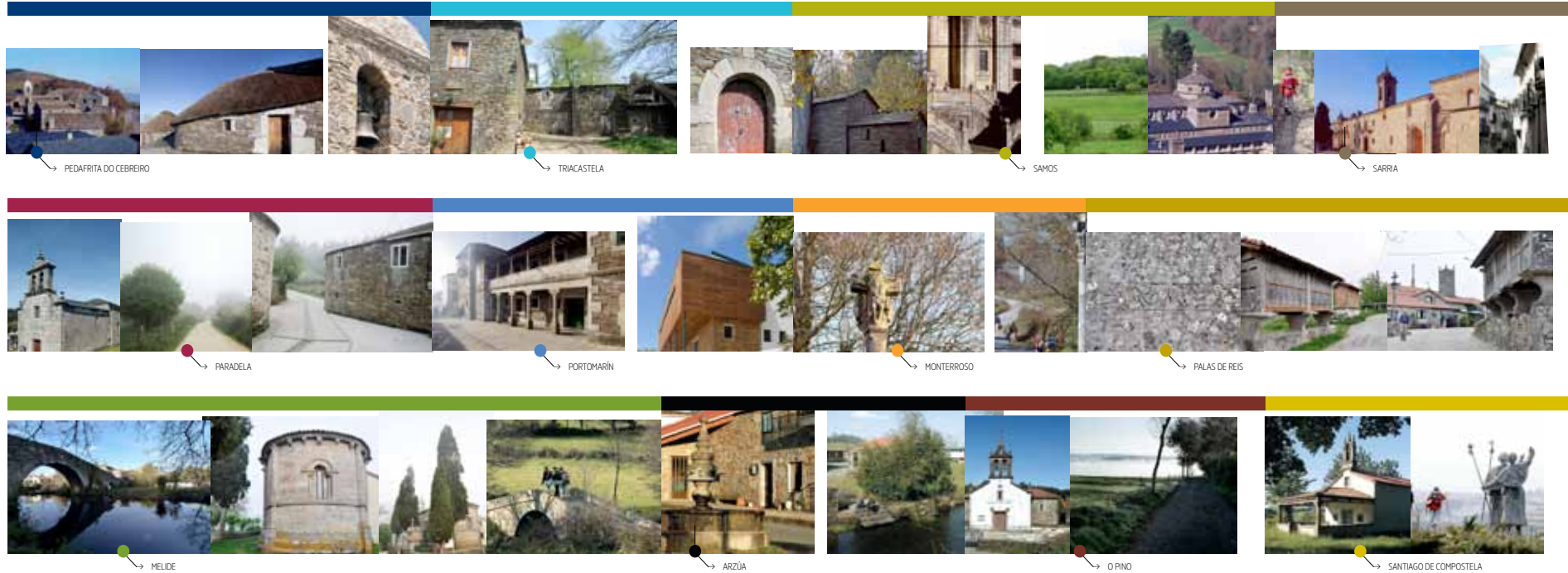
ÍNDICE

1 DETERMINACIÓNS BÁSICAS

1.1	ESPAGO DELIMITADO COMO BIC.....	11
1.1.1	DETERMINACIÓNS RELATIVAS A PROXECTOS DE INTERVENCIÓN NO CAMIÑO E NAS ZONAS LATERAIS 3 METROS A CADA LADO	11
1.1.2	DETERMINACIÓNS COMPLEMENTARIAS RELATIVAS A INTERVENCIÓNS NO CONTORNO INMEDIATO DE PROTECCIÓN 30 METROS	12
1.1.3	DETERMINACIÓNS XERAIS PARA INTERVENCIÓNS NO TERRITORIO HISTÓRICO DO CSF	13
1.2	ESPAGO DELIMITADO COMO AMORTECEMENTO	15
1.2.1	TIPO DE ACTUACIÓNS QUE SE PRETENDAN DESENVOLVER NA ZONA DE AMORTECEMENTO E DEBEN SOMETERSE A INFORME DA DXPC POLA SÚA AFECCIÓN AO CAMIÑO DE SANTIAGO.....	16
1.2.2	CONTIDO DO ESTUDO ESPECÍFICO DE AFECCIÓN SOBRE O CAMIÑO FRANCÉS.....	18

2 CRITERIOS DE ORDENACIÓN E DESEÑO

2.1	TRATAMENTO DAS TRAZAS (VÍA PEONIL) DO CAMIÑO	21
2.2	NÚCLEOS RURAIS EXISTENTES E SOLOS RÚSTICOS	24
2.2.1	ORDENACIÓN	24
2.2.2	INTERVENCIÓN _ESTÉTICOS_	25
2.3	CONXUNTOS URBANOS: EDIFICACIÓNS E ZONAS URBANIZADAS	26
2.3.1	ORDENACIÓN INTEGRACIÓN MORFOTIPOLOXICA ACTUACIÓNS DE NOVA URBANIZACIÓN	26
2.3.2	DESEÑO E COMPOSICIÓN DAS EDIFICACIÓNS	28
2.4	ZONAS DE USO INDUSTRIAL OU COMERCIAL	29
2.5	INFRAESTRUTURAS	30
2.5.1	VÍAS DE COMUNICACIÓN: ESTRADAS, FERROCARRIL E OUTRAS APERTURA E REFORMA	31
2.5.2	INFRAESTRUTURAS LINEAIS	32
2.5.3	LIÑAS DE MEDIA E ALTA TENSIÓN	33
2.5.4	INSTALACIÓN PARA A PRODUCCIÓN DE ENERXÍA EÓLICA	
2.5.5	CENTRAIS DE PRODUCCIÓN DE ELECTRICIDADE	34
2.6	CANTEIRAS A CEO ABERTO E VERTEDOIROIS	35
2.7	CORTAS E REPOBOACIÓN FORESTAIS.....	36
2.8	CONCENTRACIÓNS PARCELARIAS	37

ANEXOS

DECRETO 227/2011, DO 2 DE DECEMBRO, POLO QUE SE APROBA A DELIMITACIÓN DA RUTA PRINCIPAL DO CAMIÑO DE SANTIAGO, CAMIÑO FRANCÉS, DESDE A ENTRADA NO MUNICIPIO DE PEDRAFITA DO CEBREIRO ATA O LÍMITE DO TERMO MUNICIPAL DO PINO, COA EXCEPCIÓN DO TRAMO ENTRE O LUGAR DE AMENA E O LÍMITE DO AEROPORTO DA LAVACOLLA, NO CONCELLO DO PINO 38

DECRETO 144/2012, DO 29 DE XUÑO, POLO QUE SE APROBA A DELIMITACIÓN DO CAMIÑO DE SANTIAGO, CAMIÑO FRANCÉS, ENTRE O LUGAR DO AMENAL E O LÍMITE DO AEROPORTO DA LAVACOLLA, NO CONCELLO DO PINO 84

1 DETERMINACIONES BÁSICAS

1.1.1 DETERMINACIÓNS RELATIVAS A PROXECTOS DE INTERVENCIÓN NO CAMIÑO E NAS ZONAS LATERAIS 3 METROS A CADA LADO

A LPCS no seu artigo 9 dispón que o destino do camiño de Santiago será un sendeiro peonil, compatible coa súa utilización como vía ecuestre ou como vía para vehículos sen motor. En ningún caso tanto a utilización do Camiño como a dos seus elementos funcionais poderán supoñer un perigo de destrución ou deterioro nin realizarse de forma incompatible cos valores que encerra.

Os proxectos sobre o **trazado ou de acondicionamento do viario peonil** constituído polo Camiño de Santiago abordarán a totalidade das obras necesarias para a súa execución e a dos seus elementos funcionais (ribados, muros e contencións).

O artigo 10.1 da lei sinala que nos seus tramos non urbanos, non poderá ser utilizado para o tráfico rodado de vehículos de motor, calquera que sexa a súa natureza e no apartado segundo se matiza que esa prohibición non será de aplicación nos casos en que o Camiño sexa o vial directo de acceso a fincas e vivendas. En todo caso, haberán de irse arbitrando paulatinamente accesos a fincas e vivendas que eviten a utilización de tramos do Camiño para o tráfico rodado.

En xeral, manteranse a **integridade do camiño** coas características propias de cada tramo en canto a pendentes, rasantes, pavimentos e elementos anexos existentes tradicionais ou naturais (fontes, vexetación, muros, etc), evitando a introdución doutros que transformen o carácter do camiño ou que sexan impropios da zona, e propiciando sistemas regulares e axeitados de limpeza, despexe e roza do camiño, que sexan respectuosos coas especies arbóreas das súas marxes e cos elementos patrimoniais de interese que podan existir no contorno inmediato, por exemplo, os relacionados coa auga, como fontes o lavadoiros, ou coa sinalización (cruceiros, petos..).

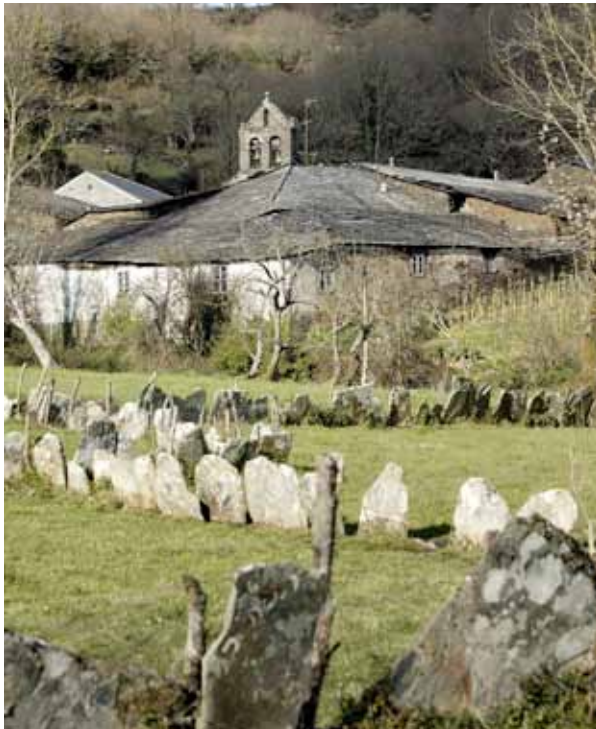
A definición das **zonas laterais de protección do Camiño** atópase no artigo 6 da LPCS que as identifica coas dúas franxas de terreo a ambos lados do mesmo dunha anchura mínima de tres metros a partir da súa liña exterior, salvo en aqueles tramos en que discorra tanxencialmente a unha estrada, nos que se establecerá para a beira do Camiño oposta á mesma. Nesas zonas **non se permitirán mais usos que os que sexan compatibles coa conservación do CSF**, quedando prohibidas, en virtude do artigo 11.2 LPCS, as seguintes: acampadas, as explotacións das estradas, a corta de arboredo (salvo illadas e, neste caso, coa obriga de repoñer con especies autóctonas) e todo tipo de actividade construtiva, salvo as infraestruturas imprescindibles.

Polo que se refire ás intervencións sobre **trazas de vestixios históricos**, todas elas recibirán o tratamento indicado no apartado 1.1.1. Para o caso de treitos que se vaian recuperando, estarase ao disposto do artigo 2.3 da LPCS en relación á servidume pública para o paso do Camiño sobre propiedade privada.

1.1

■ ESPAZO DELIMITADO COMO BIC

1.1.2 DETERMINACIÓNS COMPLEMENTARIAS RELATIVAS A INTERVENCIÓNS NO CONTORNO INMEDIATO DE PROTECCIÓN 30 METROS

O artigo 16 establece que nas dúas franxas de 30 metros de ancho, contadas a partir dos límites exteriores do mesmo, queda prohibido todo tipo de publicidade, as explotacións mineiras e a extracción de grava e area e, por extensión, a realización de calquera actividade contraria aos valores do Camiño (art. 21.3)

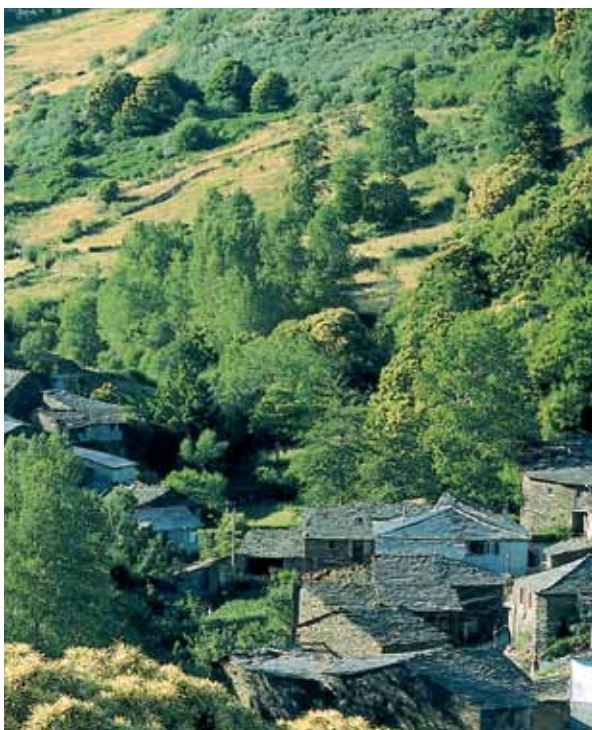
De conformidade coa Disposición Transitoria Terceira da LPCS, en tanto non se aprobe o plan especial previsto na devandita lei, nas zonas laterais de protección e do contorno determinado no artigo 16 non se permitirán novas aliñacións, aumentos de edificabilidade, parcelacións nin agregacións.

A Consellería, de conformidade co informe da súa asesoría xurídica do 12 de xaneiro do ano 2000, ante a inexistencia do plan especial do artigo 17 da LPCS, ven considerando que o aumento da edificabilidade da DT 3ª, enténdese referida á que permita a normativa municipal vixente. En canto as agregacións, modificación de aliñacións e parcelacións, non

se permitirán en solos urbanos consolidados salvo o disposto na lexislación urbanística (cfr. art. 111.2 en relación co 19 da LOUGA), pero admitiranse a tramitación figuras de planeamento que desenvolvan os urbanos non consolidados ou urbanizables, tal e como mais arriba se indica. Respecto ao solo rústico, estarase ao disposto no artigo 206 da LOUGA.

Non resulta de aplicación este réxime legal respecto as **trazas complementarias**, que de todos os xeitos recibirán un tratamento axeitado, acorde cunha protección de tipo medioambiental e paisaxística.

1.1.3 DETERMINACIÓNS XERAIS PARA INTERVENCIÓNS NO TERRITORIO HISTÓRICO DO CSF

Analizarase calquera intervención dende o entendemento de que a identidade deste territorio histórico, como rexistro vivo da memoria da peregrinación a Santiago de Compostela, reside tanto nos espazos abertos como nos espazos construídos e se sustenta na contextualización, autenticidade, diversidade e o valor de contemporaneidade en canto itinerario que pervive ata os nosos días. O patrimonio do CSF debe ser comprendido en canto integrador do material e o inmaterial e dentro dunha escala territorial integral.

De conformidade coa normativa de aplicación, darase prioridade á conservación, rehabilitación e recuperación da arquitectura tradicional. En calquera caso, tanto ese tipo de actuacións como as novas construcións e instalacións que, no seu caso, se proxecten deberán adaptarse ó ambiente no que estivesen situadas. Por tanto, á vista das **DOT** e do disposto no **artigo 104 da LOUGA**:

- As **construcións en lugares inmediatos** ou que formen parte dun **grupo de edificios de carácter artístico, histórico, típico ou tradicional** deberán harmonizar con él; igualmente cando, sen existir un conxunto de edificios, houberse algún de grande importancia ou calidade.
- Non se permitirá que a **situación**, masa ou altura das construcións, muros e cerramentos, ou a instalación doutros elementos, limiten o campo visual para contemplar as belezas naturais, rompan a harmonía da paisaxe, desfiguren a perspectiva propia dela ou limiten ou impidan a contemplación do conxunto.
- A **tipoloxía das construcións** deberá ser congruente coas características do contorno e os materiais empregados para a renovación e acabado de fachadas e cubertas das edificacións e os cerramentos de parcelas deberán harmonizar coa paisaxe na que se vaian levar a cabo.
- As construcións deberán presentar todos os seus paramentos **exteriores e cubertas** totalmente terminados con emprego das formas, cores e materiais que menor impacto produzan.

1.1

ESPAZO DELIMITADO COMO BIC

En virtude da LPCG e da LPCS queda prohibida a instalación de **publicidade** exterior en calquera dos seus formatos e soportes de fixación (mástiles, vallas, paneis, carteis, lonas, toldos, etc.) así como aquela que utilice medios acústicos, de proxección ou de xeración de imaxes, salvo a de actividades cívicas, culturais ou eventos festivos que, de maneira ocasional, reversible e por tempo limitado puideran ser autorizables a través do procedemento que se determine. Non se consideran publicidade aos efectos do presente apartado os indicadores e a rotulación de establecementos que sexan identificativos das marcas corporativas e da actividade que en eles se desenvolva, aínda que dende a dirección xeral do Patrimonio Cultural poderá condicionarse a súa autorización ao cumprimento de determinados parámetros (tamaño, localización, materiais, tipografía e cores).

En xeral, calquera proposta de instalación deste tipo de sinais no territorio histórico será obxecto de autorización por parte da DXPC que velará porque a súa colocación non afecte negativamente a ningún elemento de relevancia patrimonial, natural ou paisaxística.

Polo que se refire aos **servizos turísticos**, que constitúen o obxecto da maioría das solicitudes e denuncias existentes en relación con este tema, convén precisar o seguinte:

- No territorio histórico quedan prohibidos os anuncios, carteis, paneis luminosos ou outros soportes análogos illados que co fin de promover de forma directa ou indirecta a contratación de servizos turísticos, conteñan elementos de deseño singularizados que busquen a captación de clientela para os establecementos turísticos.
- Con carácter xeral, nos tramos urbanos e nas encrucilladas no solo rústico ou solo de núcleo rural, poderá autorizarse indicadores direccionais dos recursos, actividades e establecementos turísticos coa utilización dos pictogramas e modelos normalizados polo Manual de Sinalización Turística de Galicia recentemente publicado (Decreto 85/2012, do 16 de febreiro, DOG nº 47, do 7 de marzo).

Por outra parte, ademais da protección e restauración de construcións tradicionais, permitirase un desenvolvemento coherente deste espazo BIC que permita a súa adaptación harmónica á vida contemporánea con todas as súas exixencias. Neste contexto, ao abeiro dos criterios das cartas internacionais e lexislación de aplicación, respectarase que nas actuacións resultantes de intervencións que vinculen **arquitectura tradicional e contemporánea** podan distinguirse as partes novas ou ampliadas das outras. En xeral, evitárase a aplicación de criterios miméticos, historicistas e, en xeral, arquitecturas descontextualizadas pola súa escala, composición, materiais ou solucións morfotipolóxicas incoherentes cos contornos de calidade existentes, ou irrespectuosos coa tipoloxía das edificacións e morfoloxía do territorio.

Ata a aprobación do Decreto de delimitación do territorio histórico do Camiño Francés, esta Consellería veu entendendo que debía someterse a autorización da DXPC, previo informe do CACS, calquera intervención que se proxectara dentro do ámbito territorial das parroquias polas que percorrera un tramo do Camiño de Santiago, independentemente da súa envergadura e incidencia territorial, da distancia respecto do trazado CS ou da súa visibilidade dende el.

Por proposta da Consellería de Cultura, o **Decreto 227/2011** de aprobación da delimitación do CSF, tendo en conta os estudos previos sobre os que se sustenta o expediente (análise de visibilidade...), determina cal é o ámbito xeográfico no que unha infraestrutura, dotación ou instalación pode ter unha repercusión negativa sobre o territorio histórico do CSF, e se insta a que a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural concrete cales son as actuacións que deberán someterse a informe, entendendo que calquera outra non ten unha incidencia te-

rritorial para os efectos da aplicación dos deberes e obrigas derivados do artigo 32 LPCG.

O **artigo 32 da LPCG** establece que a Consellería competente en materia de cultura debe ser informada de todos os plans, programas e proxectos, tanto públicos como privados, que pola súa incidencia sobre o territorio poidan implicar risco de destrución ou deterioro do patrimonio cultural, a fin de propoñer as medidas protectoras e correctoras que se consideran necesarias para a protección do patrimonio cultural.

Unha facultade tan ampla de intervención, sobre a base dun concepto xurídico indeterminado como é a incidencia sobre o territorio en relación a un ben tan relevante, sensible e extenso do patrimonio cultural de Galicia como o Camiño Francés, aconsella establecer un marco de actuación que delimite a mesma, espacial e materialmente, de conformidade cos principios de seguridade xurídica e publicidade.

De conformidade con iso, neste apartado recóllese, dunha parte, a relación detallada das actuacións sobre as que as unidades da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural deberán despregar as súas funcións de informe e proposta de medidas protectoras e correctoras pola súa afección ao CSF, e doutra, os requirimentos exixibles aos promotores desas obras para poder obter ese informe.

Entendemos que ao dárselle publicidade a esta instrución, os promotores das actuacións, tanto públicos como privados, terán un coñecemento certo dos parámetros xeográficos e materiais que esta dirección xeral vai ter en conta, de modo que se lle dota aos administrados, organismos e institucións públicos e privados dunha seguridade que redundará nunha mellor protección dos valores do Camiño conforme a criterios de máxima transparencia, publicidade e certidume.

1.2

ESPAZO DELIMITADO COMO AMORTECEMENTO

1.2.1 RELACIÓN DE ACTUACIÓNS QUE SE PRETENDAN DESENVOLVER NA ZONA DE AMORTECEMENTO E DEBEN SOMETERSE A INFORME DA DXPC POLA SÚA AFECCIÓN AO CAMIÑO DE SANTIAGO

Relación de actuacións:

- 1. Novas vías rodadas de comunicación** tales como vías de ferrocarril, autovías, estradas e pistas forestais, ou mellora das existentes con incidencia na súa percepción territorial.
- 2. Antenas de mais de 7 metros de altura e instalacións** necesarias para os **servizos técnicos de telecomunicacións** que impliquen edificacións de mais de 25 m² de superficie.
- 3. Canalizacións de gas e hidráulicas** cando pola súa lonxitude, características do trazado ou incidencia das obras de implantación se produza unha modificación paisaxística notoria
- 4. Construción de liñas de media e alta tensión**
- 5. Instalacións para a utilización da forza do vento para a produción de enerxía cando teñan unha altura superior a 20 metros.**
- 6. Instalacións fotovoltaicas** para a produción de enerxía, coa excepción das placas individuais que presten servizo a edificios unifamiliares de vivenda.
- 7. Centrais de produción de electricidade.**
- 8. Permisos de investigación e proxectos de explotacións** e fronte dunha mesma autorización ou concesión a ceo aberto de depósitos minerais e demais recursos xeolóxicos.
- 9. Minaría subterránea,** con instalacións para o tratamento de mineral, abastos de estériles de mina ou do aproveitamento mineralúrxico (escombreras, presas e balsas de auga ou de estériles, plantas de insistencia ou mineralúrxicas)

10. Proxectos de desenvolvemento de solos que supoñan nova urbanización, con independencia da categoría de solo (polígonos industriais, de vivendas ou doutros usos) que impliquen unha intervención en superficie de mais de 5000 m² en total, e edificacións de mais de 2.000 metros de superficie construída.

11. Instalacións industriais de calquera tipo e instalacións de almacenamento, reciclaxe e análogos cunha superficie de edificación superior a 400 m² e/ou superficie de parcela de 2.000 m², e infraestruturas de abastecemento, tratamento, saneamento e depuración de augas, xestión e tratamento de residuos. Cando se atopen dentro dun polígono informado previamente pola DXPC, non será necesario, excepto se fose unha condición establecida no propio informe ou autorización do proxecto do polígono.

12. Novas instalacións de gandaría con superficie de actuación > 3Ha ou construcións de naves de mais de 1.000 m² de superficie.

13. Proxectos para destinar terreos incultos ou áreas seminaturais á explotación agrícola ou forestal con superficie de ocupación > 3Ha ou >1,5 Ha no caso de terreos nos que a pendente media sexa igual ou superior ao 20%

14. Cortas de frondosas autóctonas cando sexan perceptibles dende o territorio histórico e cortas de masas arboreas non autóctonas que afecten a unha superficie superior a 2Ha. Non se inclúe a curta de cultivos arbóreos explotados a quenda inferior a 50 anos.

15. Concentracións parcelarias, e proxectos de rego ou de avenamentos de terreos cunha superficie afectada superior a 10 Ha.

O que antecede non exime de someter a informe ou autorización da DXPC plans, programas e proxectos de actuacións diferentes que nesa área poidan afectar a outros bens integrantes do patrimonio cultural, xa sexan BICs ou elementos inventariados, de acordo co establecido pola LPCG.

1.2

ESPAZO DELIMITADO COMO AMORTECEMENTO

1.2.2 CONTIDO DO ESTUDO ESPECÍFICO DE AFECCIÓN SOBRE O CAMIÑO FRANCÉS

Para tramitar os correspondentes informes ou autorizacións da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, comprobarase que as entidades promotoras das actuacións relacionadas teñen incorporado á documentación definitiva do plan, programa ou proxecto, un estudo específico de afección ao Camiño de Santiago Francés, no que avalíen os efectos e impactos potenciais sobre este ben de interese cultural e, no caso de riscos de deterioro dos valores protexidos, as medidas correctoras propostas para evitalos ou minimizalos.

Con carácter xeral, eses estudos deben conter:

- a. Unha **diagnose do estado actual** do ámbito territorial no que se pretende actuar e do ámbito do territorio histórico do CSF afectado, así como da súa probable evolución no caso de non aplicar o plan, programa ou proxecto
- b. **Estudos de impacto visual e acústico das actuacións obxecto do plan**, programa ou proxecto sobre o CSF. A estes efectos, terase en conta que no caso de existir calquera outra infraestrutura na conca visual do CSF, incorporárase ao estudo como parte da paisaxe existente.
- c. Os **criterios e medidas concretas** que se incorporan ao plan, programa ou proxecto para eliminar ou mitigar os danos e riscos de impactos negativos previstos nos estudos realizados. Detallaranse, de ser o caso, as medidas correctoras e compensatorias por cada fase do seu desenvolvemento.

O grado de detalle deses estudos gardará proporción coa envergadura das actuacións que se prevea desenvolver e a súa incidencia sobre o camiño. Será o xefe do servizo competente o que xulgue se a documentación presentada resulta suficiente, e no seu caso, fará o oportuno requirimento para que se complete a documentación remitida.

IMPACTO VISUAL

En concreto, para o análise do **impacto visual**, presentárase:

- Planos de situación nos que se visualicen conxuntamente o futuro emprazamento da actuación proxectada, as trazas do CSF, os seus ámbitos de protección e outros elementos de patrimonio cultural existentes na área de intervención
- Fotografías aéreas do emprazamento da actuación, o seu contorno e conchas visuais
- Estudo de intervisibilidade entre a actuación proxectada e o CSF
- Recorrido fotográfico actual dende o CSF cara á actuación que se pretende realizar
- Recreación virtual da mediante infografías dese recorrido coa actuación realizada.

IMPACTO ACÚSTICO

Para o análise do **impacto acústico**, de ser o caso, o estudo incluírá:

- Indicación dos valores acústicos que se xerarán sobre o CSF e as súas franxas temporais.

Cando o alcance da actuación o requira, será preciso concretar as previsións de incidencia durante as fases de construción das instalacións, de operación ou mantemento e de abandono da actividade por separado.

2 CRITERIOS DE ORDENACIÓN E DESEÑO

Os criterios que se expoñen a continuación serán utilizados con carácter xeral para a emisión de informes e autorizacións nos ámbitos afectados pola delimitación do CSF, segundo corresponda.

2.1 TRATAMENTO DAS TRAZAS (VÍA PEONIL) DO CAMIÑO

2.1

Na liña das determinacións mencionadas, as actuacións que se realicen para o tratamento das trazas do CSF irán encamiñadas á recuperación do trazado e seccións orixinais, mantendo e recuperando os elementos vexetais ou construídos orixinais (muros, valados e cerrumes vexetais) e empregando en todo caso materiais similares ou acordes na formalización de cunetas e beirarrúas.

En xeral, naquelas **zonas de solos rústicos** onde a traza conserve as súas características naturais e onde se conserven trazados coherentes coa topografía do lugar e coa conservación do parcelario antigo proporáanse actuacións coherentes coa conservación, **evitando a introdución de materiais e configuración urbanas.**

En todas as **actuacións sobre a traza** para solucionar deterioros provocados pola auga ou outros axentes, é preciso buscar solucións proporcionadas, que vaian á raíz do problema e sexan coherentes coa conservación dun camiño histórico de carácter peonil. Como regra xeral calquera proposta virá avalada por un **estudo previo de cada tramo** onde se pretenda intervir, evitando a aplicación de solucións tipo que sirvan para calquera parte do percorrido independentemente das características singulares de cada lugar. **Tenderase a manter as servidumes de desaugue existentes.**

2.1

TRATAMENTO DAS TRAZAS (VÍA PEONIL) DO CAMIÑO

NÚCLEOS RURAIS

Merecen unha especial atención as **actuacións sobre o camiño en núcleos rurais**, onde a través dos pavimentos se procurará manter unha imaxe unitaria do núcleo e da interrelación deste co camiño. Nestes casos tenderase á introdución de pavimentos continuos, preferentemente lavados de maneira que se perciban os áridos, salvo que existan evidencias de pavimentos tradicionais, en cuxo caso, de ser posible, favoreceranse actuacións de restauración e recuperación.

- Con carácter xeral, rexeitarase o emprego de pavimentos de pedra rústica (chapaplana).
- Así mesmo, en función dun estudo por zonas dos pavimentos e das solucións construtivas que se empreguen, zonas de xisto, zonas de cantaría, zonas de chapacuña, zonas de lousados, ... pode aceptarse a utilización excepcional de lastras.
- Os pavimentos das zonas nas que predomina a lousa son distintos das zonas onde predomina a pedra de gra ou cantería.
- Por outro lado, prestarase especial atención para que se manteñan as rasantes e non propiciar a desvinculación das construcións co camiño, evitando diferenzas de nivel entre o camiño histórico e os elementos que hai a carón e a modificación da súa relación.

ZONAS URBANAS

En zonas urbanas o camiño debe ser obxecto tamén dun tratamento singular, unitario e axeitado; con especial consideración aos pavimentos, mobiliario urbano, sinais e redes e servizos urbanísticos que poden mudar o carácter do camiño (antenas, vías eléctricas ou telefónicas, etc)

- Nos tramos do camiño coincidentes con estradas, pistas ou con vías urbanas de tráfico rodado, se definirá unha vía peonil e se establecerán sistemas de regulación para o paso de vehículos, así como, vinculado ás actuacións de sinalización e mobiliario, se promoverán medidas para proceder á segregación funcional dos tráfico. Eses tramos recibirán un tratamento unitario diferenciado, na medida do posible, en tanto non se aprobe o Plan Especial do Camiño, favorecendo unha imaxe identitaria común para o Camiño de Santiago.
- Vinculados á ordenación do sistema viario, disporase de elementos de sinalización axeitados, cuxo deseño e implantación se realizarán, en todo caso, axustándose á criterios de integración paisaxística.

2.2 NÚCLEOS RURAIS EXISTENTES E SOLOS RÚSTICOS

2.2

2.2.1 ORDENACIÓN

Considéranse prioritarias as actuacións de **rehabilitación e reutilización** das construcións tradicionais existentes fronte ás operacións de novos crecementos ou edificación. Tendo en conta que no territorio histórico do CSF hai bastantes núcleos deteriorados e semiabandonados e o alto risco de despoboamento de moitas zonas, en casos xustificados de interese social, o órgano competente en materia de patrimonio cultural favorecerá o desenvolvemento de plans ou proxectos de dinamización dos núcleos, buscando, en todo caso, a alternativa coa menor afección sobre o patrimonio cultural, tanto os elementos etnográficos como o arboredo autóctono.

Calquera **actuación de rehabilitación e/ou dinamización** no ámbito dos núcleos tradicionais prestará especial atención ás súas características naturais, culturais, paisaxísticas e urbanísticas, e potenciarán os seus valores propios e os do territorio histórico asociado ao camiño de Santiago. Terase en conta a súa natureza e estrutura, a súa escala, e a súa relación co contorno, tanto natural coma construído. Haberá que integrar na ordenación as construcións tradicionais que merezan ser conservadas polo seu valor arquitectónico, paisaxístico ou cultural.

Para definir a **altura máxima** permitida utilizarase como referencia a altura media das edificacións tradicionais existentes (en metros lineais e non de xeito xenérico con 7 metros). Por outra banda o número de plantas será de baixo + primeiro andar ou unicamente planta baixa, dependendo da tipoloxía predominante no núcleo.

Tendo en conta que as edificacións tradicionais non dispoñen de **sotos**, en xeral non serán autorizables para edificacións de nova planta. En casos puntuais, onde se xustifique a necesidade manifesta da materialización dun soto o acceso deberá resolverse no interior da edificación. Os semisotos só deben permitirse cando as condicións topográficas do terreo o requiran.

A **tipoloxía das novas edificacións** será congruente coas tipoloxías identificadas como tradicionais no estudo individualizado do núcleo rural que se incorporará ao proxecto. Neste senso non se permitirán as edificacións que sexan características das zonas urbanas, aquelas cuxa tipoloxía resulte impro-

pia coas existentes no asentamento, as naves de calquera tipo excepto as vinculadas a explotacións agrarias permitidas pola lei (en rústico) e as vivendas acaroadas proxectadas en serie, de características similares e colocadas en continuidade en máis de 2 unidades. Permitiranse edificacións propias da arquitectura contemporánea, que non reproduzan solucións miméticas ou descontextualizadas e sexan congruentes co entorno.

2.2.2 INTERVENCIÓN ESTÉTICOS

En xeral, para as intervencións en edificacións tradicionais como para as novas construcións, aplicaranse as seguintes directrices:

- As **canles e baixantes**, de estimarse necesarias, non presentarán molduras e serán de chapa metálica (cinc, cobre, etc...) con acabado mate e sección preferentemente circular;
- O **material de cuberta** será o tradicional da zona (colmo, lousa ou tella) aínda que en casos excepcionais poderán empregarse solucións e materiais respectuosos e que harmonicen cos tradicionais (zinc, cobre, cubertas axardinadas ou vexetais, placas prefabricadas, madeira) en coherencia co deseño arquitectónico proposto;
- As **carpinterías e ocos** serán dos materiais, cores e configuracións das edificacións tradicionais do entorno e preferentemente de madeira pintada, e os elementos de escorecemento serán preferentemente mediante contras

de madeira, estando prohibidas as persianas exteriores. No relativo aos beirís, terán condicións construtivas acordes coa tipoloxía tradicional existente, sen que poidan exceder do plano de fachada de maneira significativa elementos estruturais de formigón, nin cornixas, molduras ou elementos decorativos; os voos e recuamentos de fachada só permitiranse no caso de que sexan identificados e definidos no estudo pormenorizado do núcleo rural que presenten os promotores e resulten acordes con estas tipoloxías. De facerse novos remates de chemineas estes harmonizarán cos tipos tradicionais existentes.

- Os **revestimentos dos muros**, os aparellos das fábricas, os materiais de fachada, as cores, os encintados, as texturas, os revocos, os aplacados, os xambeados de ocos, a proporción dos ocos, a composición das fachadas, a composición dos volumes de cuberta, a fragmentación de volumes, e a forma das plantas serán acordes co contorno tradicional no que se atopen. Non se permitirán instalacións que deterioreen as edificacións tales como antenas, gas, electricidade e subministracións.
- Os **peches** merecen unha mención aparte: de conformidade coa lexislación vixente (LOUGA) non deben permitirse o derrubamento inxustificado de muros tradicionais de rúes e corredoiras. En concordancia co disposto pola devandita lei, os novos peches deben ser preferentemente vexetais ou opacos (ata un metro), feitos con materiais tradicionais ou de bloques enfoscados e pintados en cores acordes co lugar ou recebo con morteiro de cor. No territorio histórico do CSF non se admitirán o

emprego de materiais con bloques ou ladrillo vistos nin os materiais tipo “bloque split” ou outros de produción industrializada. Os cambios a realizar no muro de peche de pedra faranse sempre co uso dunha pedra semellante á existente e evitando no posible o uso de encintados e en todo caso a utilización de cemento nos morteiros. Prestarase unha atención especial aos peches de parcelas con diferenzas de cota e aos situados na marxe do Camiño de Santiago.

- En canto á colocación de **cancelas**, autorizaranse os modelos sinxelos, con barras sen ornamentos, non molduradas, de seccións cadradas ou circulares e dun dos cores tradicionais da zona.

Por outra parte, para unha axeitada valoración de proxectos de obras de reforma ou ampliación con instalación de novas **edificacións agrícolas** e gandeiras, requirirase aos promotores que presenten un estudo de ordenación e deseño xeral do conxunto e dos elementos de detalle: volumetrías, composición de fachadas e cubertas, acabados e materiais exteriores, e implantación no territorio. No caso de que se prevexa implantación de maquinaria e elementos auxiliares tamén se incorporará no estudo.

Nas intervencións sobre os **espazos públicos**, como criterios xerais se velará porque os materiais e cores que se utilicen harmonicen co contorno, o mobiliario sexa discreto, que se minimicen as instalacións urbanas e se soterran os tendidos aéreos existentes.

2.3 CONXUNTOS URBANOS: EDIFICACIÓNS E ZONAS URBANIZADAS

2.3

2.3.1 CRITERIOS DE ORDENACIÓN

Os seguintes apartados conteñen criterios que se terán en conta para informar as figuras de planeamento, que na maior parte do ámbito territorial afectado polo CSF non está adaptado ao disposto na LPCS, e a concesión das autorizacións correspondentes.

INTEGRACIÓN MORFOTIPOLOXICA

Nas zonas urbanas consolidadas haberá que procurar a conservación e recuperación do patrimonio construído, espazos urbanos e elementos arquitectónicos singulares e os modos de ocupación de solo específicos do lugar, respectando as trazas das tramas urbanas existentes. Seguiranse as seguintes orientacións:

- Procurarase integrar na ordenación as construcións tradicionais que a xuízo dos técnicos merezan ser conservadas polo seu valor arquitectónico, paisaxístico ou cultural.
- Estructurarase e remataranse as tramas existentes, sen desvirtuar a súa natureza actual, na medida que polos seus trazos distintivos contribúan a conformar a identidade local.
- Procurarase a integración, a compactidade e a contención na ocupación do solo, establecendo densidades e tipoloxías que optimicen e garantan espazos libres de calidade.
- As construcións de nova planta e as reformas, rehabilitación ou ampliación das existentes respectarán a tipoloxía característica do lugar (altura, volume, fondo edificable, forma, tipoloxía da planta e composición das fachadas, aspecto exterior, materiais e sistemas construtivos, remates das fachadas, cores, forma dos tellados, ...), empregándose materiais para fachadas, cubertas e peches que harmonicen co entorno, evitando recorrer a mimetismos sen necesidade, e procurando un diálogo intelixente nos casos de forte contraste entre o novo e o tradicional, de xeito que harmonicen.

ACTUACIÓNS DE NOVA URBANIZACIÓN

Como regra xeral, evítanse novos desenvolvementos urbanísticos no territorio histórico en tanto non se aprobe o plan especial do CSF. Naqueles concellos en que polas súas características ou antecedentes sexa preciso realizar este tipo de actuacións, resulta importante – á parte de ter en conta as determinacións arriba recollidas – a observancia dos criterios que se relacionan a continuación.

→ **Localización dos espazos libres en novos desenvolvementos e minoracións de impactos:** Procurárase favorecer a localización dos espazos libres e zonas verdes arredor da traza do Camiño Francés posibilitando a súa obtención mediante a xestión urbanística, e a minoración de impactos visuais negativos e actuacións descontextualizadas sobre o Camiño de Santiago, a través de solucións como elementos vexetais e espazos coidados de transición e outras.

→ **Remate e valorización dos solos urbanos:** Os novos crecementos deben considerarse como unha oportunidade para corrixir deficiencias derivadas de figuras de planeamento obsoletas e a excesiva presión edificatoria, tales como a existencia de numerosas áreas cunha ocupación difusa carente de estrutura, identidade e calidade urbana. Considéranse preferentes as actuacións que se desenvolvan en coherencia coas tramas urbanas existentes de calidade, respectando en calquera caso os espazos que deban preservarse do desenvolvemento urbanístico polos seus valores naturais ou culturais e a configuración e identidade dos existentes. Así mesmo

deberá procurarse a mellora da articulación dos espazos libre públicos e os volumes construídos, a eliminación de usos non desexables ou a incorporación doutros necesarios e a resolución de problemas de circulación, primando á peonización do CS e a eliminación do tráfico rodado da traza do CSF.

→ **Criterios básicos de urbanización e infraestruturas:** Empregaranse na urbanización aquelas solucións construtivas que se integren mellor no medio. Así, tanto nas áreas de cesión pública coma nas de carácter privado, empregarase unha urbanización equilibrada e medida que en calquera caso sexa compatible coa protección dos valores ambientais e paisaxísticos do ámbito do Camiño Francés, salvagardando as características naturais dos solos (composición, permeabilidade, substrato e vexetación) e evitando a contaminación ambiental (atmosférica, luminosa e acústica). Por outra parte, as redes de infraestruturas proxectaranse producindo o menor impacto no patrimonio e procurando a súa máxima integración ambiental, estética e funcional. En todo caso deberán soterrarse as redes de servizos.

2.3

CONXUNTOS URBANOS: EDIFICACIÓNS E ZONAS URBANIZADAS

2.3.2 DESEÑO E COMPOSICIÓN DAS EDIFICACIÓNS

FACHADAS

En relación ás obras que afecten á **fachada dunha edificación e se encuentre contigua ou flanqueada por edificacións obxecto de protección individualizada**, adecuarase a composición da nova fachada a estas, harmonizando as liñas fixas de referencia da composición tales como cornixas, aleiros, impostas, voos, zócolos, recercados, etc.

As características estéticas e construtivas e os materiais, cores e acabados serán acordes coa paisaxe circundante e coas construcións tradicionais do lugar, evitando a utilización de criterios miméticos ou historicistas e favorecendo actuacións propias de arquitectura contemporánea que harmonicen co seu entorno arquitectónico.

De considerarse necesario para a autorización dun proxecto, poderá esixirse a achega das análises do impacto sobre o medio no que se localicen: os alzados das edificacións lindeiras, en actuacións en aliñación de rúa, ou unha reportaxe fotográfica noutros supostos.

En todo caso, as solucións de ritmos e proporción entre os ocos e macizos na composición das fachadas, deberán ade-

cuarse en función das características tipolóxicas da edificación do ámbito e específicas das edificacións catalogadas ou tradicionais, se a súa presenza e proximidade o impuxese. No suposto de rehabilitacións, os ocos da fachada non deben alterarse. De resultar imprescindible por razóns de habitabilidade estes gardarán relación compositiva co edificio e o seu contorno.

En edificios non catalogados ou tradicionais, poderá procederse á modificación das características das fachadas existente de acordo cun proxecto de edificación axeitado que garanta un resultado homoxéneo do conxunto arquitectónico e a súa relación cos lindeiros.

Todos os edificios deberán ser deseñados contando con que as fachadas deben ser tratadas e deseñadas na súa totalidade, dende a rasante da beirarrúa ou espazo público ata a coroación, integrando os espazos con destino a locais comerciais de planta baixa, ou de baixa e superiores, como elementos da mesma fachada. Debe evitarse a utilización de voladizos na totalidade da fachada. Os panos definidos entre elementos de fachada en plantas baixas, con destino

futuro para locais comerciais, deberán ser pechados adecuadamente podendo provisionalmente facelo con fábrica de ladrillo sinxela, ou similar e con rematado de revogado e pintura, ata a realización da definitiva.

As medianeiras que queden ao descuberto trataranse como a fachada e revestiranse cos mesmos materiais e características das fachadas existentes, ou con outros de suficiente calidade. A autorización de obras de nova planta poderá incorporar a boriga de realizar un tratamento axeitado das medianeras resultantes.

Como criterio xeral, ningunha instalación de refrixeración, acondicionamento de aire, evacuación de fumes ou extractores, poderá sobresaír do plano de fachada visible dende o camiño de Santiago.

Tanto na zona delimitada como territorio histórico como na de amortecemento deben evitarse espazos de uso industrial e construcións industriais illadas. Aquelas novas actuacións industriais que por razóns imperiosas xustificadas ou antecedentes existentes sexa necesario desenvolver en contornos próximos a esta ruta de peregrinación deberán enfocar a elección do emprazamento de maneira que garantan a súa integración co territorio histórico do Camiño de Santiago e coa paisaxe circundante.

Desde as figuras de desenvolvemento urbanísticas estableceranse cantas normas sexan precisas para obter unha deseño urbano e arquitectura de calidade, así como un axeitado tratamento da vexetación, iluminación e imaxe global de maneira que o forte impacto sobre o territorio e o patrimonio se vexa minimizado.

A continuación detállanse algúns **critérios** que se deberán ter en conta á hora de **informar plans e autorizar proxectos de obras**.

- Os **desenvolvementos dos polígonos e edificacións industriais** hanse de adaptar e deben establecer unha continuidade coas preexistencias territoriais, adoptando como base de partida a idea de concentración de aproveitamento co obxectivo de minimizar a ocupación do solo.
- Como norma xeral a **adaptación ás pendentes** realízase mediante distribucións en niveis ou intervalos do terreo que permitan manter a morfoloxía orixinal e se integren con máis facilidade na paisaxe do territorio sobre o que se asenta o Camiño Francés. Ademais debe tratar de empregarse as modificacións topográficas de maneira que oculten ou reduzan parcialmente as vistas menos favorables ou que focalicen a visión sobre os espazos máis representativos que fosen detectados no estudo de visibilidade correspondente.
- Deben preverse **zonas de transición perimetrais**, con masas de vexetación preferentemente autóctona, que contribúan á cohesión do espazo industrial co entorno a establecer zonas verdes en continuidade cos ámbitos residenciais ou patrimoniais, como neste caso, de maneira que se establecen continuidades, filtros e conexións.
- O uso dos **peches de parcela** reducirase aos casos indispensables. Neste supostos manterase unha unidade formal para todos eles, empregando peches homoxéneos e sinxelos.
- Levarase a cabo unha **concentración de volumes** de tal forma que as áreas de almacenamento exterior e de aparcadoiro incluídas dentro dos espazos libres interiores das parcelas, incidan do menor xeito posible sobre o Camiño. Deberá formularse unha regulación da volumetría da edificación relacionada e vinculada aos factores de incidencias visuais obtidos nos estudos de visibilidade previos.
- Elaboraranse **proxectos unitarios** nos que se potencia a composición axeitada das edificacións, de maneira que a imaxe conxunta ofrezca un alto grao de calidade e sexa máis doada a súa integración dentro do ámbito do Camiño Francés.
- A **iluminación** debe adaptarse ás necesidades reais do polígono intentando en todo momento evitar a contaminación. A iluminación publicitaria evitará en todo momento sobresaír sobre a iluminación xeral do polígono, entendendo que non son adecuados os rótulos luminosos exentos nin os retroiluminados.

Con carácter xeral, velarase polo cumprimento dos seguintes criterios:

- **Previa análise do territorio** que garanta a comprensión do ámbito territorial que lle é propio (unidade paisaxística), identificando os elementos característicos do lugar e cos que o proxecto debe harmonizar.
- **Integración no deseño** das propostas dos elementos característicos da zona de implantación, sexan estes estruturais, patrimoniais ou aqueles ligados aos valores perceptivos e etnográficos, poñendo en valor os trazos identitarios da paisaxe. Porase especial coidado en non modificar as condicións ambientais e topográficas do lugar, a vexetación e os elementos conformadores da paisaxe do CS, así como en reducir ao mínimo imprescindible a apertura de novas pistas e camiños.
- **Fomento do agrupamento** de instalacións para evitar a duplicidade de elementos alleos á paisaxe de modo que as agresións que se poidan dar sobre o medio sexan as menos posibles; a eses efectos debe estudarse se é as edificacións necesarias para a instalación de equipos técnicos poden dar servizo a distintas infraestruturas.
- Se para dar apoio á instalación da infraestrutura fose precisa a **construción de instalacións ou edificacións auxiliares**, intentarase aproveitar edificacións de carácter tradicional que houberse nas proximidades e se isto resultase inviable, a súa integración levarase a cabo mediante medidas preventivas ou correctoras, de maneira que a incidencia sobre o Camiño se minimize. En relación coa construción destes edificios, en canto a localización, tamaño, materiais, deseño, etc. seguiranse os criterios xerais expostos para outro tipo de edificacións novas nos ámbitos do CS.

2.5.1 VÍAS DE COMUNICACIÓN: ESTRADAS, FERROCARRIL E OUTRAS APERTURA E REFORMA

A apertura de novas vías de comunicación, dada a súa natureza territorial, ten unha forte afección paisaxística.

A integración destas vías na paisaxe depende da adaptación topográfica do trazado. Son fundamentais para a consecución da mesma o estudo dos movementos de terras, o tratamento da liñalidade das vías, o estudo da intervisibilidade e o respecto das liñas estruturantes do territorio e da paisaxe. Con carácter xeral, evítase a apertura de novas vías no territorio histórico.

Cando se pretendan implantar **infraestruturas de carácter lineal**, procurarase a súa agrupación en corredores, debidamente dimensionados, para evitar a creación sucesiva de efectos barreira e a fragmentación territorial.

Cando sexa inevitable a intersección do Camiño con **novos trazados viarios**, deberán arbitrarse solucións tendentes a conservar o carácter peonil do Camiño de Santiago, protexer os seus valores ambientais e aqueles elementos que o caracterizan en cada treito (valados, vexetación, pavimentos e/ou ausencia deles, fitos, etc.) e que garantan a seguridade dos peregrinos. Propóranse desvíos provisionais da traza do Camiño durante as obras e identifícase en todos os planos da obra por cal beira da vía discorre o CSF.

Téntaranse dispoñer dos elementos de maior impacto nos ámbitos menos expostos ou nas zonas de menor exposición visual dende os trazados do Camiño. En calquera caso, procederase a establecer os tratamentos de integración paisaxística necesarios para minimizar a percepción da modificación territorial producida coa inserción das vías sobre o territorio que acolle ao Camiño Francés.

A adaptación á paisaxe e á topografía implicará unha análise das seccións, evitando de partida noiros excesivos tanto nos

desmontes como nos terrapléns. Nos desmontes excesivos tenderase a outras solucións como falsos túneles. De considerarse inevitables a creación de noiros e terrapléns, favorecerase a súa revexetación, o que mellorará tanto a calidade estética da paisaxe como a estabilización das pendentes e a súa protección fronte á erosión.

Procurarase evitar os cruces cos cauces dos ríos, e cando sexa imposible evitalos, empregaranse **pontes**, que se deseñarán tendo en conta a entidade do cauce, así como as características xeográficas e paisaxísticas da zona que atravesará. Realizaranse deseños acordes ao tempo actual, ao lugar onde se van a instalar empregando materiais apropiados para elo. Garantirase en todo momento a seguridade do peregrino. Manteranse as marxes fluviais e a vexetación de ribeira.

Tomaranse as medidas necesarias para que a incidencia sonora, tanto na fase de construción como da de uso das novas vías de comunicación, non produza alteracións sonoras sobre os trazados do Camiño e o seu contorno próximo, mantendo as características ambientais propias de cada lugar polo que discorre a vía de peregrinación. En caso de ser preciso, empregaranse materiais, elementos e/ou métodos construtivos que minoren ou eliminen o ruído.

2.5

INFRAESTRUTURAS

2.5.2 INFRAESTRUTURAS LINEAIS

TELECOMUNICACIÓNS

No caso de resultar necesaria a instalación de liñas de subministración seguiranse as instrucións dispostas para as liñas de media e alta tensión.

Procurarse retirar o máis lonxe posible da traza do CS as **antenas e os seus soportes**, e que as novas instalacións, sempre que a técnica así o permita, queden acaroadas a edificacións, estruturas ou instalacións existentes, minimizando o seu impacto e de modo que sobresaian o menos posible delas.

No caso de que fora necesaria a **instalación de mastros ou torres exentos**, deberase evitar o emprego de estruturas triangulares de gran dimensión. Si a súa función o permite, os materiais empregados serán mates e acordes coa gama cromática da paisaxe que os rodea. No caso das edificacións vinculadas a estas instalacións, deberase procurar a súa integración situándoas nas zonas menos visibles dende os trazados do Camiño e procurarse que os fondos escénicos dende o Camiño sexan opacos fronte a fondos de ceo aberto.

Si fose preciso a construción de **valados perimetrais**, a súa integración levarase a cabo mediante medidas preventivas ou correctoras de xeito que a incidencia sobre o Camiño se minimice.

CANALIZACIÓNS

Como norma xeral, no territorio histórico e demais BIC, as canalizacións executaranse de maneira soterrada; tamén nos contornos de rúas, espazos públicos e outros lugares de interese ambiental e patrimonial (contornos de elementos inventariados).

Naqueles espazos nos que haxa que executar **novas canalizacións**, o trazado das mesmas formularase en proxecto de forma coordinada, de xeito que se reduzan ao mínimo as labores de escavación e se optimicen os custos das obras, facendo discorrer todas as redes polo mesmo lugar.

Tanto en zonas urbanas como naturais nas que se leven a cabo **escavacións** para a implantación das canalizacións, será obrigatoria a reposición do firme ao seu estado orixinal ou a revexetación do ámbito.

No caso de ser preciso executar **canalizacións a ceo aberto de cauces hídricos, zonas de escorrentía en montes, cauces en vías rodadas de comunicación**, etc., realizaranse preservando a estética do lugar, situándoos en lugares protexidos que reduzan a afección visual dos mesmos sobre a paisaxe e dende o Camiño, e empregando materiais acordes e respectuosos co medio onde se ubican.

As **cortas ou rozas** necesarios para a execución dos corredores deforestados de protección seguirán as as instrucións dispostas para as cortas e repoboacións forestais (apartado 2.7).

2.5.3 LIÑAS DE MEDIA E ALTA TENSIÓN

Con carácter xeral, non se permitirán LAT e LMT aéreas no territorio histórico e evitaranse, na medida do posible, na zona de amortecemento. Evitaranse os apoios expostos sobre crestas saíntes e liñas do horizonte visibles dende a traza do Camiño Francés, así como o trazado lineal paralelo ao mesmo.

→ Si nalgún punto é inevitable o **cruce co Camiño**, as liñas irán soterradas ao menos dentro do ámbito do territorio histórico e se procurará que non afecten de xeito significativo á conca visual do Camiño de Santiago. Ademais, coa finalidade de preservar a calidade sonora ambiental do Camiño e dos núcleos que se asentan sobre o territorio circundante, minimizaranse os niveis de emisión sonora da instalación e das súas edificacións auxiliares.

→ Evitaranse as zonas densamente arboradas.

→ As **cortas ou desbroces** necesarios para a execución dos corredores deforestados de protección das LAT realizaranse de maneira puntual e controlada. No marco do permitido pola correspondente lexislación sectorial, unha vez realizados, levaranse a cabo labores de revexectación mediante especies autóctonas de corta altura.

→ Tenderase a que os **materiais** que se empreguen tanto nas liñas como nos apoios sexan en tons mates e acordes co cromatismo da paisaxe circundante.

2.5

INFRAESTRUTURAS

2.5.4 INSTALACIÓN PARA A PRODUCCIÓN DE ENERXÍA EÓLICA

A implantación dun parque eólico no territorio conleva un impacto paisaxístico inevitable, polo que deberían situarse fóra do ámbito da zona de amortecemento. En casos inevitables ou xa autorizados, co obxecto de minimizar o seu impacto, non se instalarán aeroxeneradores en liña paralelos ao Camiño nin perpendiculares que o atravesen. Priorizaranse as ordenacións compactas e alonxadas do CSF e, de ser posible, fóra do horizonte que dende el se perciba.

- Os **materiais** empregados nos aeroxeneradores e noutros elementos verticais da instalación (como torres anemométricas) serán en tons mates co obxecto de integrarse o máis posible coa paisaxe circundante.
- As **edificacións auxiliares** aproveitarán, de ser posible, edificacións tradicionais existentes en desuso. En canto aos materiais a empregar, serán aqueles que lle permitan unha maior integración paisaxística e, en todo caso, aplicaranse os criterios expostos sobre deseño e composición das edificacións.
- As **liñas eléctricas de evacuación** seguirán os criterios expostos para a liñas de media e alta tensión.

2.5.5 CENTRAIS DE PRODUCCIÓN DE ELECTRICIDADE

O territorio atravesado polo Camiño de Santiago posúe unha grande riqueza fluvial e este tipo de instalacións implica un alto impacto paisaxístico, debido non só á localización das construcións, senón polas infraestruturas asociadas a aquelas.

Con carácter xeral, non se permitirán centrais de produción de electricidade no territorio histórico e evítaranse, na medida do posible na zona de amortecemento, valorando, en todo caso, o impacto visual e sonoro que provocarán sobre o territorio histórico, así como a modificación do terreo sobre o que se asentan.

Con carácter xeral, non se permitirán canteiras a ceo aberto e vertedoiros no territorio histórico do CSF e a zona de amortecemento.

Si na zona de amortecemento estivera debidamente xustificada a implantación algún destes usos, adoptaranse as medidas para que non sexan visibles dende o Camiño. Así mesmo, presentarase unha estratexia de actuación para poder recuperar a fisonomía e a topografía orixinal no momento que se dea por finalizada a actividade. No caso dos vertedoiros, priorizarase a recuperación de vertedoiros e canteiras abandonadas fronte a apertura duns novos.

Procurarase a integración das instalacións e edificacións necesarias para o desenvolvemento da actividade, situándoas nas zonas menos visibles dende o Camiño e aproveitarán, de ser posible, edificacións tradicionais existentes en desuso. En canto aos materiais a empregar, serán aqueles que lle permitan unha maior integración paisaxística e, en todo caso, aplicaranse os criterios expostos sobre deseño e composición das edificacións.

2.7 CORTAS E REPOBOACIÓN FORESTAIS

2.7

A corta de arboredo masiva implica unha transformación paisaxística importante que modifica non só a textura e o cromatismo, senón que altera por completo o hábitat do contorno. Naqueles casos nos que sexa preceptiva a operación, procederáase ao mantemento de corredores ecolóxicos e dos exemplares singulares merecedores de protección.

Nas **zonas forestais** permitirase a realización de traballos de corta de arboredo con fins produtivos cando os solos non estean sometidos a plans de ordenación e protección nin formen parte de áreas que se consideren de especial interese ambiental na configuración do Camiño de Santiago, Camiño Francés. A modificación do uso do solo que se leva a cabo mediante esta actividade debe verse minorada mediante operacións de entresaca en lugar de operacións de corta masiva.

Todas aquelas labores de **corta de arboredo** conlevarán as conseguíntes tarefas de limpeza e eliminación de restos de poda, coa finalidade de previr os riscos de incendio.

Se for necesaria a **apertura de pistas de acceso e movementos de terra** para a execución das tarefas de repoboación, porase especial coidado en non danar as liñas estruturantes da paisaxe, en non atravesar as zonas con denso arboredo, os ámbitos patrimoniais así como as zonas de maior fragilidade

visual con respecto ao Camiño. En todo caso, evítanse, na medida do tecnicamente viable, os trazados expostos sobre cristas saíntes e liñas do horizonte visibles dende o Camiño Francés e tentará empregarse os camiños e pasaxes de tráfico xa existentes.

Como criterio xeral, as repoboacións nas zonas de visibilidade dende os trazados do Camiño deberán realizarse con especies autóctonas.

Débese tentar de minimizar as afeccións que se poidan producir sobre as actividades e usos do solo, sobre as liñas estruturantes da paisaxe, en especial a rede viaria histórica, á vez que se respecten os vías existentes, as masas arbóreas autóctonas, os ámbitos de interese ambiental, os elementos patrimoniais e os contornos dos núcleos rurais co obxectivo de manter a imaxe rural que se percibe na actualidade dende o CS sen menoscabo dunha mellora no aproveitamento agrícola e produtivo dos solos.

Para favorecer a **integración paisaxística do novo parcelario** deberán conservarse o maior número posible de elementos lineais de interese ambiental, como lindes arboradas, muros de pedra, sebes e camiños, así como tamén os elementos conformadores da paisaxe rural tales como as carballleiras, soutos, árbores singulares, etc. Salvo casos moi xustificados, conservaranse as masas arbóreas autóctonas que se atopen no territorio histórico e dentro das concas visuais do Camiño, incorporando ó contido da concentración parcelaria a valoración destas árbores co fin de evitar unha tala.

Analizaranse os vestixios de camiños, carreiros antigos e sendeiros existentes para preservar todos os elementos tradicionais que o merezan e minimizar a apertura de pistas de acceso ás novas parcelas. En caso de ser necesaria a **creación de novas vías**, estas adaptaranse á topografía evitando os tra-

zados rectilíneos co fin de acadar unha mellor integración paisaxística. No caso de ter que prever cruces con cursos de auga, empregaranse pontes (non outro tipo de canalizacións) sempre que sexa posible, co fin de manter os álveos coas súas marxes fluviais e a vexetación de ribeira no seu estado natural.

Promoveranse **os pechos de parcela** acordes cos tradicionais da zona, homoxéneos e sinxelos, nos que preferentemente non se empregarán elementos opacos. Así mesmo, poderase contemplar a formación de sebes de peche mediante especies arbustivas autóctonas nos límites das novas parcelas como un elemento máis de integración paisaxística.

ANEXOS

DECRETO 227/2011,

DO 2 DE DECEMBRO, POLO QUE SE APROBA A DELIMITACIÓN DA RUTA PRINCIPAL DO CAMIÑO DE SANTIAGO, CAMIÑO FRANCÉS, DESDE A ENTRADA NO MUNICIPIO DE PEDRAFITA DO CEBREIRO ATA O LÍMITE DO TERMO MUNICIPAL DO PINO, COA EXCEPCIÓN DO TRAMO ENTRE O LUGAR DE AMENAL E O LÍMITE DO AEROPORTO DA LAVACOLLA, NO CONCELLO DO PINO

DECRETO 144/2012,

DO 29 DE XUÑO, POLO QUE SE APROBA A DELIMITACIÓN DO CAMIÑO DE SANTIAGO, CAMIÑO FRANCÉS, ENTRE O LUGAR DO AMENAL E O LÍMITE DO AEROPORTO DA LAVACOLLA, NO CONCELLO DO PINO

DECRETO 227/2011, do 2 de decembro, polo que se aproba a **delimitación da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, desde a entrada no municipio de Pedrafita do Cebreiro ata o límite do termo municipal do Pino, coa excepción do tramo entre o lugar de Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino.**

O Camiño de Santiago, Camiño Francés ao seu paso por Galicia é un dos bens singulares máis sobranceiros, prezados e visitados dentro do conxunto do patrimonio cultural galego protexido. Está declarado ben de interese cultural desde 1962, coa categoría de conxunto histórico. En 1993 foi incluído na lista dos bens recoñecidos como Patrimonio da Humanidade e no ano 1997 recibe por parte do Consello de Europa o recoñecemento de Primeiro Itinerario Cultural Europeo. O Parlamento de Galicia, ao ano seguinte da promulgación da Lei do patrimonio cultural de Galicia, aproba a Lei 3/1996, do 10 de maio, de protección dos camiños de Santiago, que establece unha regulación específica para este ben e lle outorga a categoría de territorio histórico.

Segundo a Lei 3/1996, corresponde á Consellería de Cultura e Turismo a delimitación dos tramos do Camiño de Santiago, de conformidade co procedemento que se regula no seu artigo 5. En relación co Camiño Francés, a súa disposición transitoria primeira establece que mentres non se aprobe o expediente de delimitación, e sen prexuízo das zonas de protección legalmente establecidas, seguirá en vigor a delimitación da Resolución da Dirección Xeral do Patrimonio Histórico e Documental do 12 de novembro de 1992 pola que se concreta e define a delimitación do conxunto histórico do Camiño de Santiago (Camiño Francés).

A devandita resolución establece un tratamento diferenciado para o Camiño que discorre polo territorio do Concello de Santiago de Compostela, onde o delimita axustándose ao Plan Xeral de Ordenación Urbana vixente, e no que atinxe ao resto dos concellos, onde o conxunto histórico do Camiño Francés queda delimitado por referencia aos lindeiros das parroquias polas cales percorre algún dos seus tramos.

A fin de dar cumprimento ao mandato do lexislador, a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, por Resolución do 30 de xullo de 2010 (DOG núm. 162, do 24 de agosto), incoa expediente para a delimitación da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, coa excepción do tramo entre o lugar de Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino. Na mesma resolución dispónse a apertura do trámite de información pública por un período de dous meses, o sometemento da nova proposta de delimitación do devandito ben de interese cultural a informe das comisións territoriais do Patrimonio Histórico das provincias da Coruña e de Lugo (nos tramos correspondentes aos municipios das respectivas provincias) e, polo menos, a dous dos órganos consultivos mencionados no artigo 7 da Lei 8/1995, do 30 de outubro, do patrimonio cultural de Galicia.

De seguido, remítese o expediente a todos os concellos afectados, ao Ministerio de Cultura e á presidenta de Comité Español do Consello Internacional de Monumentos e Sitios (ICOMOS España), para o seu coñecemento e para os efectos oportunos, e aos tres órganos consultivos elixidos para que se pronuncien en relación coa modificación da delimitación do Camiño Francés en canto ben declarado de interese cultural coa categoría de territorio histórico.

Os informes das comisións territoriais do Patrimonio Histórico de Coruña e Lugo e dos tres órganos consultivos aos cales se lles solicitou o seu parecer –o Consello da Cultura Galega, a Universidade de Santiago de Compostela e a Real Academia Galega de Belas Artes–, expresaron todos eles un sentido favorable á nova delimitación, con recomendacións de distinta índole, que foron obxecto da oportuna consideración. No período de información pública recibíronse 182 alegacións, cada unha das cales foi obxecto dunha resposta razoada.

En novembro do ano en curso os servizos técnicos da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural presentan un informe motivado no cal recomendan realizar un estudo que afonde na incidencia interrelacionada de todos os tramos dos camiños de Santiago e os seus ámbitos de protección sobre o territorio do concello de Santiago de Compostela e o seu planeamento urbanístico, para os efectos de determinar a conveniencia de incoar un procedemento de delimitación conxunto para todos os camiños nos tramos que discorren polo termo municipal de Compostela. Atendendo á proposta, o 21 de novembro o director xeral acorda a suspensión temporal do proceso de delimitación do tramo do Camiño de Santiago Francés no ámbito do concello de Santiago de Compostela ata que se conclúa o estudo arriba citado.

Finalmente, examinadas todas as alegacións presentadas durante o trámite de información pública e as reco-

mendacións dos órganos consultivos e asesores, e atendendo ás razóns técnicas manifestadas no expediente, a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural redacta un novo documento que recolle respecto a cada concello as modificacións introducidas na redacción das características, pertenzas e accesorios do Camiño, e formula unha proposta de delimitación do Camiño Francés ao seu paso por Galicia desde Pedrafita ata o límite do termo municipal do Pino, coa excepción do tramo entre o lugar de Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla nese concello, e na cal queda excluído tamén o tramo correspondente ao termo municipal de Santiago de Compostela, ao considerar que este podería ser merecedor dun tratamento singular e integral do seu territorio, no cal penetran todas as rutas recoñecidas legalmente como camiños de Santiago.

En consecuencia, no tramo que percorre o termo municipal de Santiago de Compostela, a ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, continuará delimitado provisionalmente segundo a mencionada Resolución do 12 de novembro de 1992.

Por outra parte, aínda que non resulta unha exigencia legal, dado o valor cultural amplamente recoñecido a esta vía de peregrinación a Santiago de Compostela, coñecida como Camiño Francés, subliñado polo feito de estar inscrito na Lista do patrimonio mundial, e considerando a obriga de preservar a relación harmónica do camiño coa paisaxe, mantendo a relación ambiental co espazo do que resulta inseparable, a proposta da Consellería de Cultura e Turismo inclúe a delimitación dun ámbito secundario de influencia merecedor dunha protección ambiental adicional ao do sitio principal, na liña do recollido nas directrices operativas de 2008 para a aplicación da Convención sobre a protección de Patrimonio Mundial Cultural e Natural de 1972 ratificada por España, e que denomina a este tipo de ámbitos como zona de amortecemento, equivalente ao que sería a zona de respecto do ben de interese cultural.

Rematada a instrución do procedemento segundo o establecido nas disposicións vixentes, de conformidade co disposto no artigo 5 da Lei de protección dos camiños de Santiago, cómpre proceder á súa resolución definitiva. Por iso, a vista do que antecede, por proposta do conselleiro de Cultura e Turismo, e logo da deliberación do Consello da Xunta de Galicia na súa reunión do día dous de decembro de dous mil once,

DISPOÑO:

Primeiro. Aprobar a delimitación da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, desde a entrada no municipio de Pedrafita do Cebreiro ata o límite do termo municipal do Pino, coa excepción do tramo entre o lugar de Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino, segundo os planos do anexo I deste decreto, onde se marca o trazado do camiño e se fixan os límites do territorio histórico que conforma o ben de interese cultural, e do anexo II, no cal se reflicte o segundo ámbito de influencia, denominado no expediente zona de amortecemento ou de respecto.

Segundo. Ordenar a inscrición da nova delimitación no Rexistro de Bens de Interese Cultural de Galicia e notificarlla ao órgano competente do Ministerio de Cultura para o seu coñecemento e para os efectos de inscrición no seu rexistro.

Terceiro. Notificar este acordo aos concellos afectados, comunicándolles que ata a aprobación do plan especial de protección do Camiño Francés previsto na Lei 3/1996, do 10 de maio, de protección dos camiños de Santiago, calquera intervención legalmente permitida que pretenda realizarse dentro do ámbito do ben de interese cultural territorio histórico, deberá ser autorizada pola Consellería de Cultura e Turismo con carácter previo á concesión da correspondente licenza municipal e que todos os promotores dos plans, programas e proxectos de obras que determine a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, cuxa realización se propoña levar a cabo na zona de respecto, deberán presentar, co resto da documentación pertinente, un estudo previo específico de afección sobre o territorio histórico do Camiño Francés.

Cuarto. Instar a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural para que publicite a través da páxina web oficial da Consellería de Cultura e Turismo o documento completo coa descrición literal dos tramos, características e elementos accesorios por cada concello, e a que dite e publique unhas instrucións que recollan os criterios e determinacións básicas de ordenación e deseño referentes ás intervencións que afecten os seus ámbitos, que contribúan a garantir unha axeitada protección do ben e a preservar a interrelación global da ruta de peregrinación co territorio de acollida, ata a aprobación do correspondente plan.

Disposición adicional.

O réxime da categoría do solo rústico definido no artigo 32.2.h) da Lei 9/2002, do 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, aplícase nos terreos situados fóra dos núcleos rurais e de solo urbano, na franxa dos 30 metros establecida no artigo 16 da Lei 3/1996, do 10 de maio, de protección dos camiños de Santiago, e sen prexuízo das proteccións establecidas no planeamento vixente.

Disposición derradeira.

Este decreto producirá efectos desde o día seguinte ao da súa publicación no Diario Oficial de Galicia.

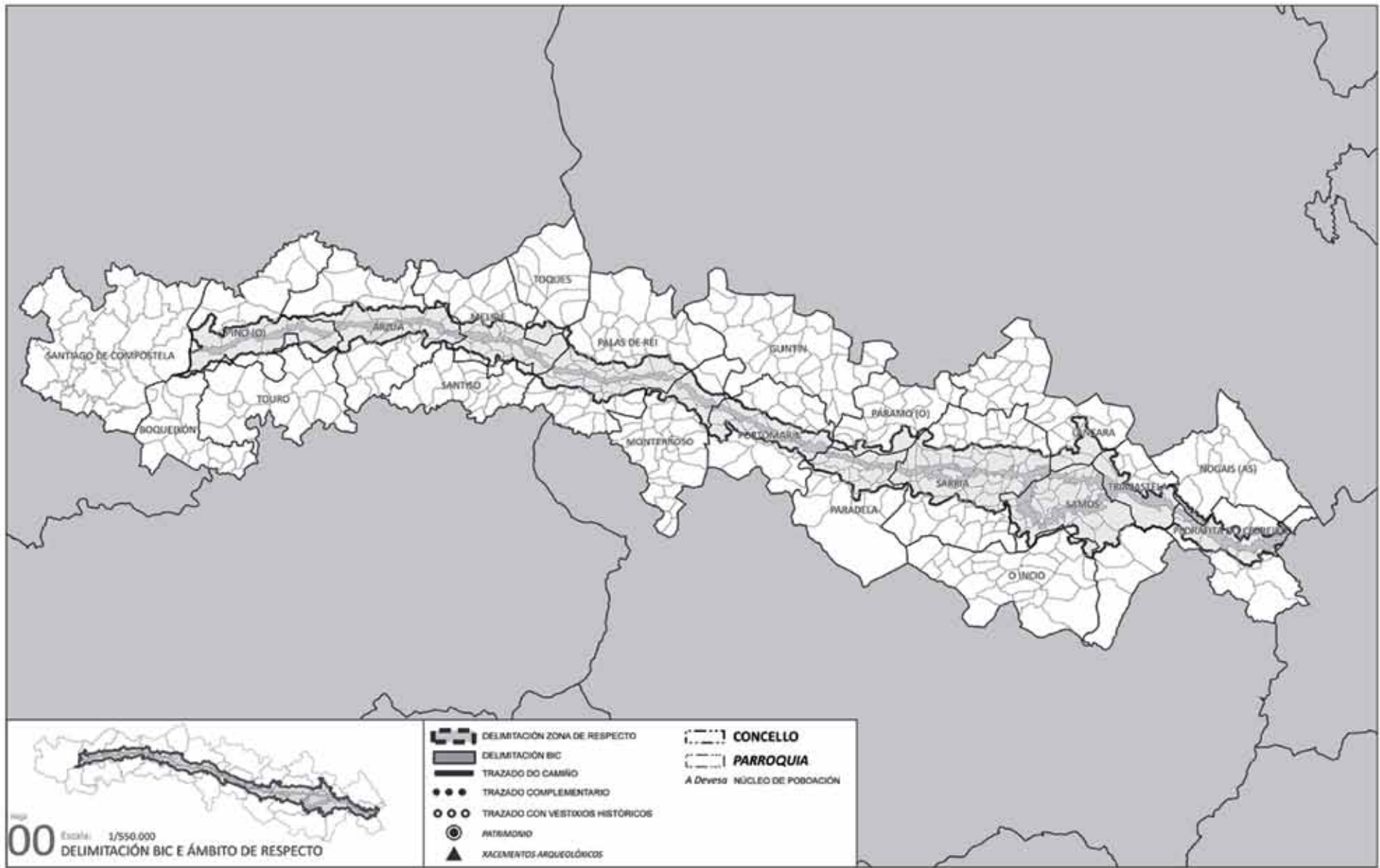
Santiago de Compostela, dous de decembro de dous mil once.

Alberto Núñez Feijóo

Presidente

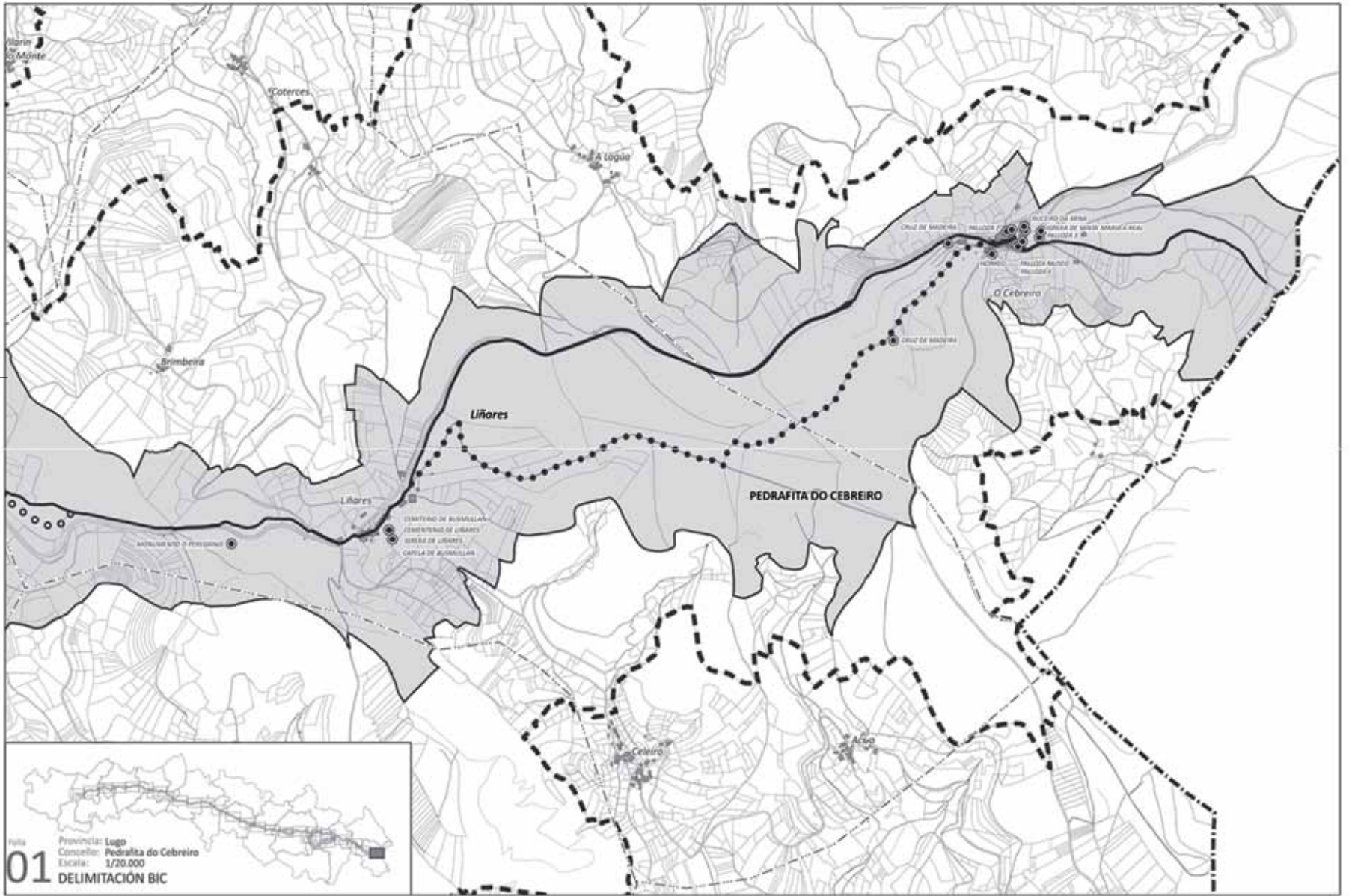
Roberto Varela Fariña

Conselleiro de Cultura e Turismo

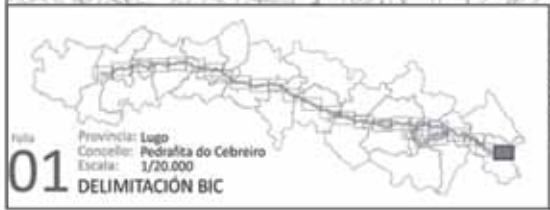

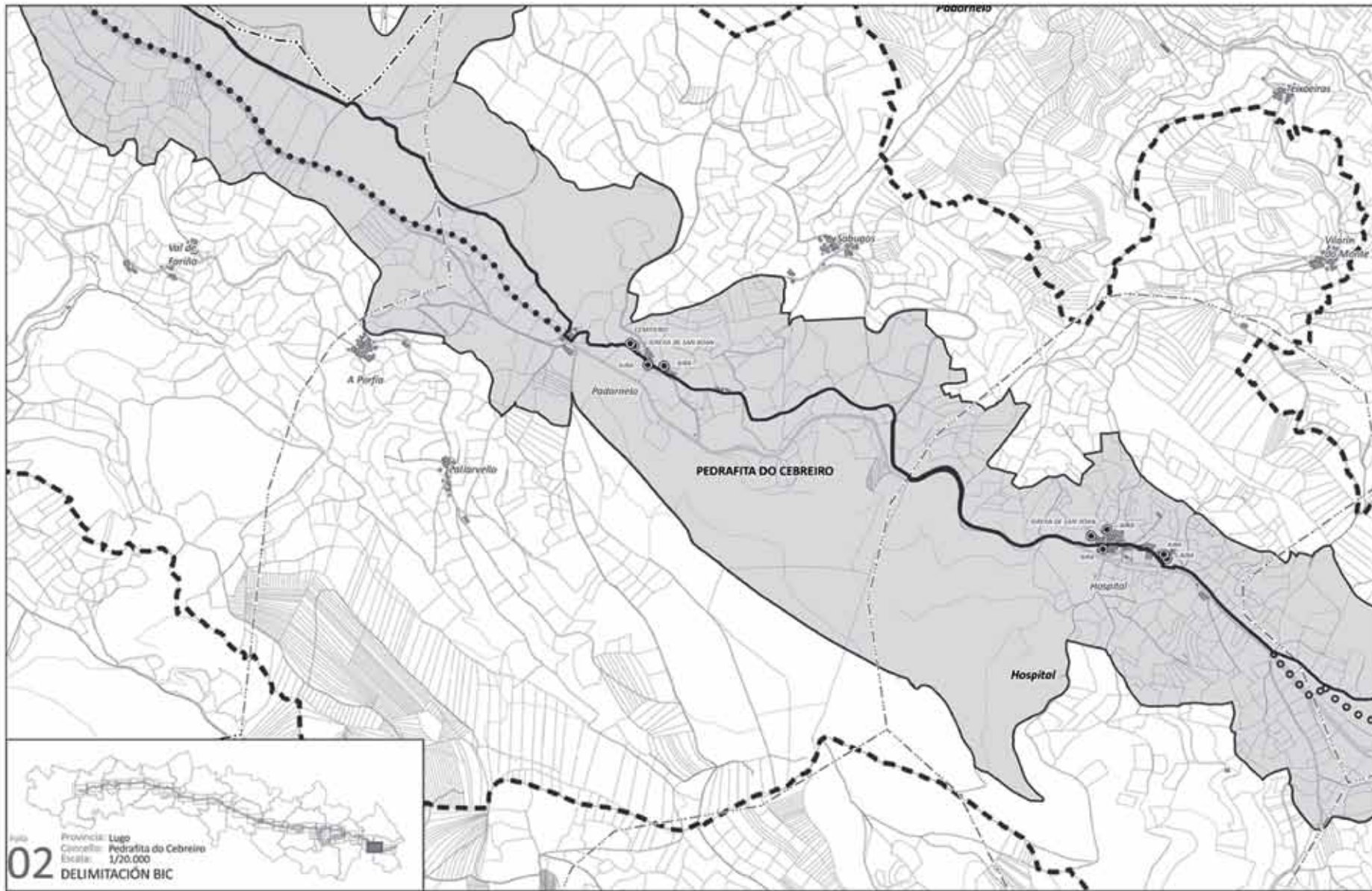
DELIMITACIÓN_
BIC

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 01 LUGO

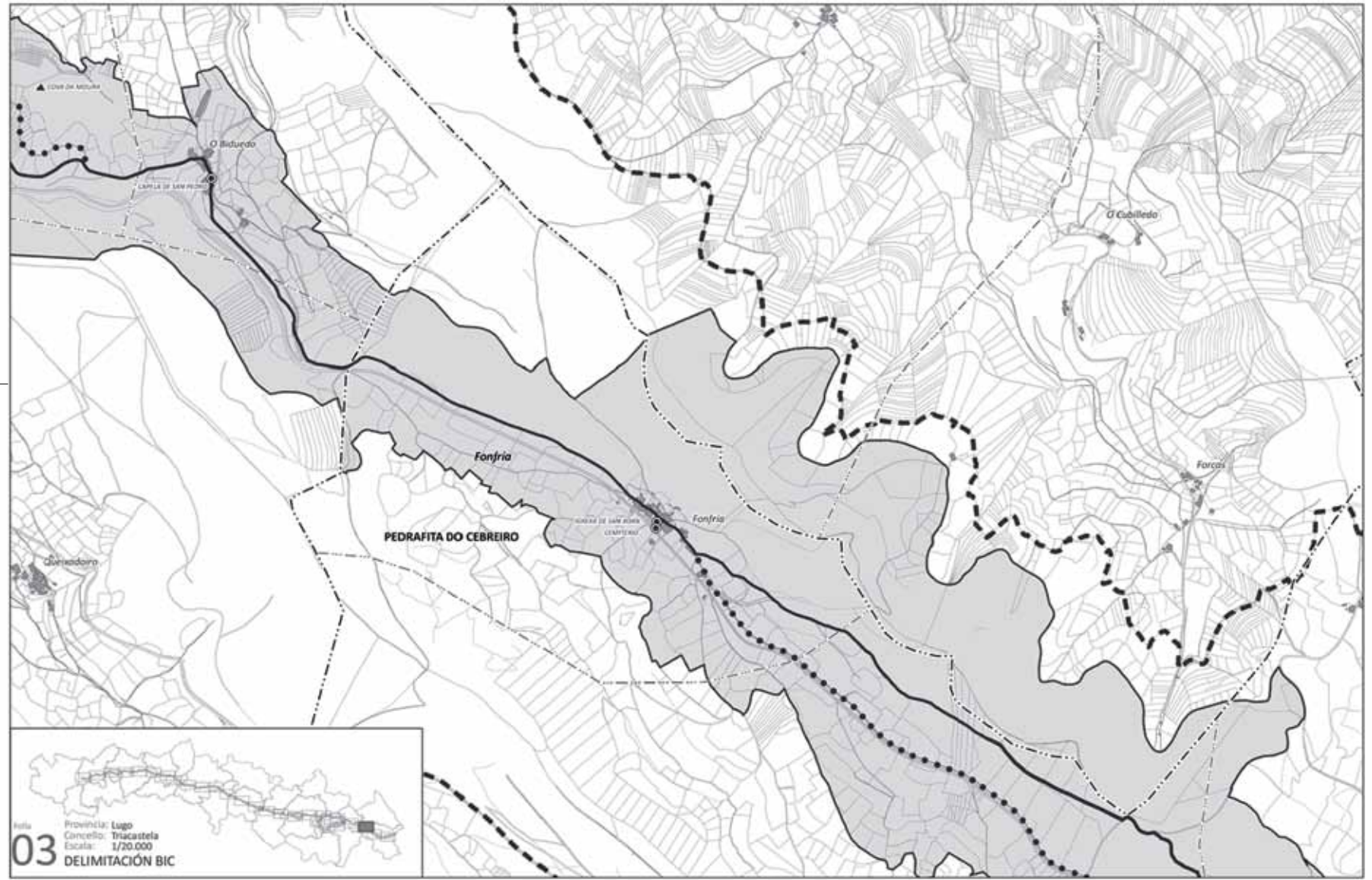
CONCELLO_
PEDRAFITA DO CEBREIRO

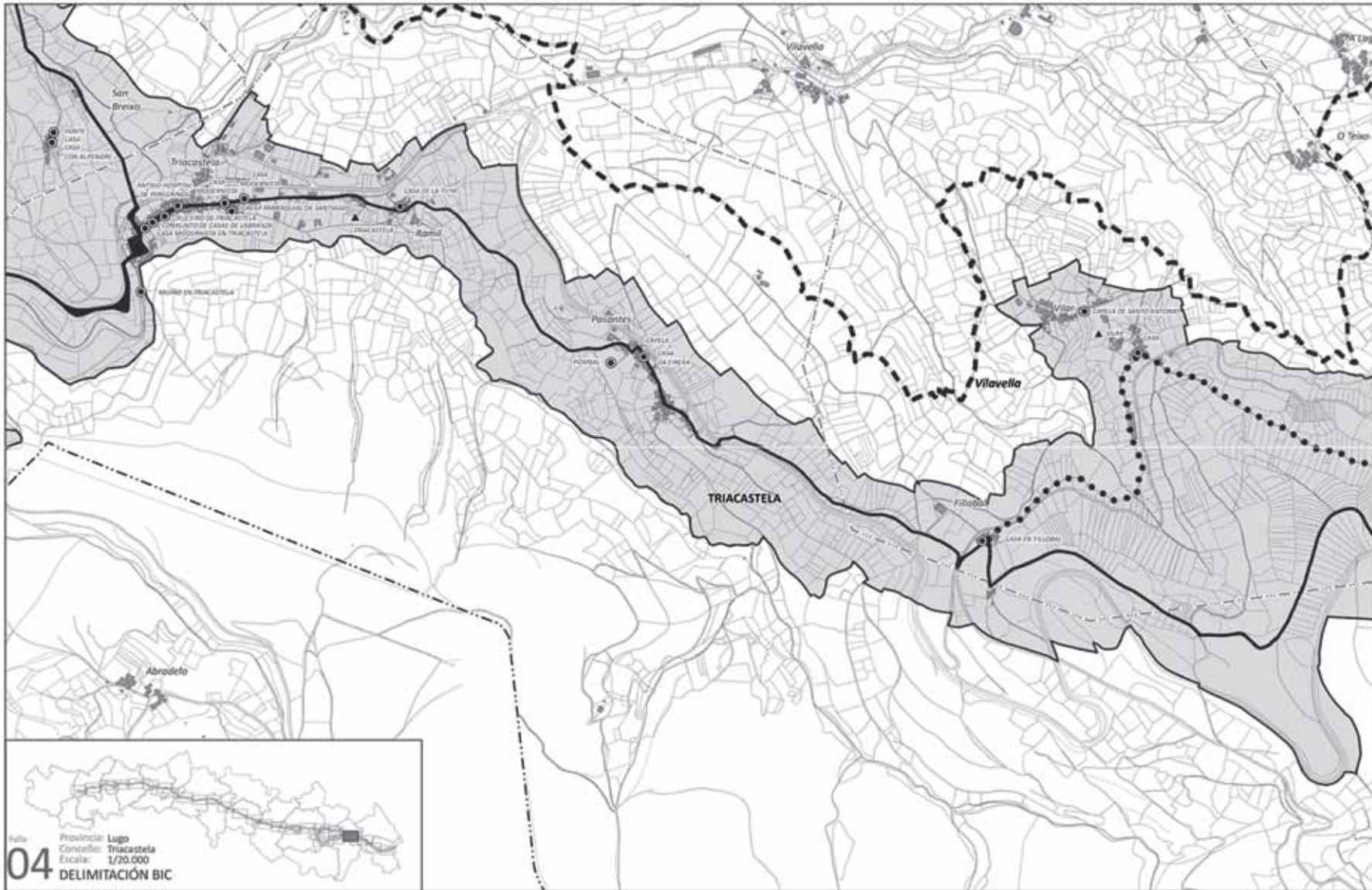

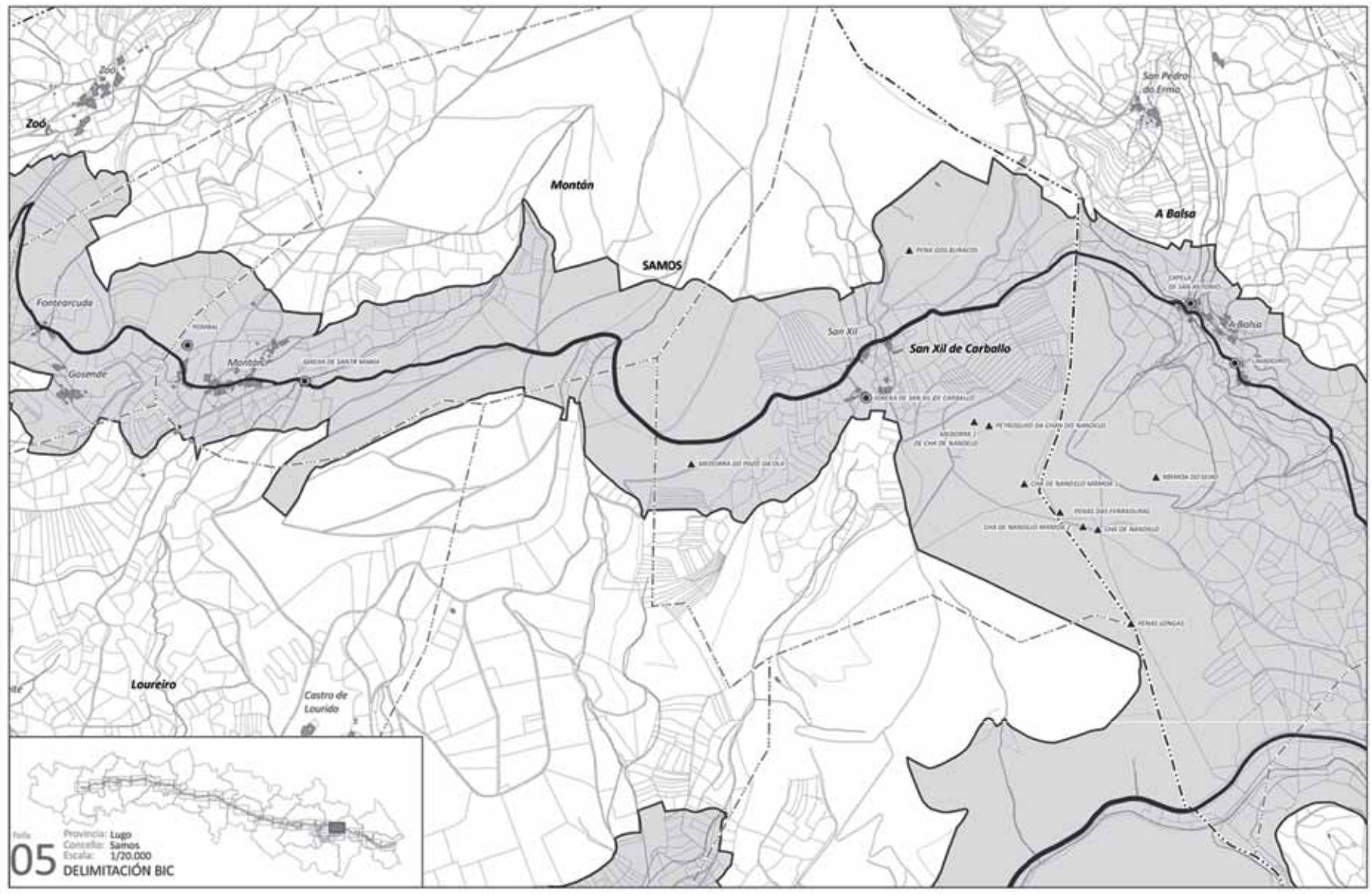
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 02 LUGO
 CONCELLO_
PEDRAFITA DO CEBREIRO

02
 Provincia: Lugo
 Concello: Pedrafita do Cebreiro
 Escala: 1/20.000
 DELIMITACIÓN BIC

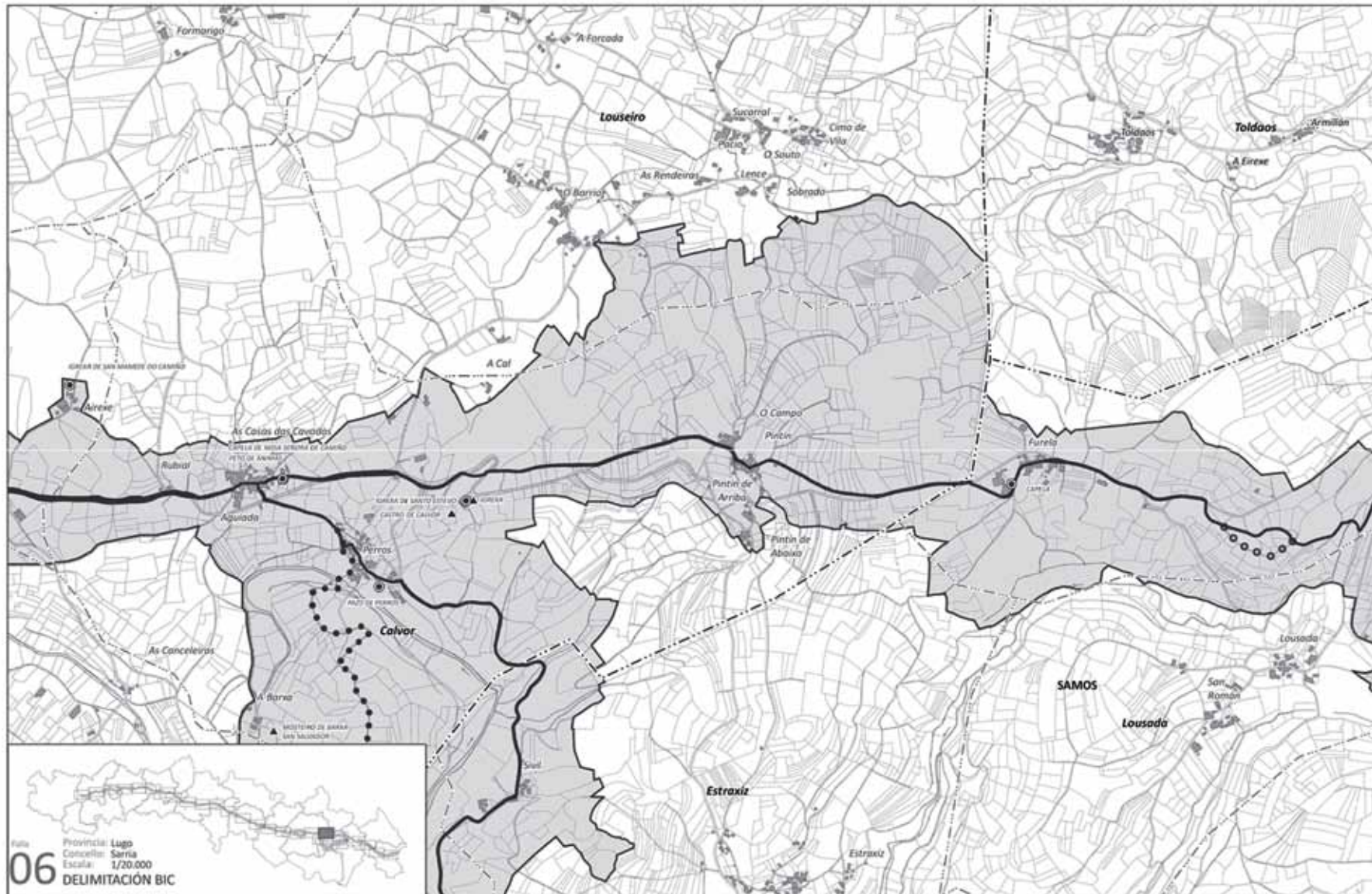

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 04 LUGO
 CONCELLO_
TRICASTELA

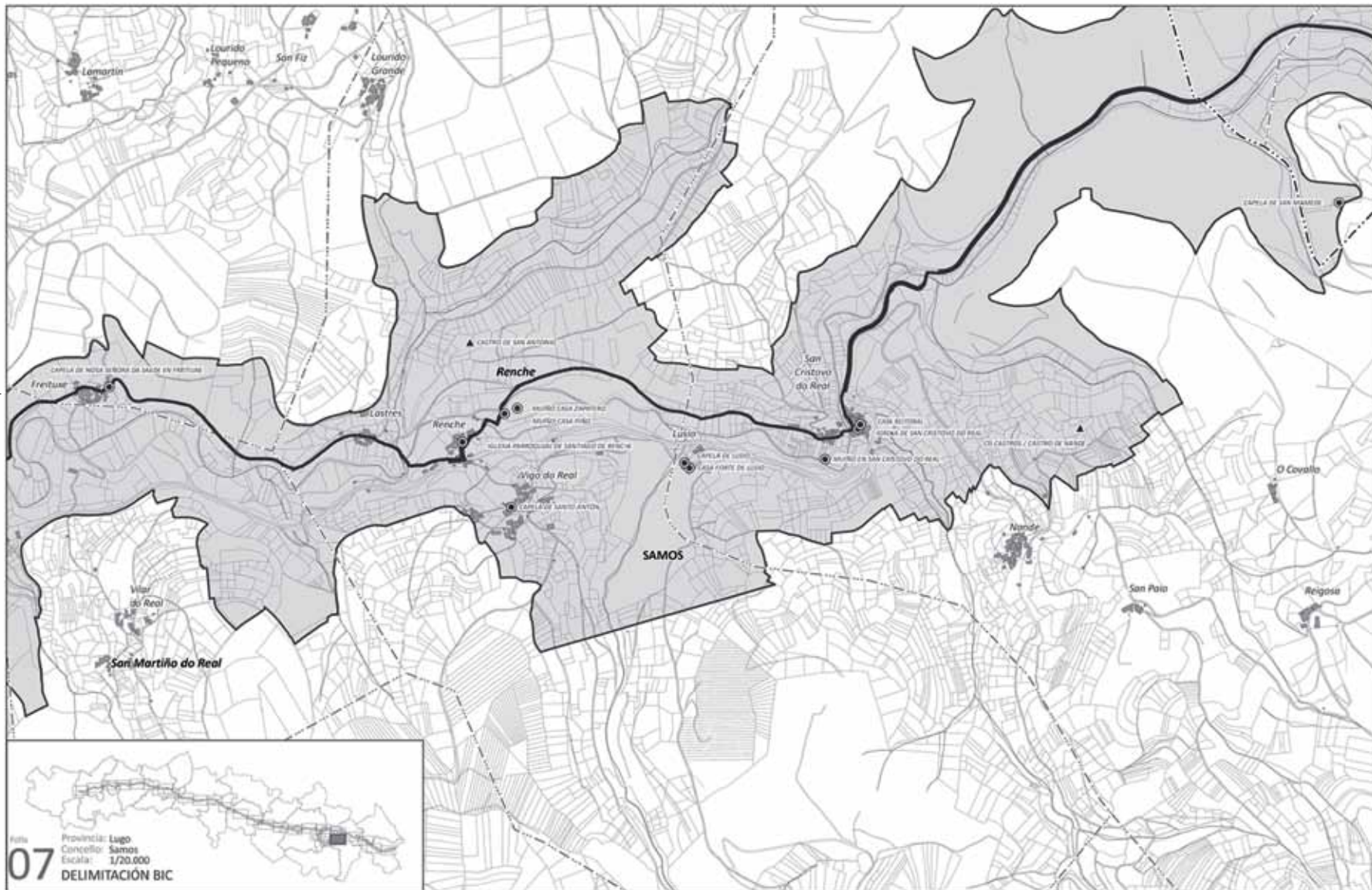
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 05 LUGO
 CONCELLO_
SAMOS

Folleto
05
 Provincia: Lugo
 Concello: Samos
 Escala: 1/20.000
 DELIMITACIÓN BIC

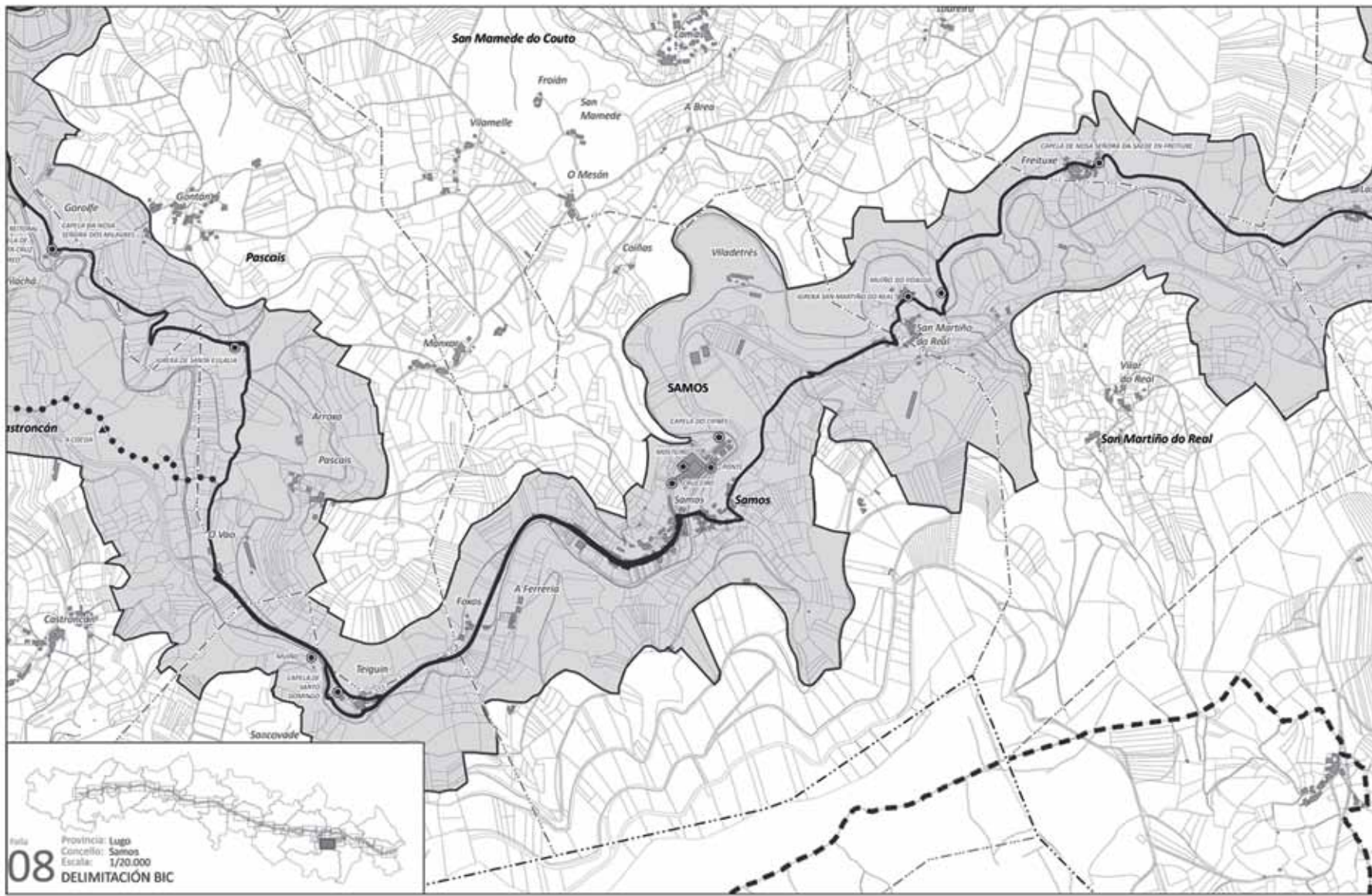
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 06 LUGO
 CONCELLO_
SARRIA

Folleto
06
 Provincial: Lugo
 Concello: Sarria
 Escala: 1/20.000
DELIMITACIÓN BIC

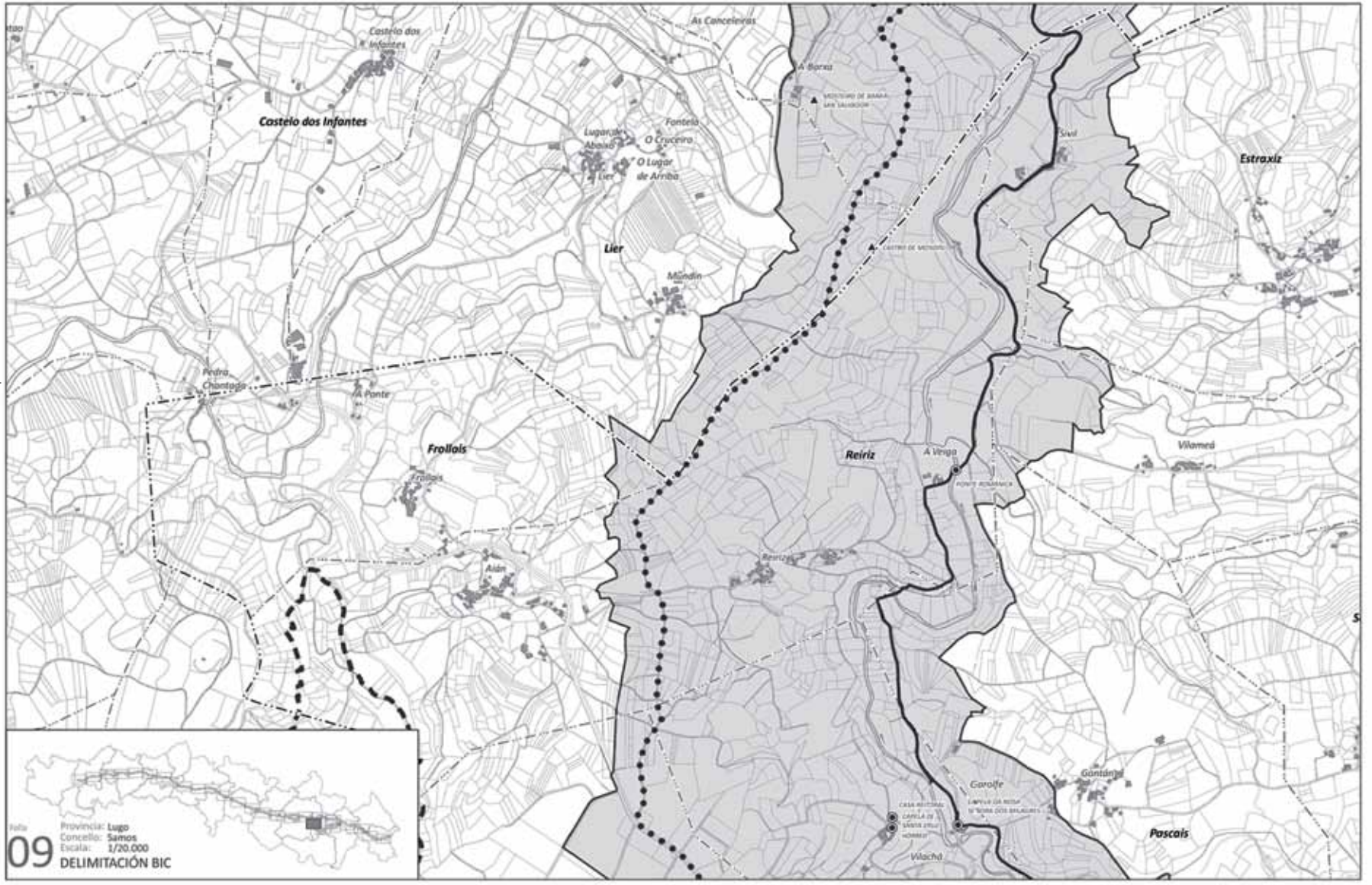

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 07 LUGO
 CONCELLO_
SAMOS

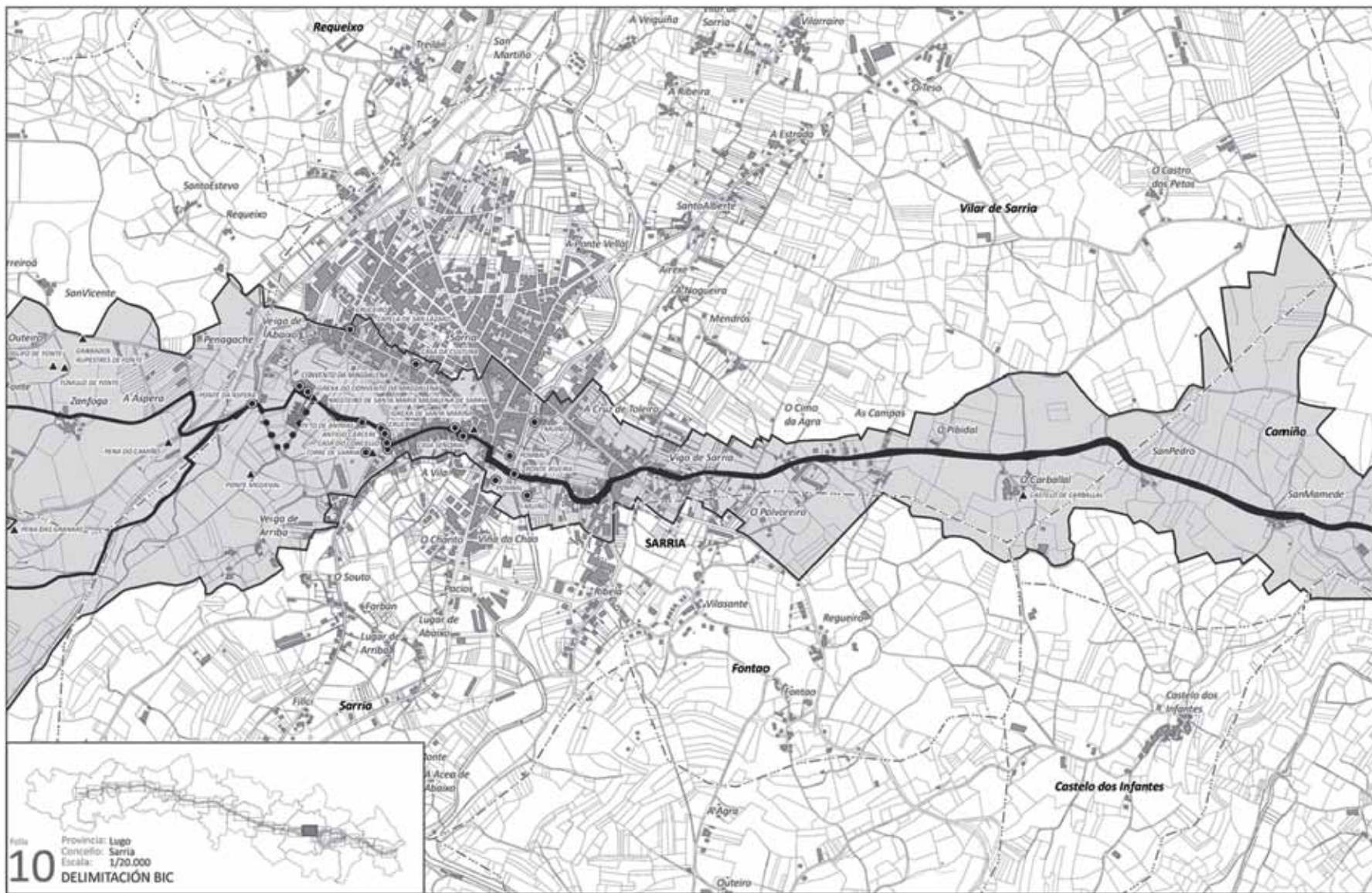
Foto
07 Provincia: Lugo
 Concello: Samos
 Escala: 1/20.000
DELIMITACIÓN BIC

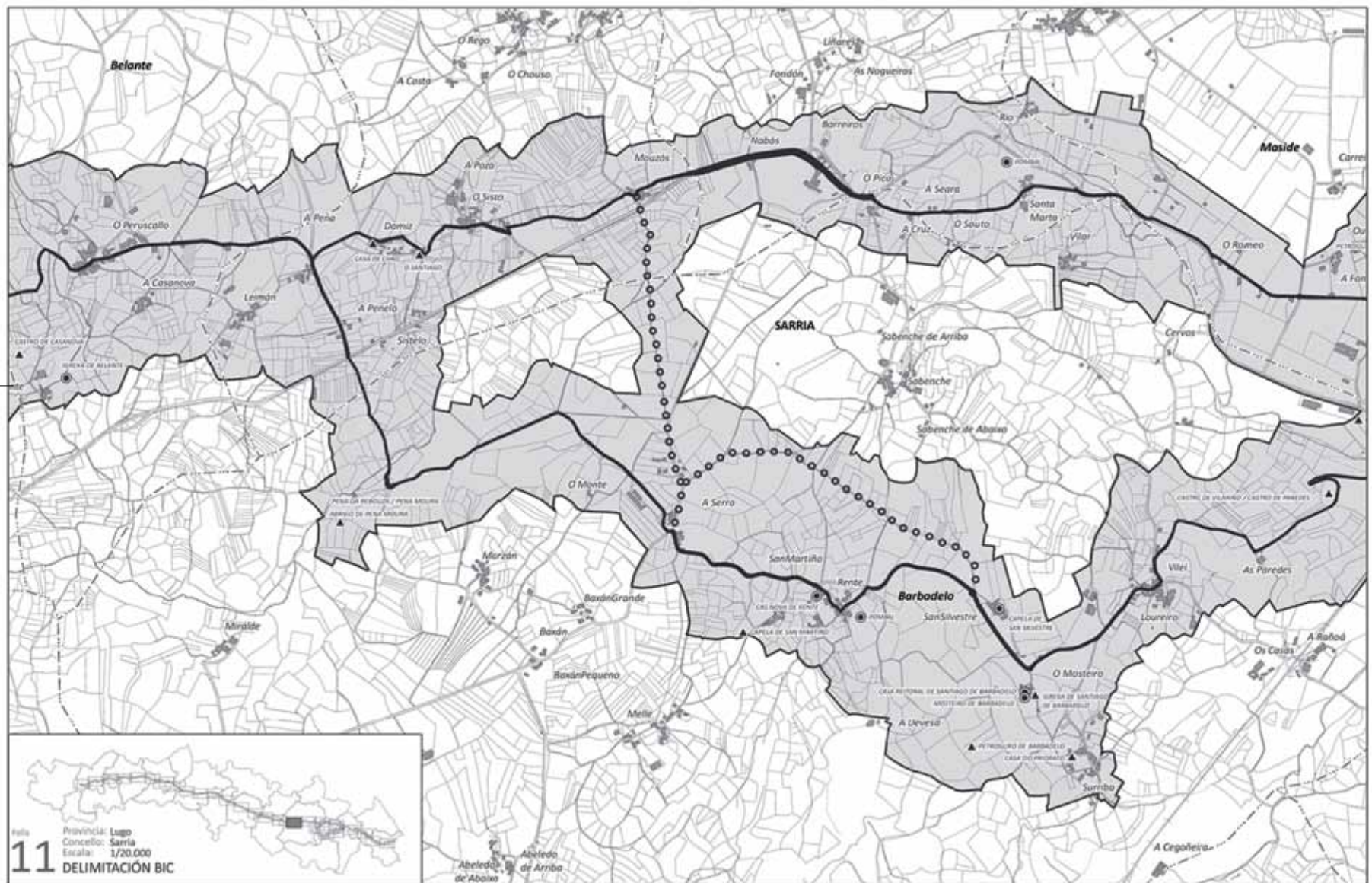
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 08 LUGO
 CONCELLO_
SAMOS

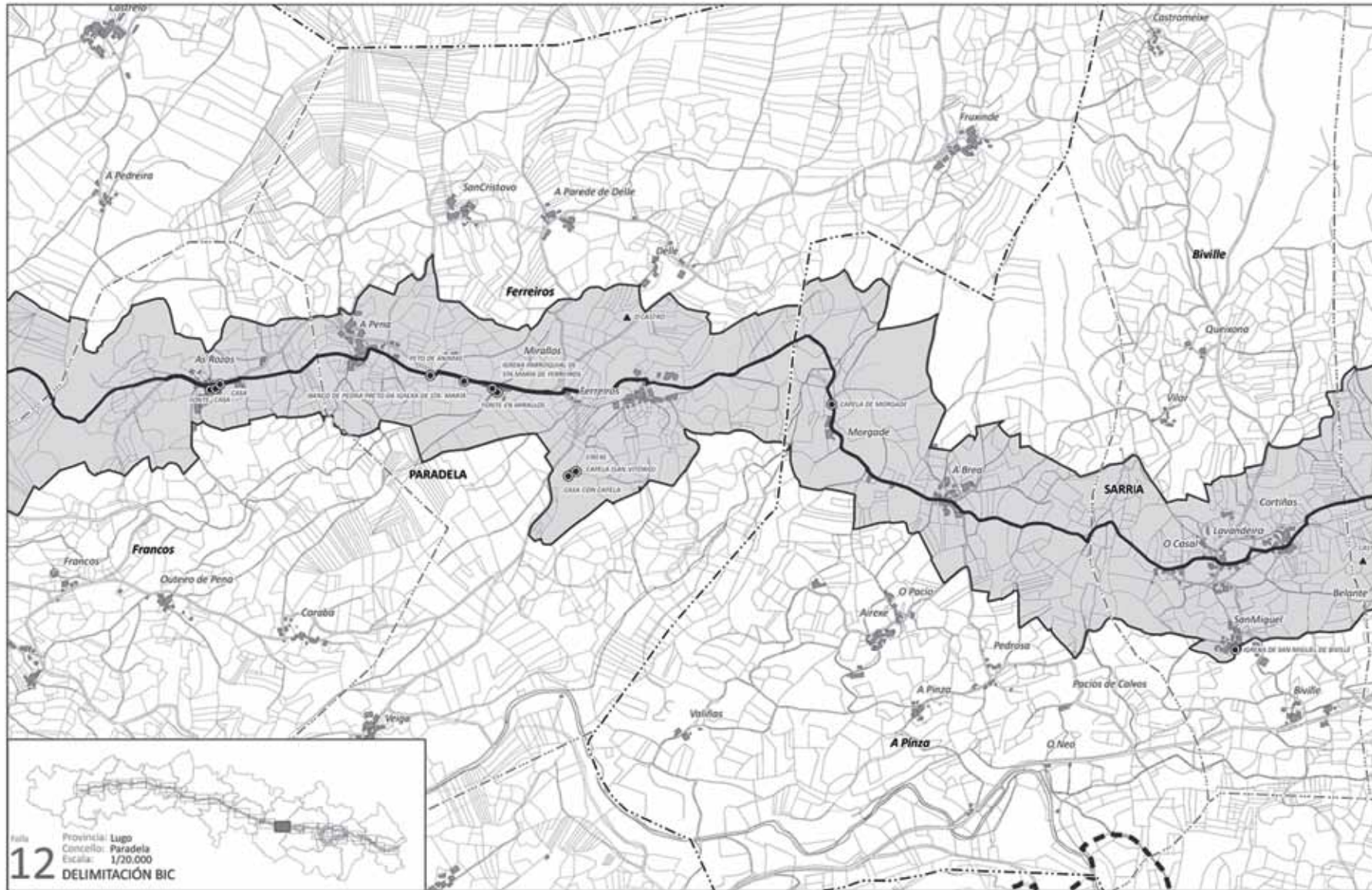
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 09 LUGO
 CONCELLO_
SAMOS

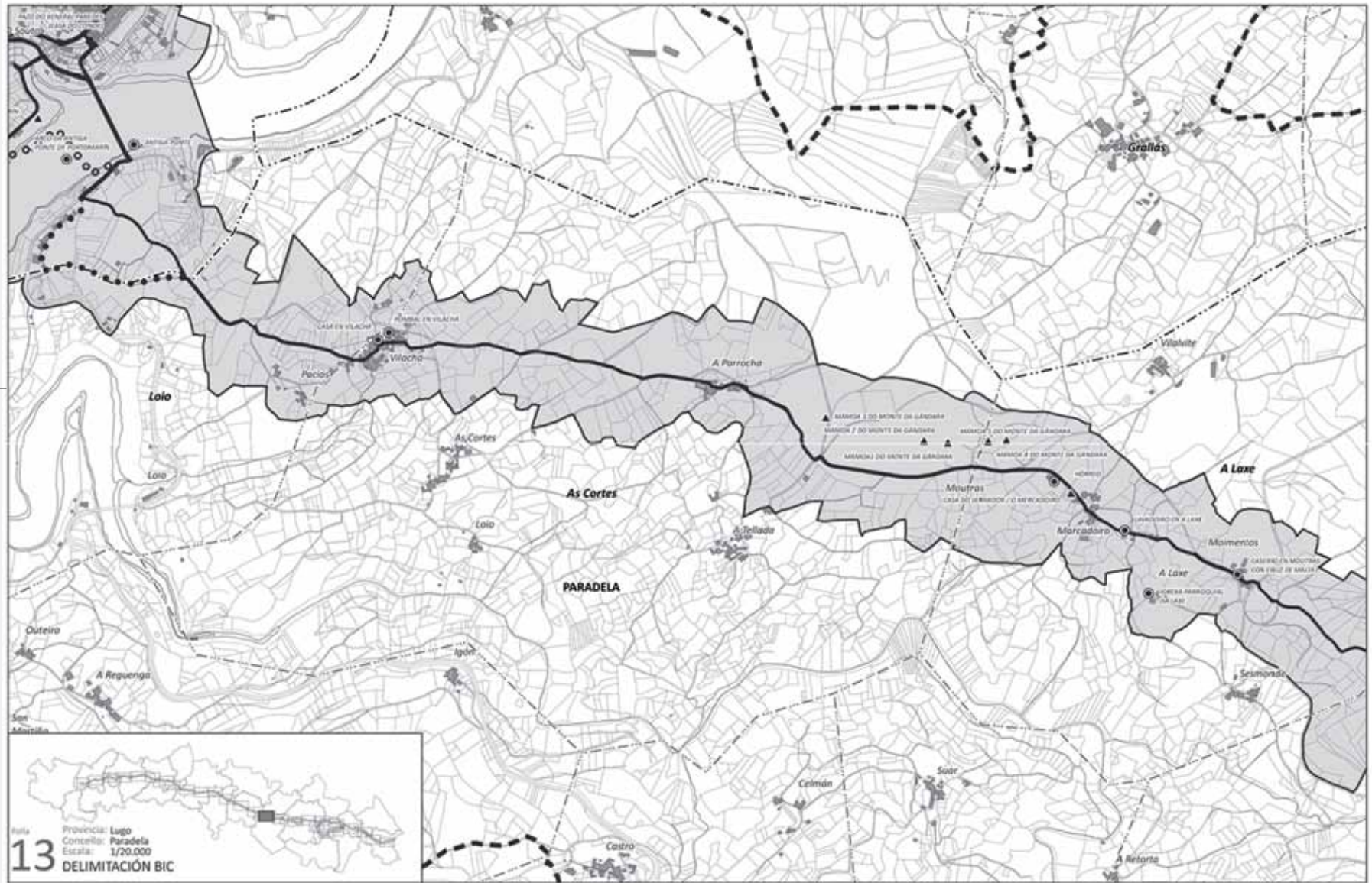
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 10 LUGO
 CONCELLO_
SARRIA

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 11 LUGO
 CONCELLO_
SARRIA

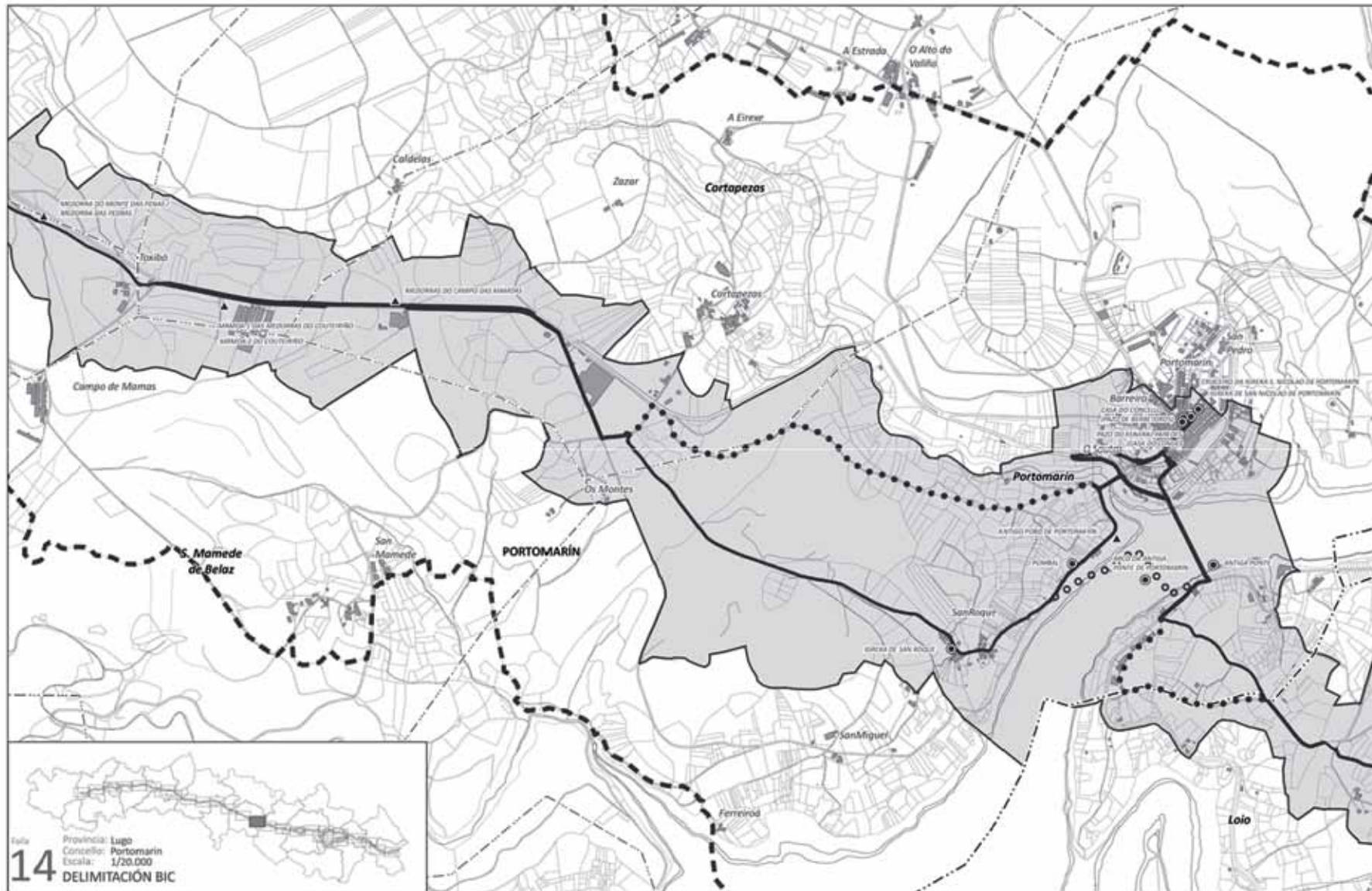
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 12 LUGO
 CONCELLO_
PARADELA

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 13 LUGO
 CONCELLO_
PARADELA

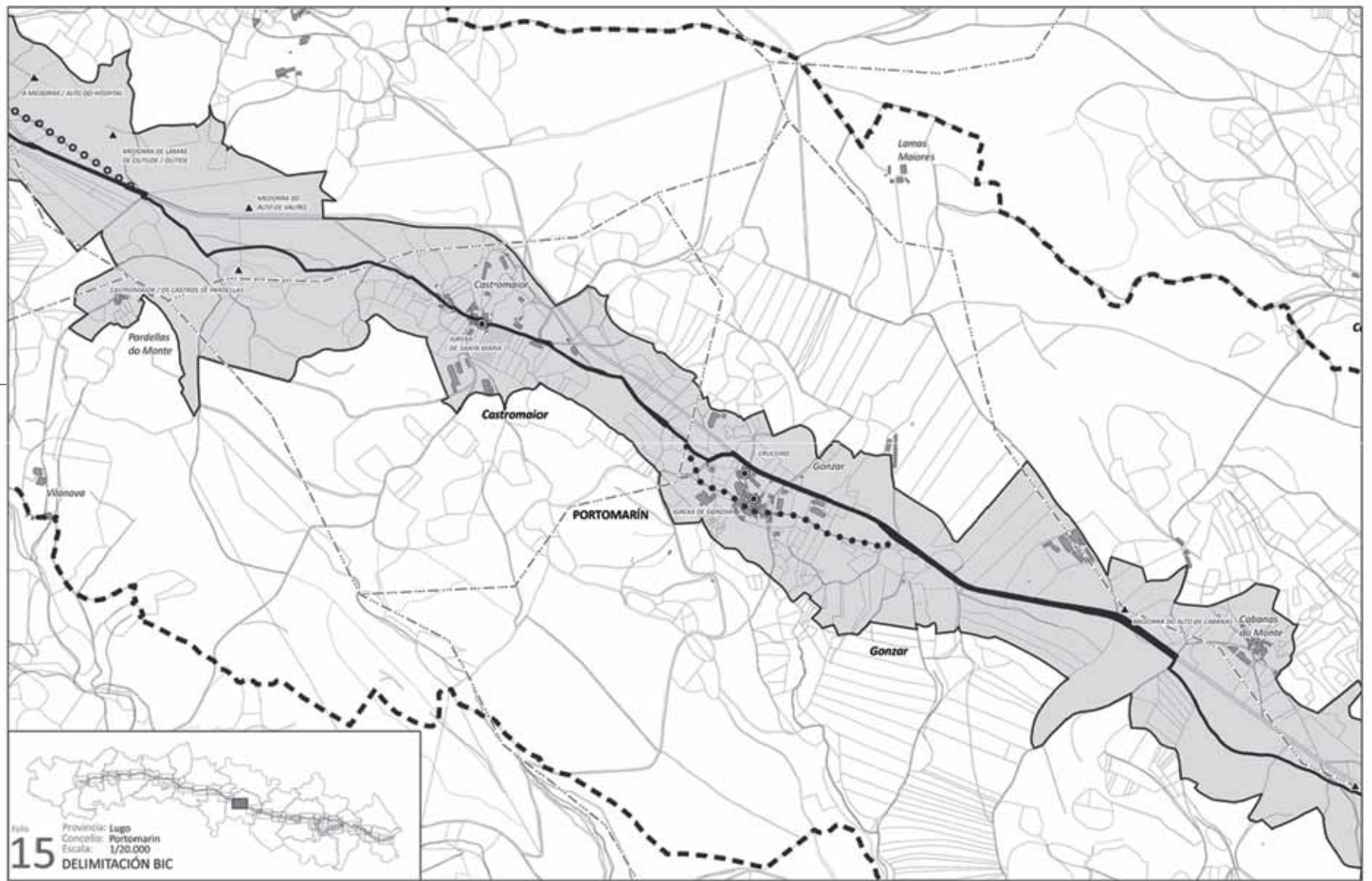

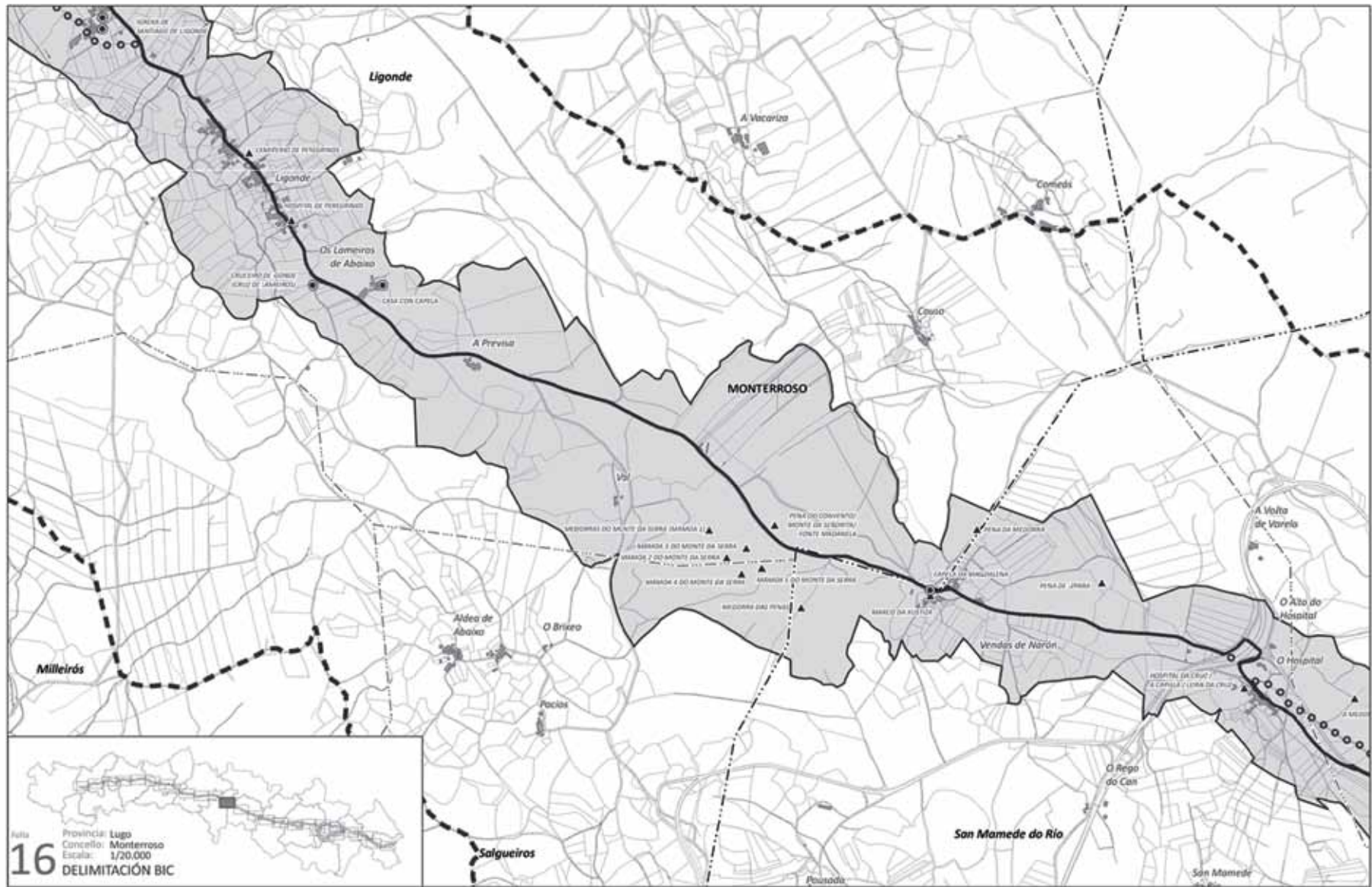
Provincia: Lugo
 Concello: Paradelas
 Escala: 1/20.000
13 DELIMITACIÓN BIC

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 14 LUGO
 CONCELLO_
PORTOMARÍN

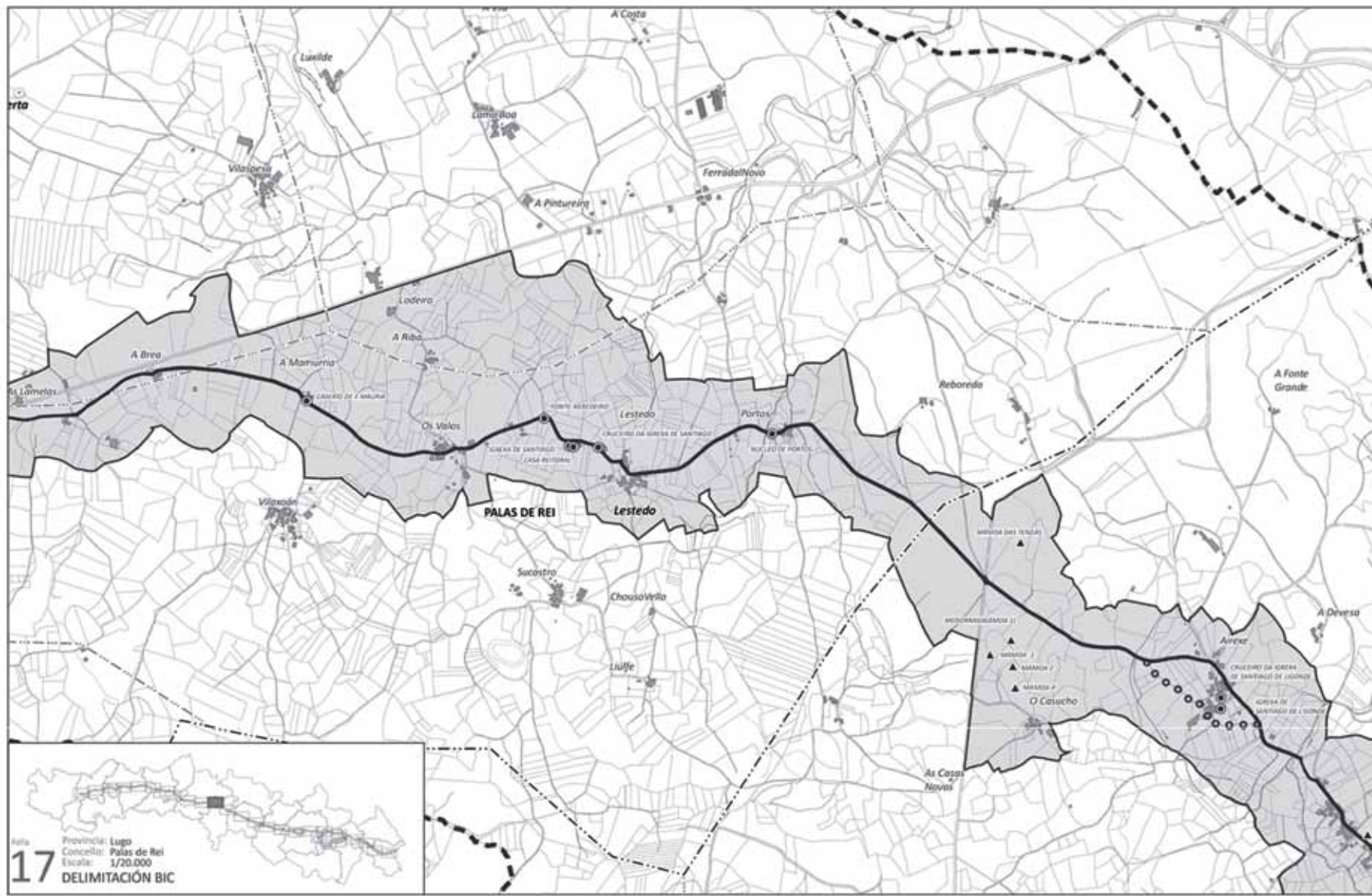

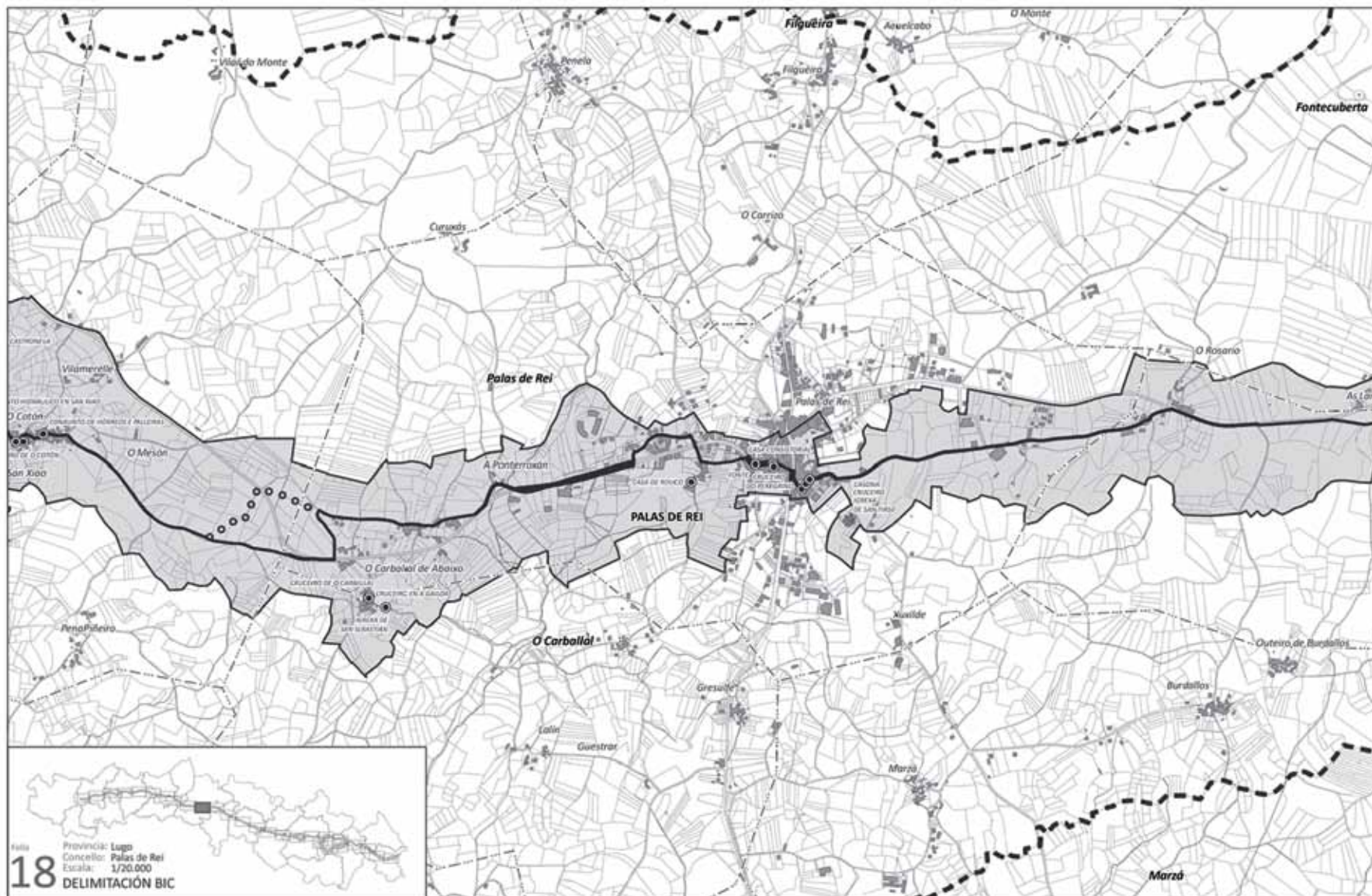
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 16 LUGO

CONCELLO_
MONTERROSO

Folla
16
 Provincia: Lugo
 Concello: Monterroso
 Escala: 1/20.000
DELIMITACIÓN BIC

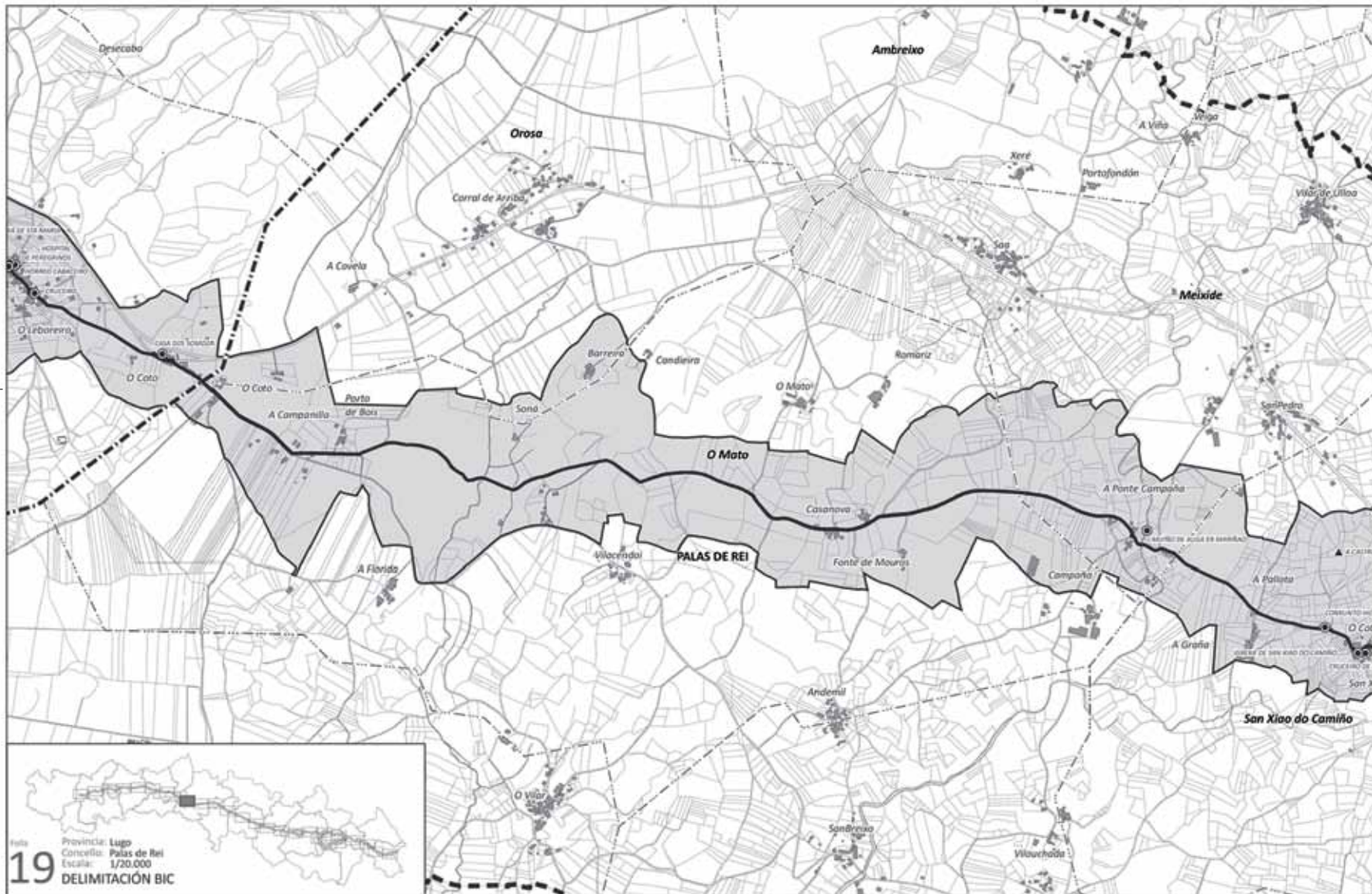
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 17 LUGO
 CONCELLO_
PALAS DE REI

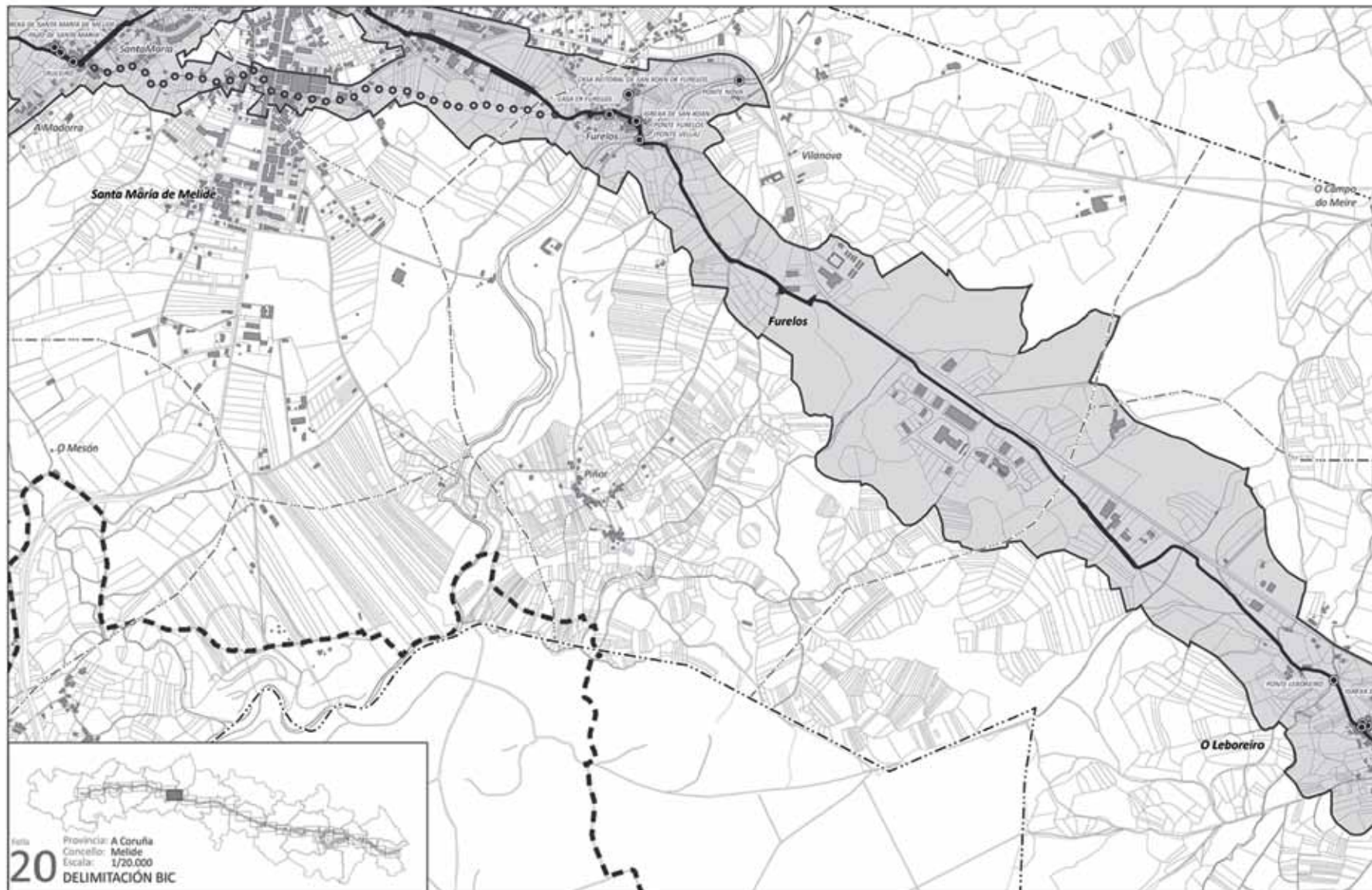
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 18 LUGO
 CONCELLO_
PALAS DE REI

18
 Provincia: Lugo
 Concello: Palas de Rei
 Escala: 1/20.000
 DELIMITACIÓN BIC

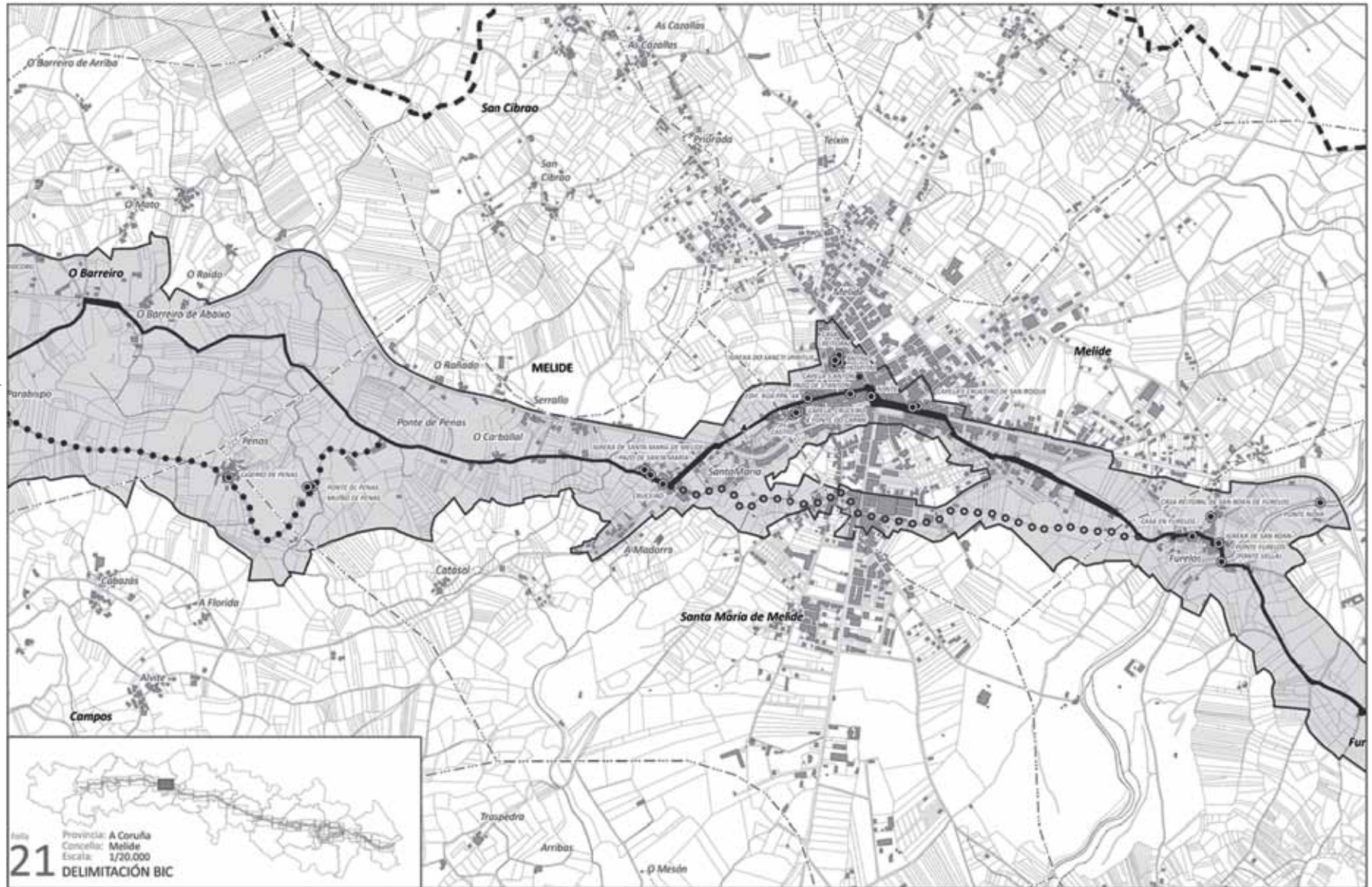
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 19 LUGO
 CONCELLO_
PALAS DE REI

19
 Delimitación BIC
 Foto: Provincia: Lugo
 Concello: Palas de Rei
 Escala: 1/20.000

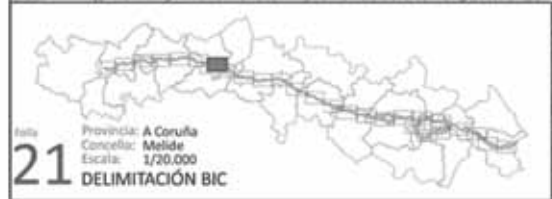

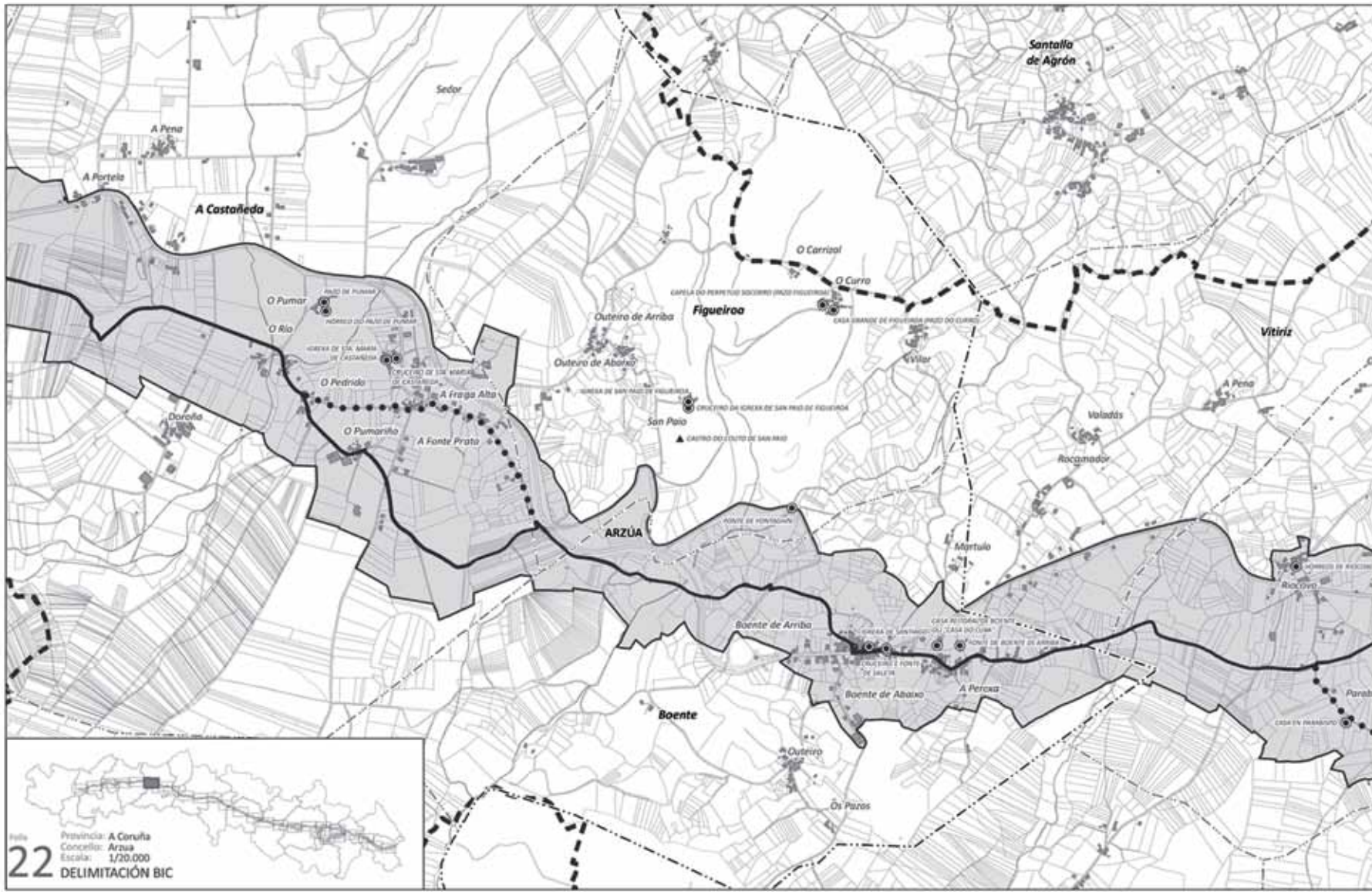
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 20 A CORUÑA
 CONCELLO_
MELIDE

Folla
20
 Provincia: A Coruña
 Concello: Melide
 Escala: 1/20.000
DELIMITACIÓN BIC

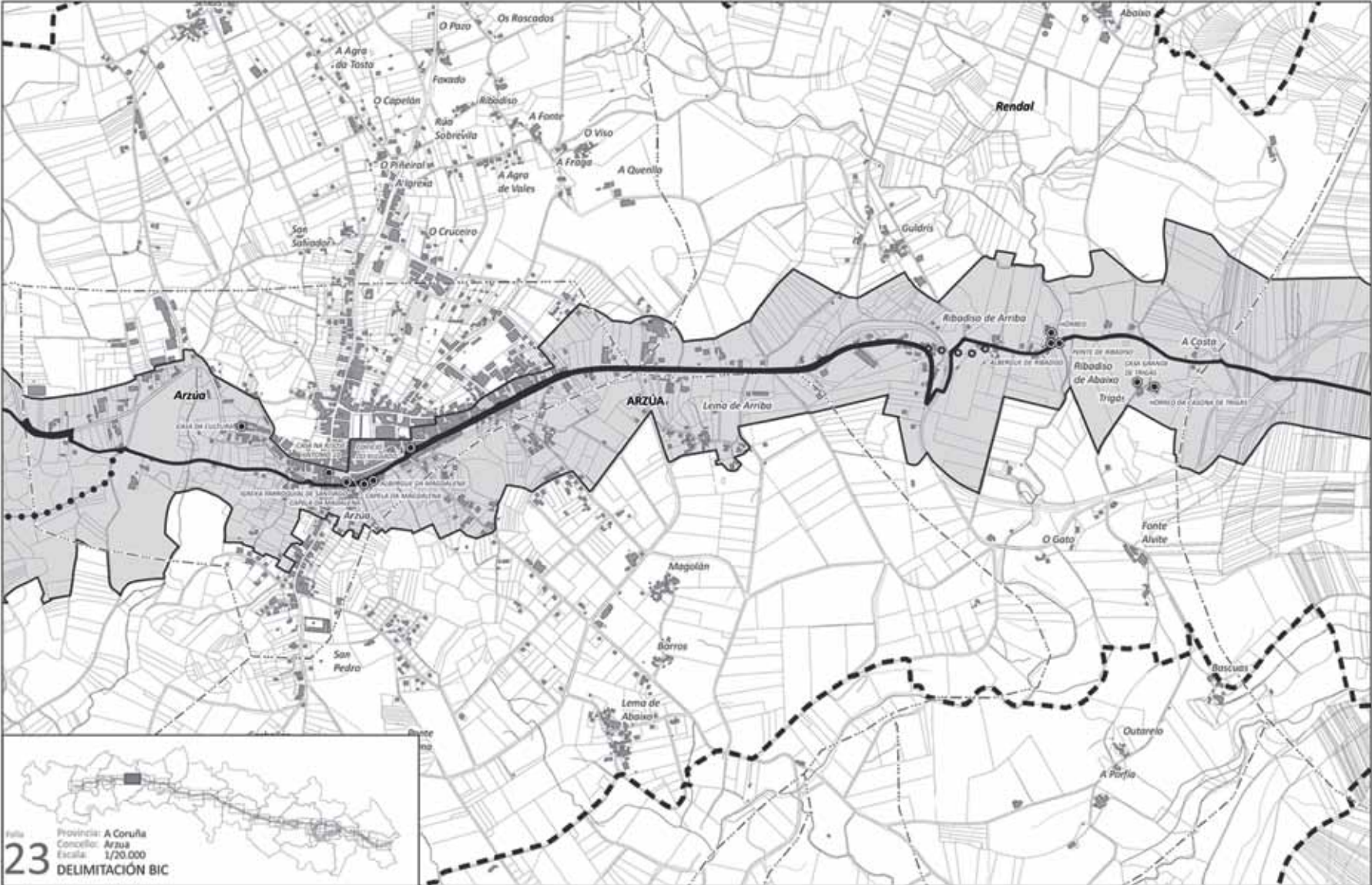

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 21 A CORUÑA
 CONCELLO_
MELIDE

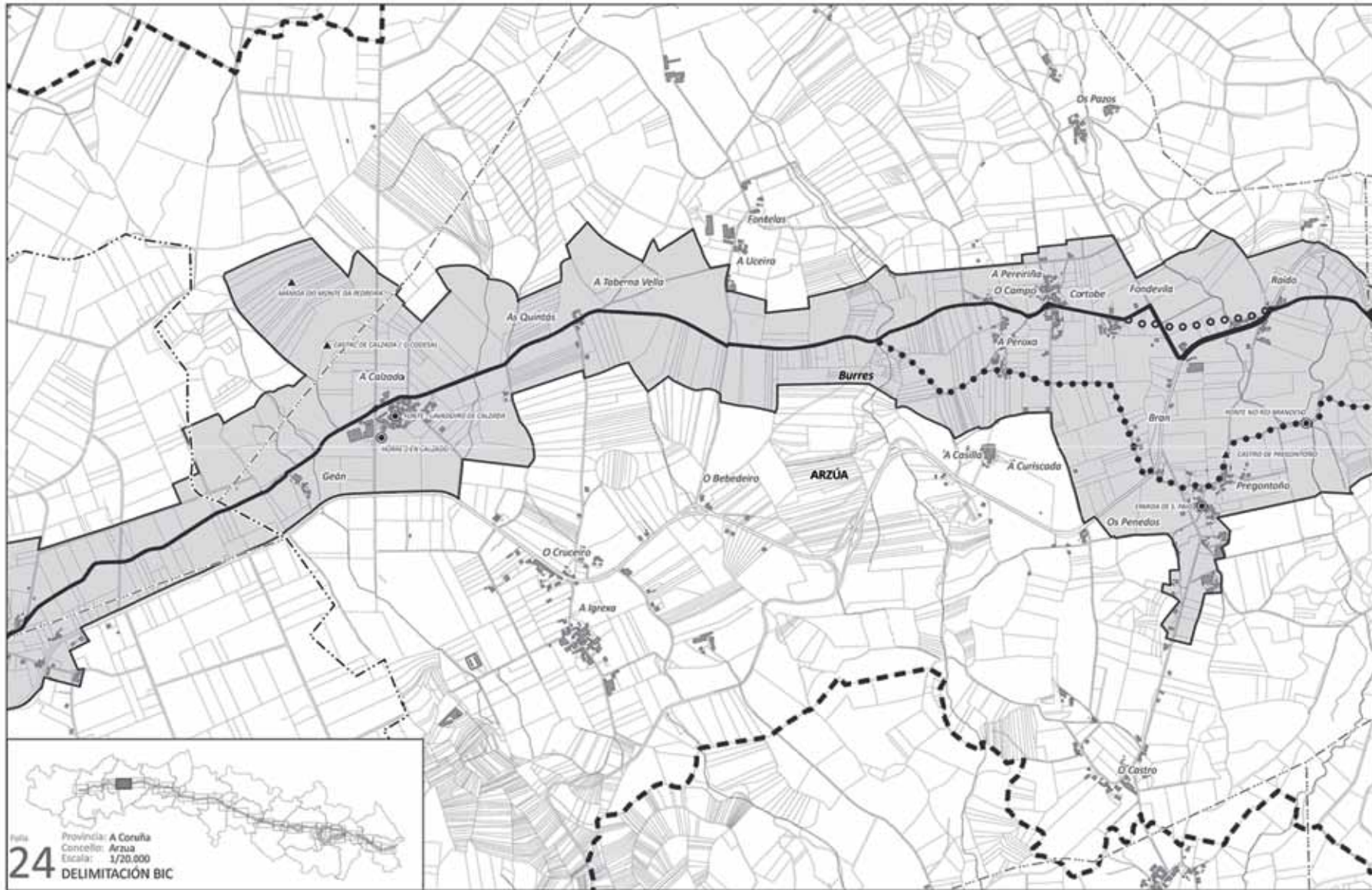

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 22 A CORUÑA
 CONCELLO_
ARZÚA

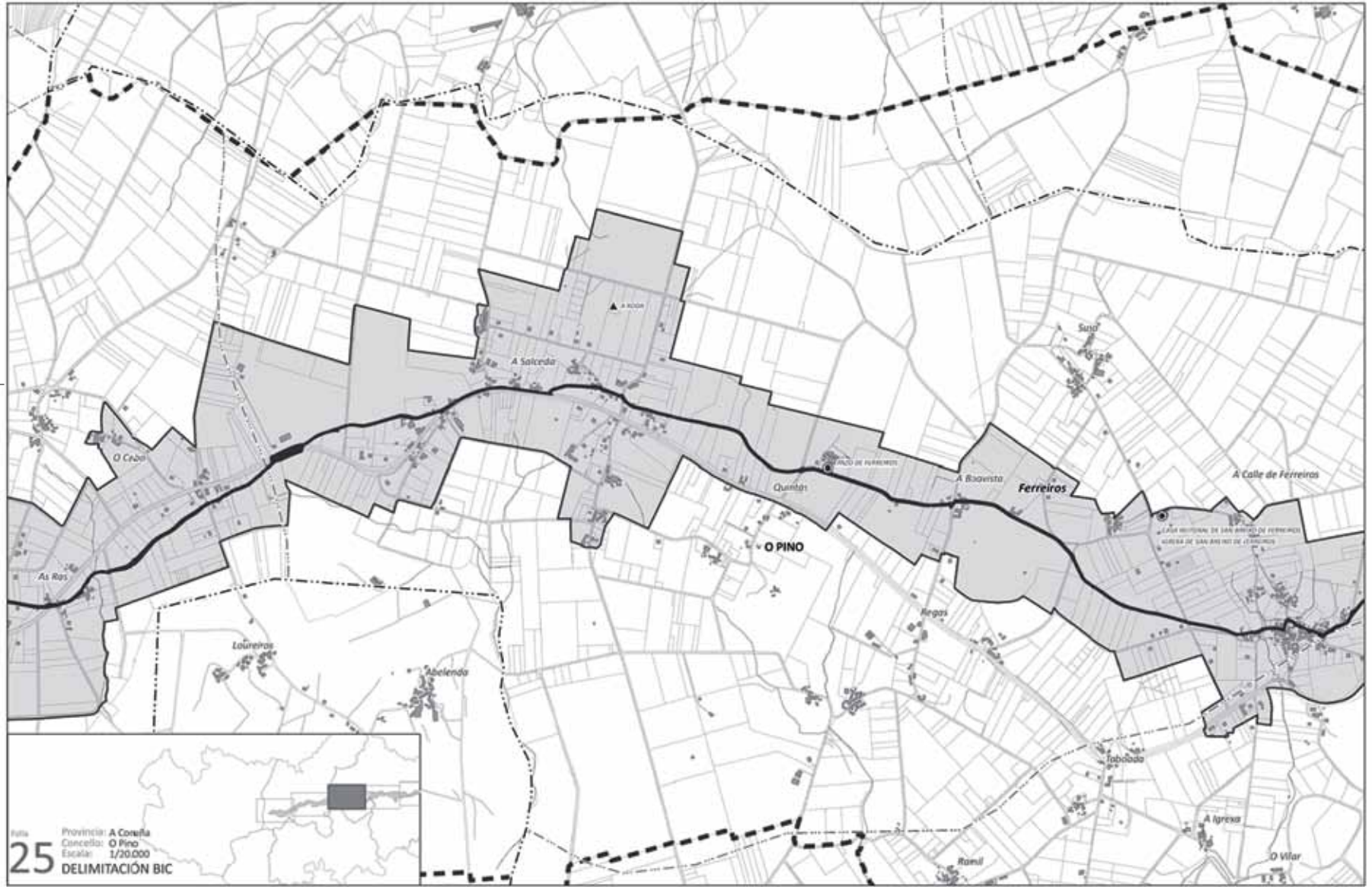
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 23 A CORUÑA
 CONCELLO_
ARZÚA

Folla **23**
 Provincia: A Coruña
 Concello: Arzúa
 Escala: 1/20.000
DELIMITACIÓN BIC

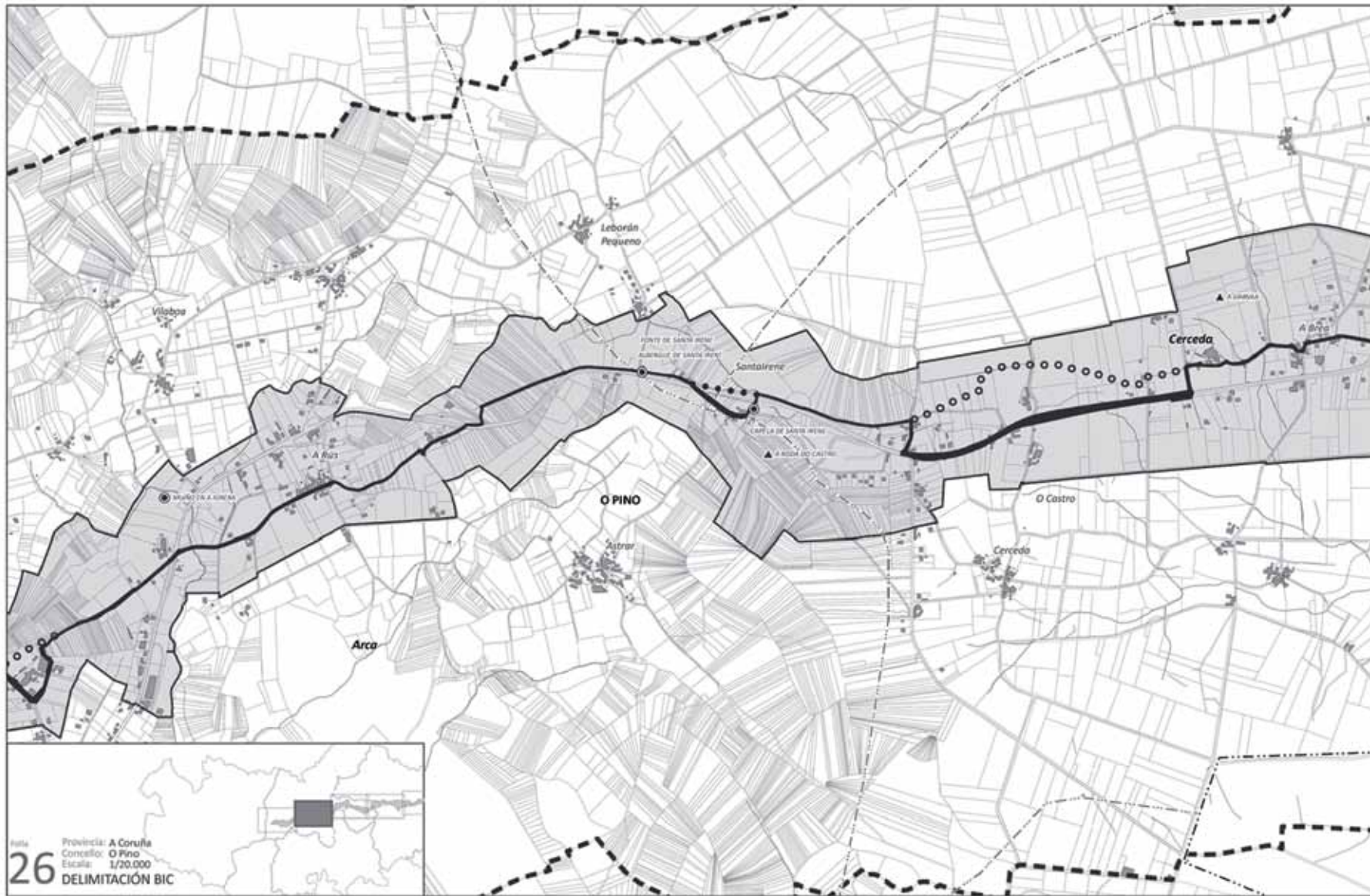
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 24 A CORUÑA
 CONCELLO_
ARZÚA

Folleto
24
 Provincia: A Coruña
 Concello: Arzúa
 Escala: 1/20.000
 DELIMITACIÓN BIC

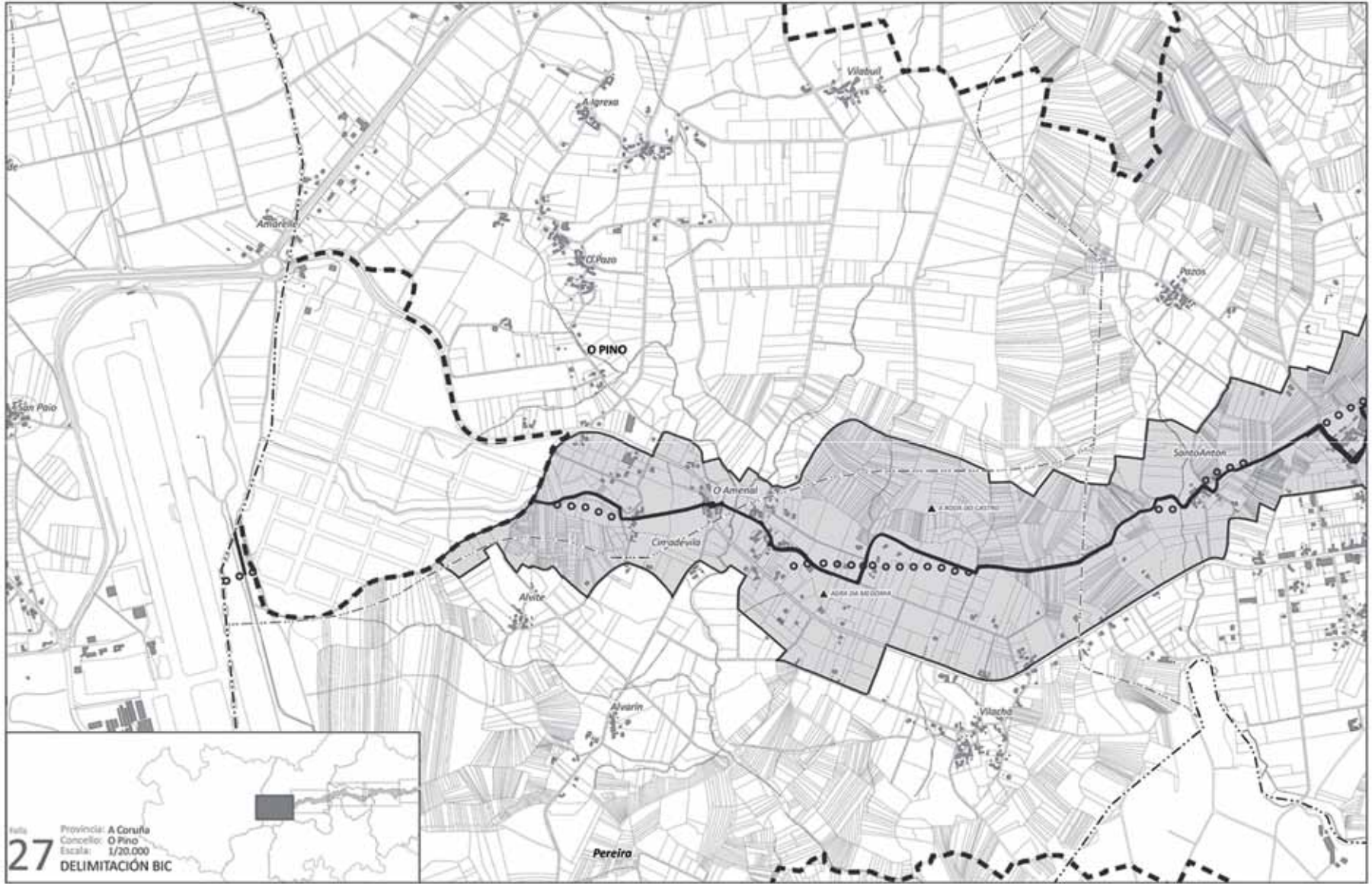
DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 25 A CORUÑA
 CONCELLO_
O PINO

Nota
 25
 Provincia: A Coruña
 Concello: O Pino
 Escala: 1/30.000
 DELIMITACIÓN BIC

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 26 A CORUÑA
 CONCELLO_
O PINO

Folha
26
 Provincia: A Coruña
 Concello: O Pino
 Escala:
 1/20.000
 DELIMITACIÓN BIC

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC 27 A CORUÑA
 CONCELLO_
O PINO

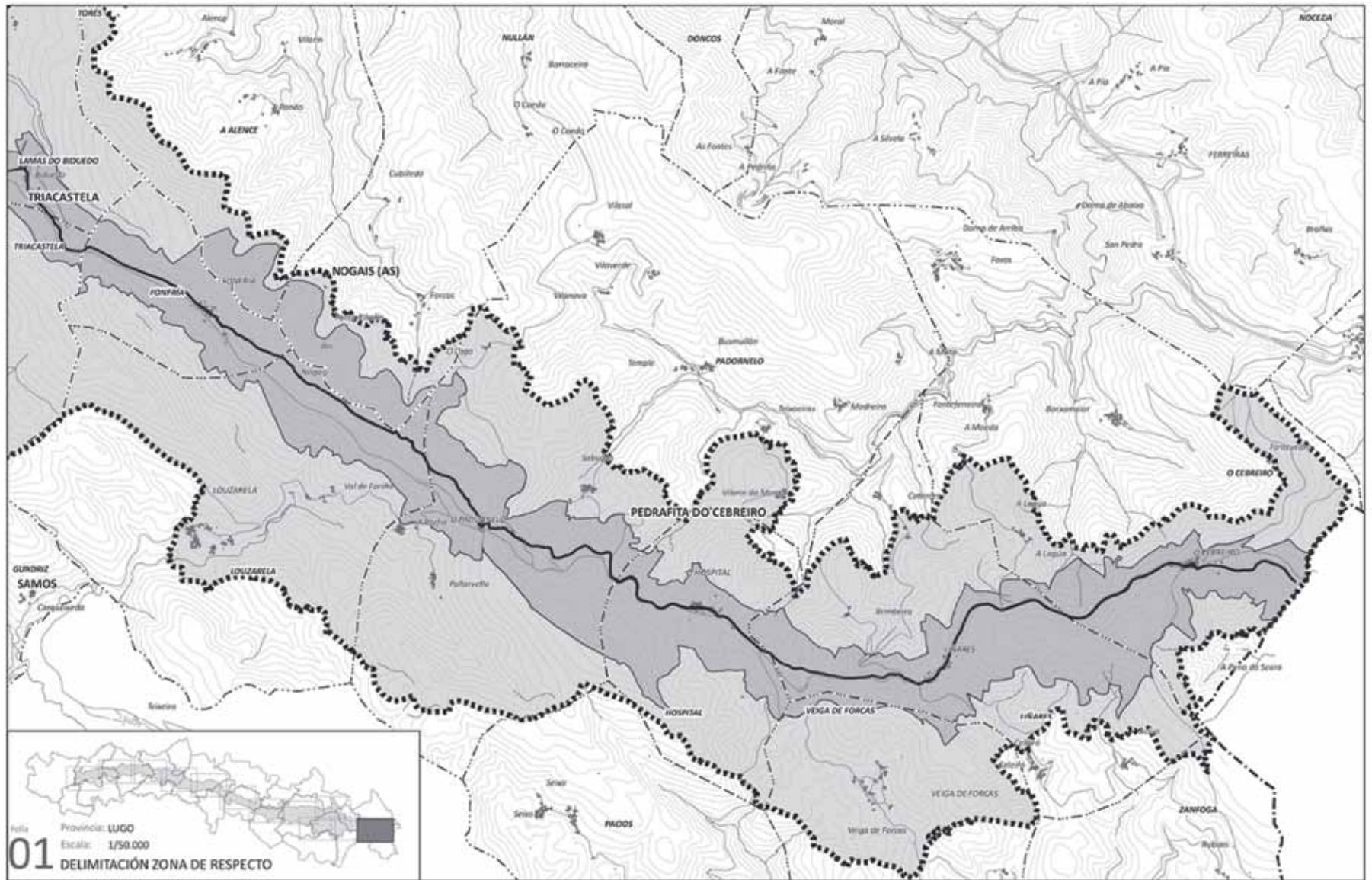
27
 Provincia: A Coruña
 Concello: O Pino
 Escala: 1/20.000
 DELIMITACIÓN BIC

DECRETOS

DELIMITACIÓN_

ZONA DE RESPECTO

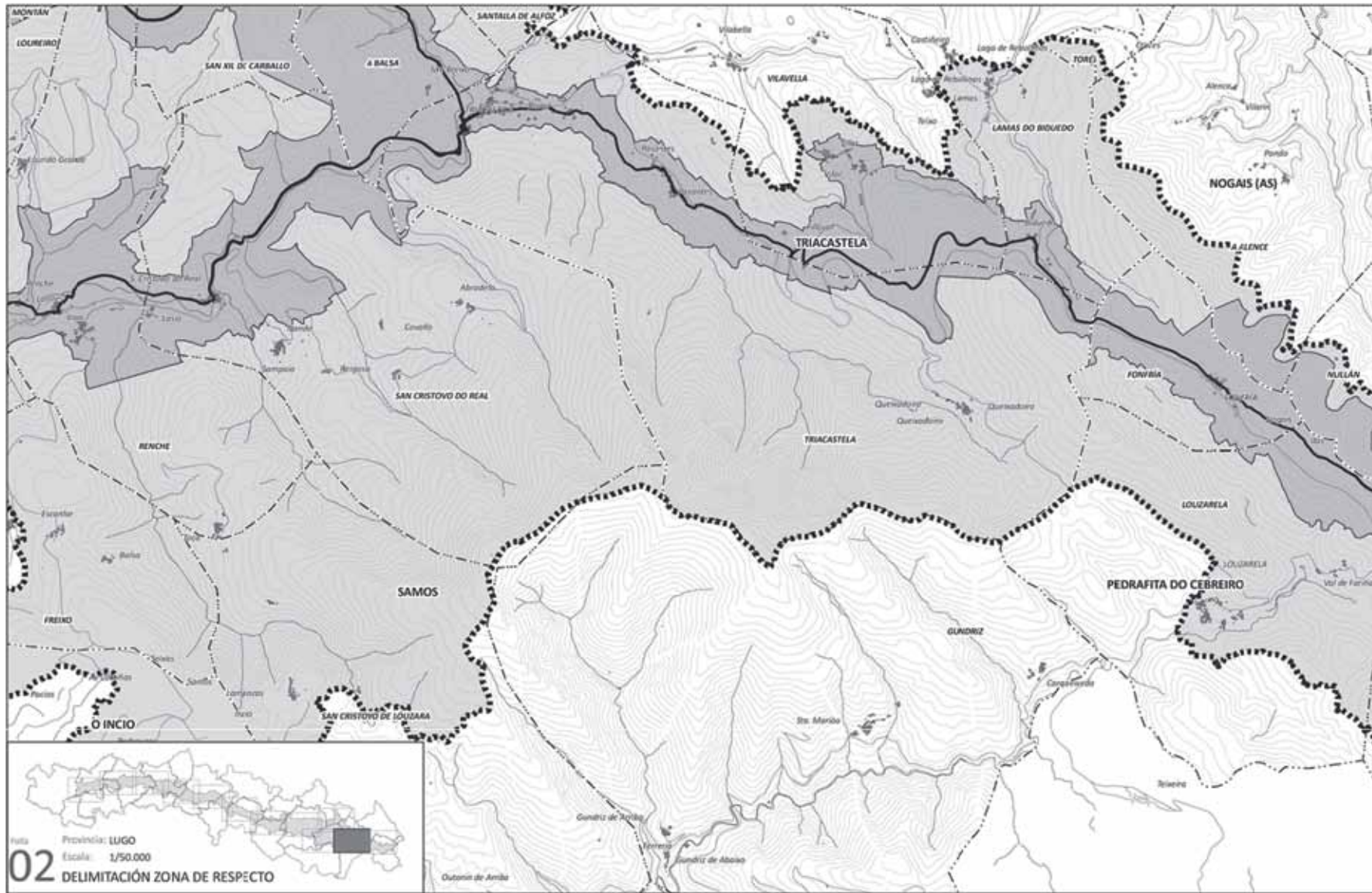
DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPECTO**

01

PROVINCIA
LUGO

01 DELIMITACIÓN ZONA DE RESPECTO

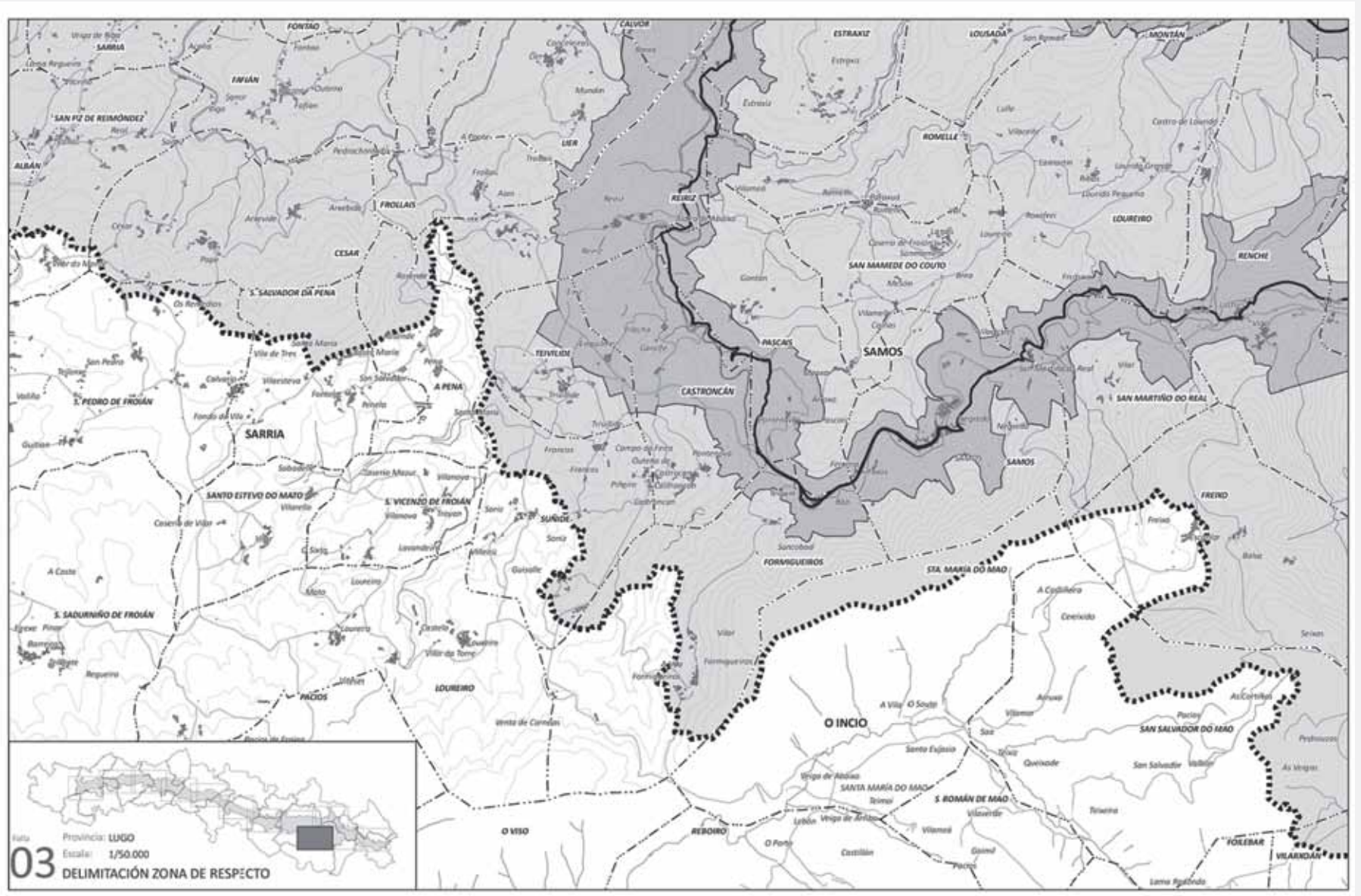
Provincia: LUGO
 Escala: 1/50.000

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPETO**

02

PROVINCIA_
LUGO

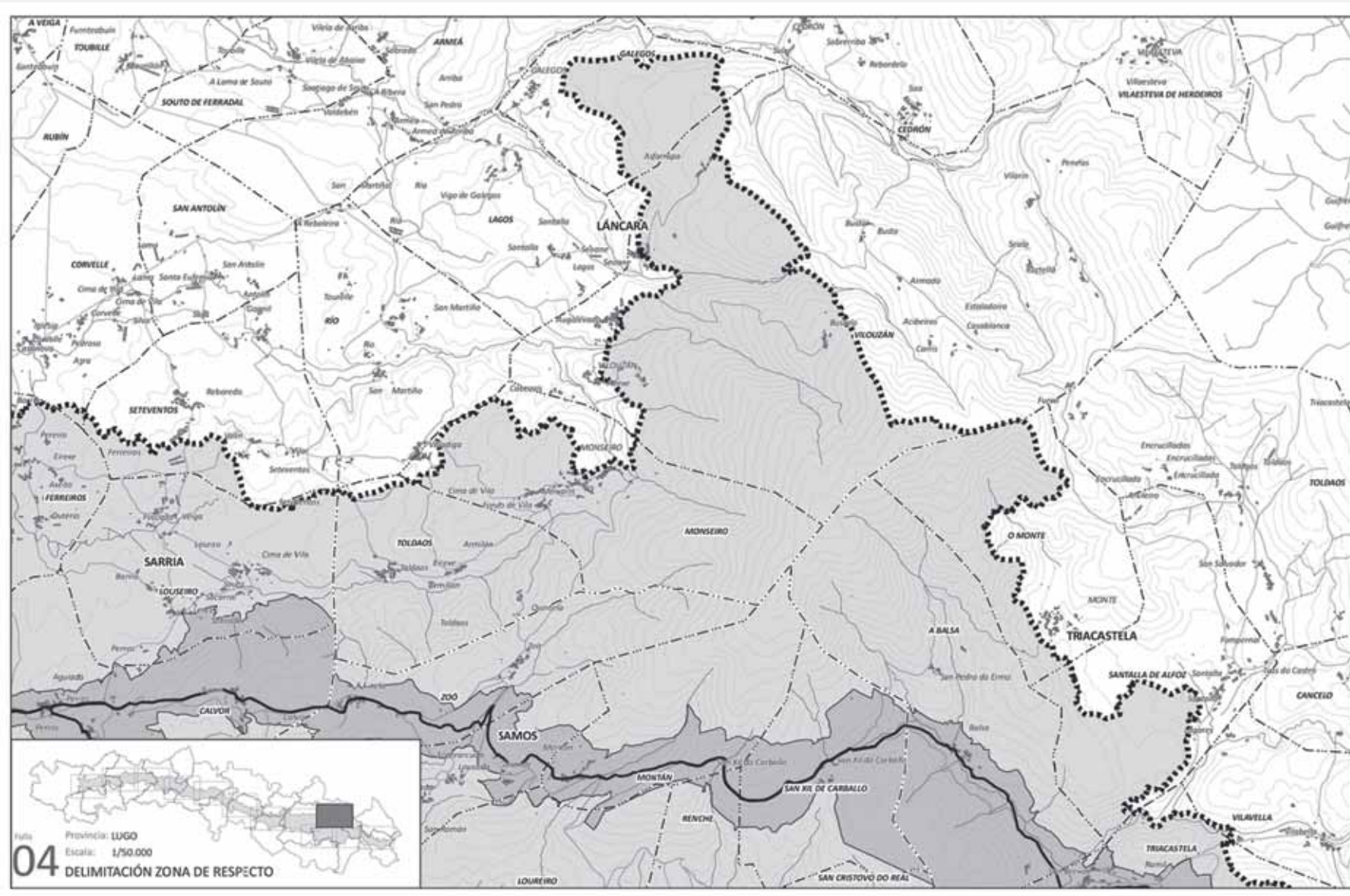
DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPETO**

03

PROVINCIA
LUGO

03 DELIMITACIÓN ZONA DE RESPETO

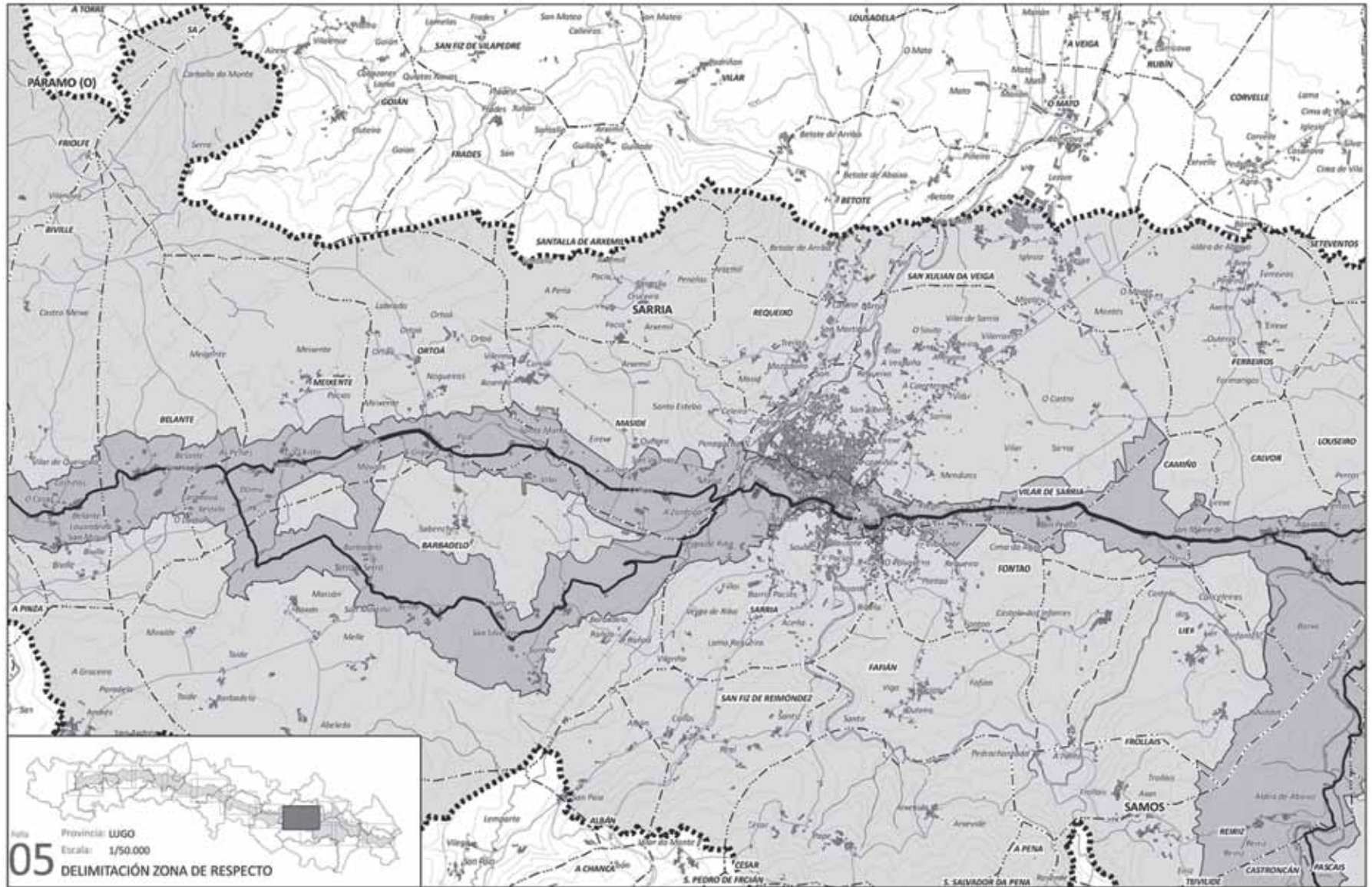
Foto: Provincia: LUGO
 Escala: 1/50.000

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPETO**

04

PROVINCIA_
 LUGO

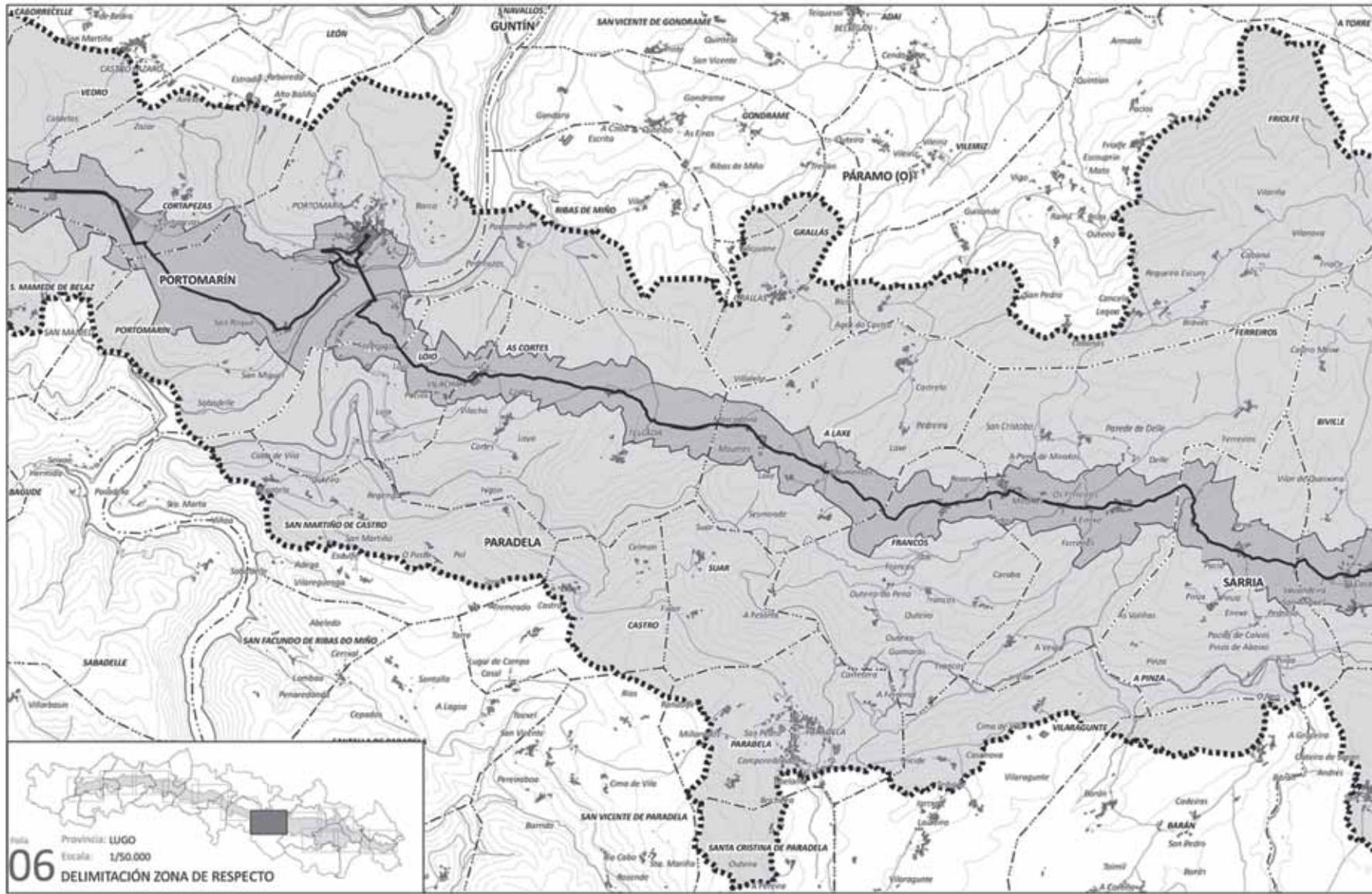

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPECTO**

05

PROVINCIA
 LUGO

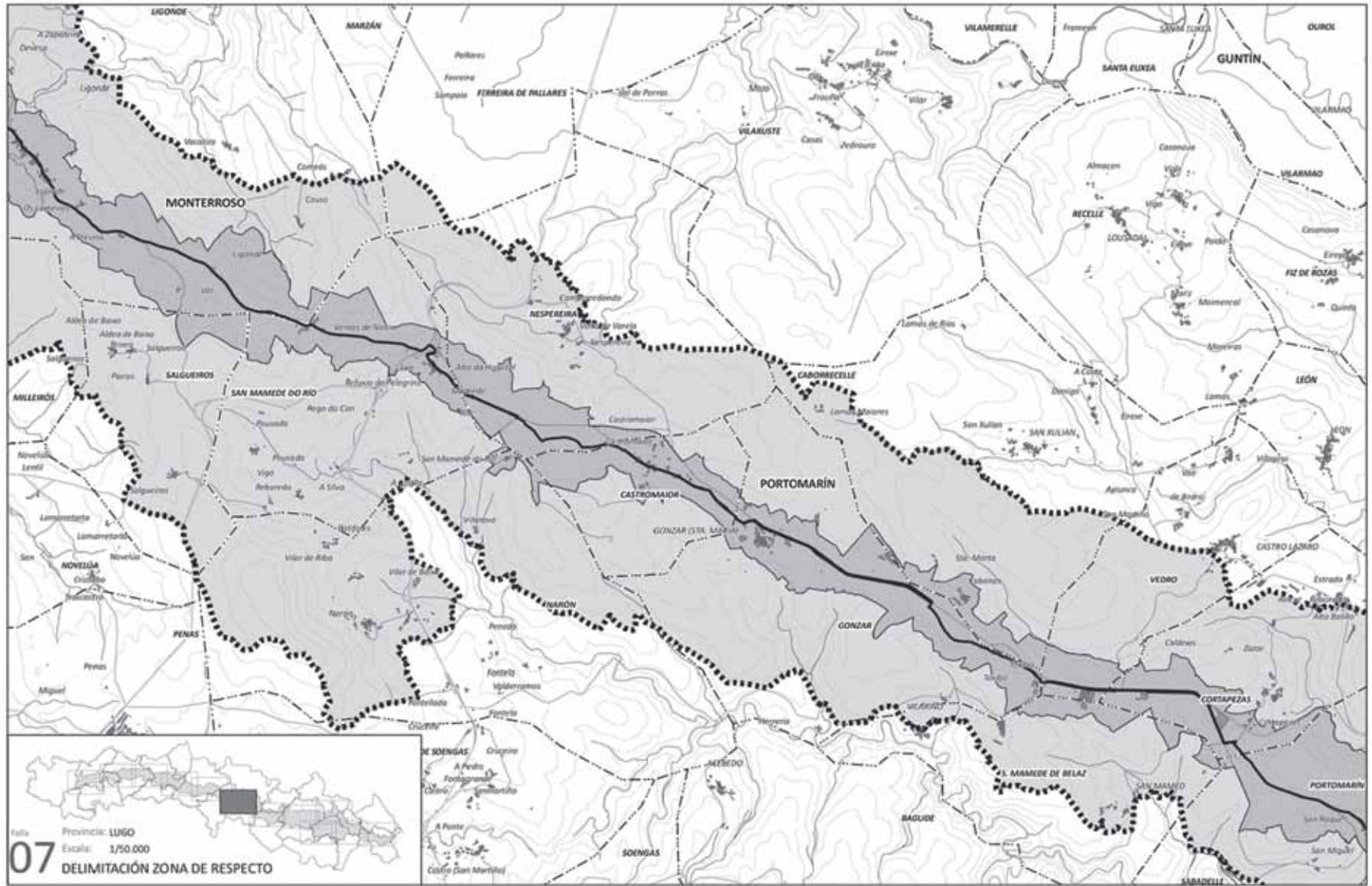
05
 Provincia: LUGO
 Escala: 1/50.000
 DELIMITACIÓN ZONA DE RESPECTO

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPETO**

06

PROVINCIA_
 LUGO

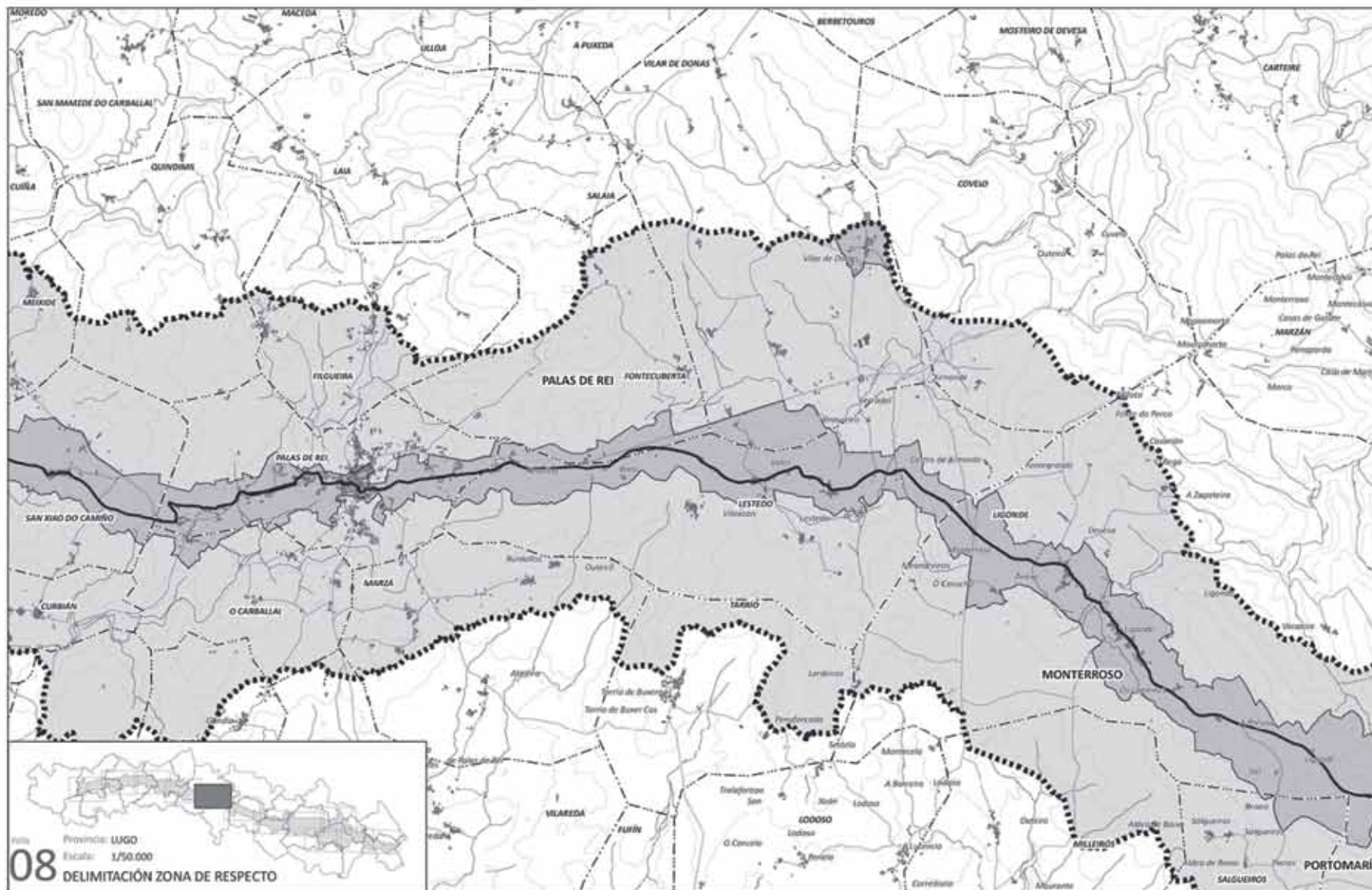

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPECTO**

07

PROVINCIA
LUGO

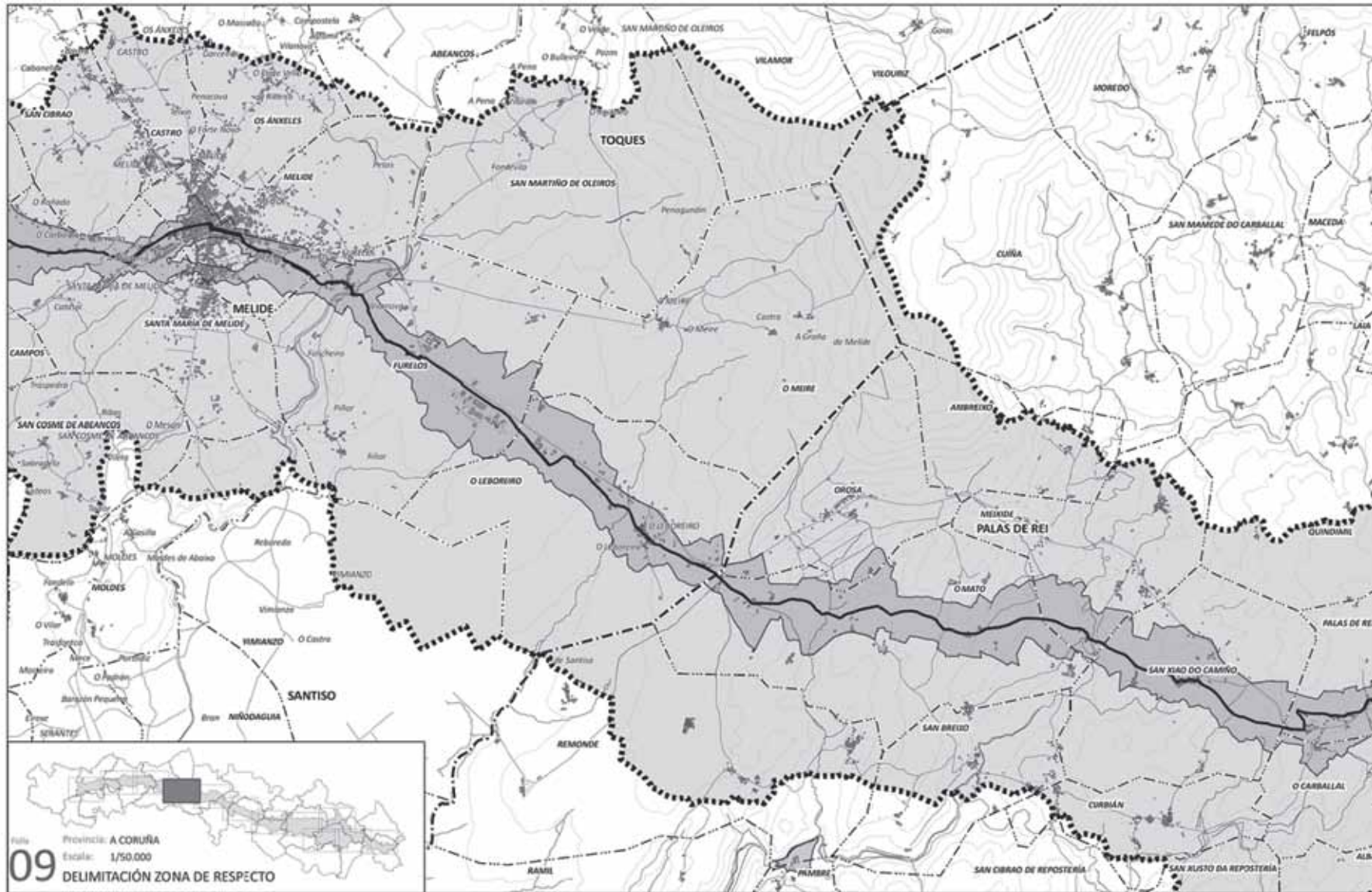
07
 Provincia: LUGO
 Escala: 1/50.000
 DELIMITACIÓN ZONA DE RESPECTO

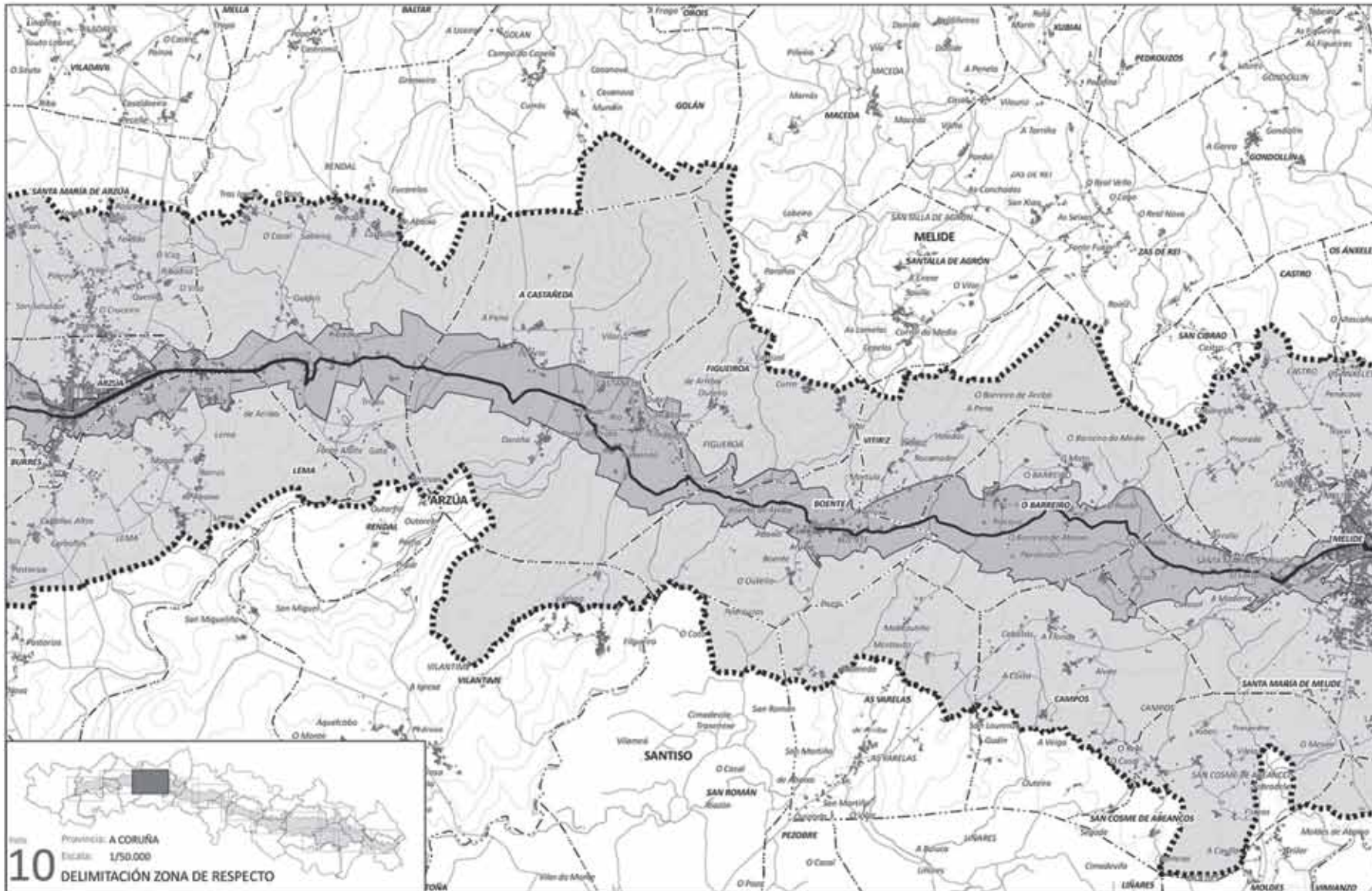

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPECTO**

08

PROVINCIA_
 LUGO

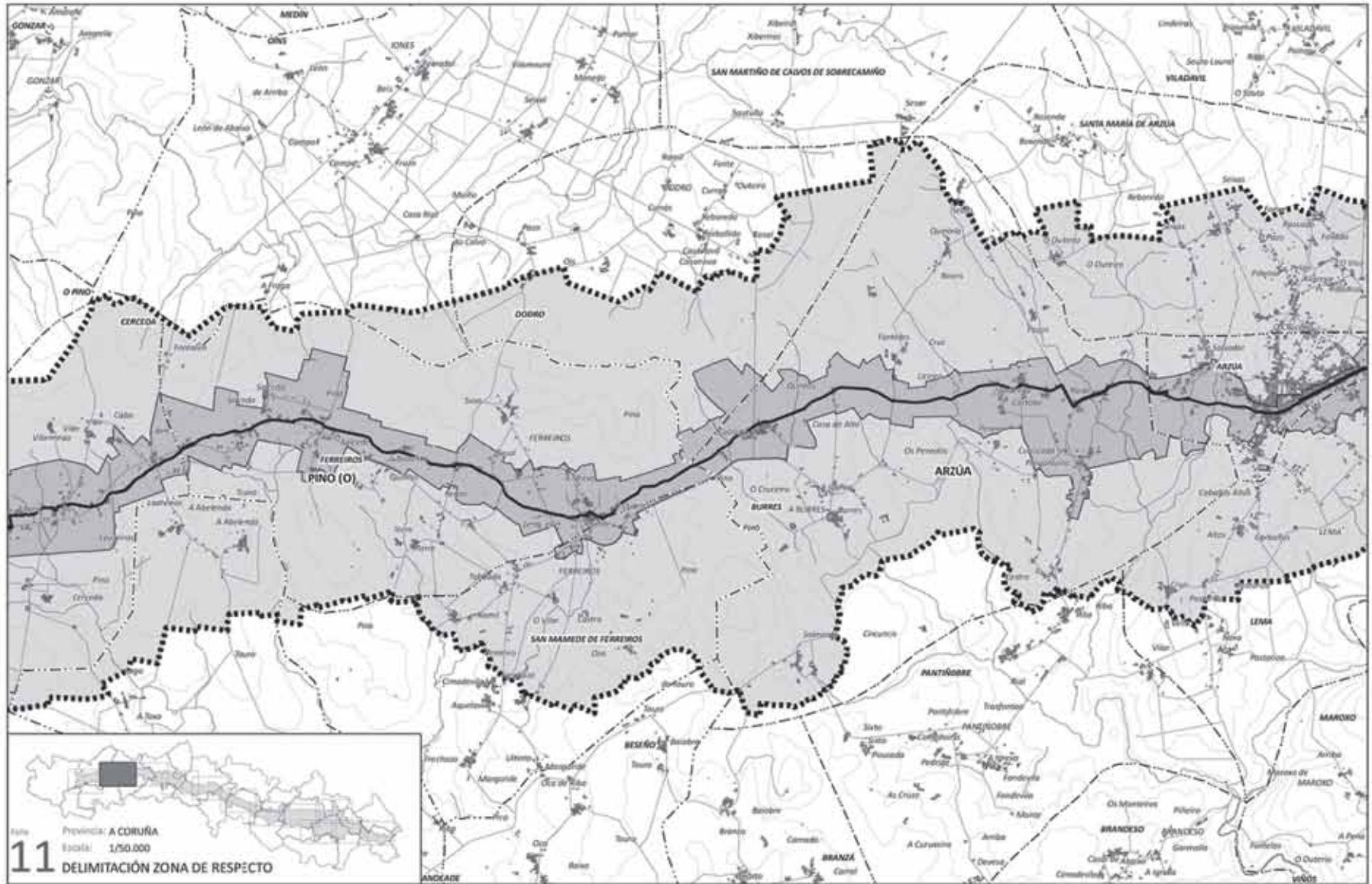

DELIMITACIÓN
ZONA DE
RESPECTO

10

PROVINCIA
A CORUÑA

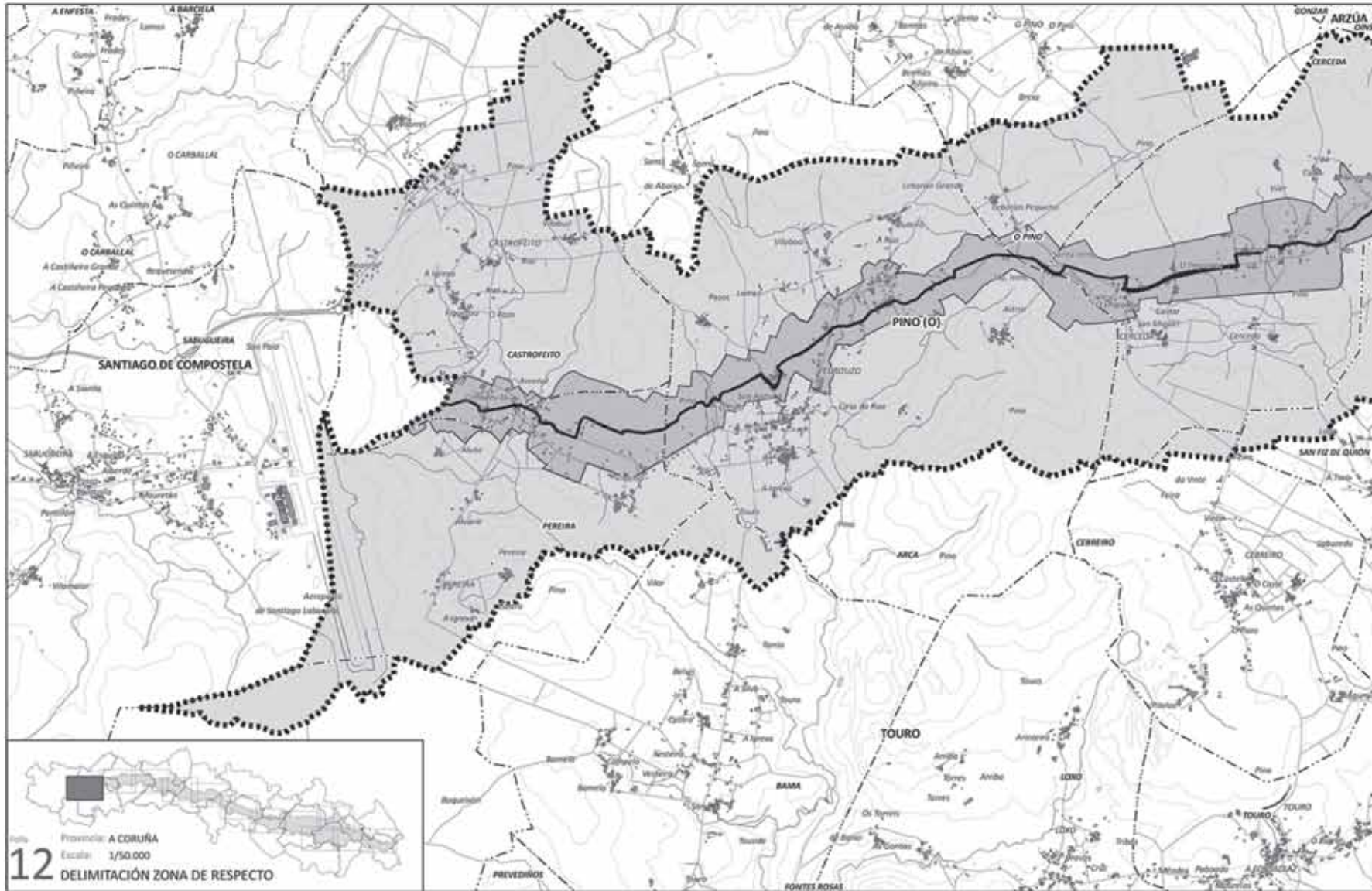

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
 RESPECTO**

11

PROVINCIA
 A CORUÑA

DELIMITACIÓN_
**ZONA DE
RESPECTO**

12

PROVINCIA_
A CORUÑA

DECRETO 144/2012, do 29 de xuño, polo que se aproba a **delimitación do Camiño de Santiago, Camiño Francés, entre o lugar do Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino**

O Camiño de Santiago Francés ao seu paso por Galicia é un dos bens singulares máis sobranceiros, prezados e visitados dentro do conxunto do patrimonio cultural galego protexido. Está declarado ben de interese cultural desde 1962, coa categoría de conxunto histórico. En 1993 foi incluído na lista dos bens recoñecidos como patrimonio da humanidade e no ano 1997 recibe por parte do Consello de Europa o recoñecemento de primeiro itinerario cultural europeo. O Parlamento de Galicia, ao ano seguinte da promulgación da Lei do patrimonio cultural de Galicia, aproba a Lei 3/1996, do 10 de maio, de protección dos camiños de Santiago, que establece unha regulación específica para este ben e lle outorga a categoría de territorio histórico.

Segundo a dita Lei 3/1996, correspóndelle a Consellería de Cultura a delimitación dos tramos do Camiño de Santiago, de conformidade co procedemento que se regula no seu artigo 5. Ao abeiro desa disposición, por Resolución do 30 de xullo de 2010 incóase o procedemento para a delimitación da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, coa excepción do tramo entre o lugar do Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino. O expediente de delimitación remata co Decreto 227/2011, do 2 de decembro (DOG nº 237, do 14 de decembro), polo que se define o trazado do Camiño Francés, se delimita o

ámbito do ben de interese cultural e tamén outro ámbito secundario de influencia merecedor dunha protección ambiental adicional á do territorio histórico, denominado zona de amortecemento.

O tramo do Camiño Francés situado entre o lugar do Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino, fora incoado con anterioridade mediante Resolución da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural do 29 de outubro de 2007 e sometido a información pública en setembro de 2008 (Resolución da Dirección Xeral do 25 de agosto de 2008, publicada no DOG do 8 de setembro), pero non se

acumulou no procedemento incoado en 2010 por ter sido obxecto de recursos contencioso-administrativos, admitidos a trámite, e estar pendente de resolución xudicial no momento da incoación.

Unha vez rematado o expediente de delimitación do Camiño de Santiago Francés ao seu paso por Galicia, e resoltos polo Tribunal Superior de Xustiza de Galicia os recursos xurisdiccionais pendentes, a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural decide darlle continuidade ao expediente incoado en 2007 e, para eses efectos, tras os correspondentes estudos previos, realiza as seguintes actuacións: dar contesta-

ción ás alegacións presentadas no período de información pública en 2008, notificar ao concello do Pino unha nova proposta de delimitación do Camiño de Santiago Francés entre o lugar do Amenal e o límite do aeroporto da Lavacolla, abrir un novo período de información pública durante o prazo de dous meses e solicitar os informes pertinentes dos órganos asesores e consultivos.

O día 29 de marzo a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural acorda notificar ao concello a nova proposta de delimitación e abrir o período de información pública durante o prazo de dous meses, ao que se lle dá publicidade mediante a súa inserción no DOG nº 66, do 4 de abril. Esa resolución, ademais de definir a traza, establece o ámbito do territorio histórico nese tramo, completando así ese expediente de conformidade cos criterios empregados para a delimitación do resto do Camiño Francés, aprobada polo Decreto 227/2011, do 2 de decembro, anteriormente mencionado.

A partir do día seguinte da publicación o expediente expónse para consulta nas dependencias do concello e da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural en Santiago de Compostela.

Durante o período de información pública preséntase unha soa alegación, á cal se lle dá a oportuna contestación.

Os informes solicitados aos órganos asesores e consultivos son todos eles favorables á proposta de delimitación. O Comité Asesor do Camiño de Santiago e a Comisión Territorial de Patrimonio Histórico da Coruña adoptaron o acordo de informala nas súas respectivas sesións do 24 de abril e do 6 de xuño, segundo consta nas correspondentes actas. O mesmo día 6 emite o seu informe a comisión constituída para o efecto na Facultade de Xeografía e Historia da Universidade de Santiago de Compostela, e con data do 8 de xuño faino a Real Academia Galega de Belas Artes de Nosa Señora do Rosario, segundo consta no escrito de remisión asinado polo seu secretario xeral.

Rematada a instrución do procedemento segundo o establecido nas disposicións vixentes, de conformidade co disposto no artigo 5 da Lei de protección dos camiños de Santiago e na Lei do patrimonio cultural de Galicia, cómpre proceder á súa resolución definitiva. Por iso, á vista do que antecede, por proposta do conselleiro de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, e logo de deliberación do Consello da Xunta de Galicia na súa reunión do día vinte e nove de xuño de dous mil doce,

DISPÓÑO:

Primeiro. Aprobar a delimitación da ruta principal do Camiño de Santiago, Camiño Francés, desde o lugar do Amenal ao límite do aeroporto da Lavacolla, no concello do Pino, segundo os planos do anexo I deste decreto, onde se marca o trazado do camiño e se fixan os límites do territorio histórico que conforma o ben de interese cultural. No anexo II incorpórase o ámbito de amortecemento.

Segundo. Ordenar a inscrición da nova delimitación no Rexistro de Bens de Interese Cultural de Galicia e notificarlo ao órgano competente do Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, para o seu coñecemento e para os efectos de inscrición no seu rexistro.

Terceiro. Notificar este acordo ao concello afectado, comunicándolle que ata a aprobación do Plan especial de protección do Camiño Francés previsto na Lei 3/1996, do 10 de maio, de protección dos camiños de Santiago, calquera intervención legalmente permitida que pretenda realizarse dentro do ámbito do ben de interese cultural territorio histórico deberá ser autorizada pola Consellería de Cultura con carácter previo á concesión da correspondente licenza municipal, e que se deberá proceder á adaptación das previsións urbanísticas neste ámbito.

Cuarto. Instar a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural a que publicite a través da páxina web oficial da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria o documento completo coa descrición literal deste tramo, carac-

terísticas e elementos accesorios, integrándoo co resto da documentación do expediente de delimitación do Camiño Francés.

Disposición derradeira única Este decreto producirá efectos desde o día seguinte ao da súa publicación no Diario Oficial de Galicia.

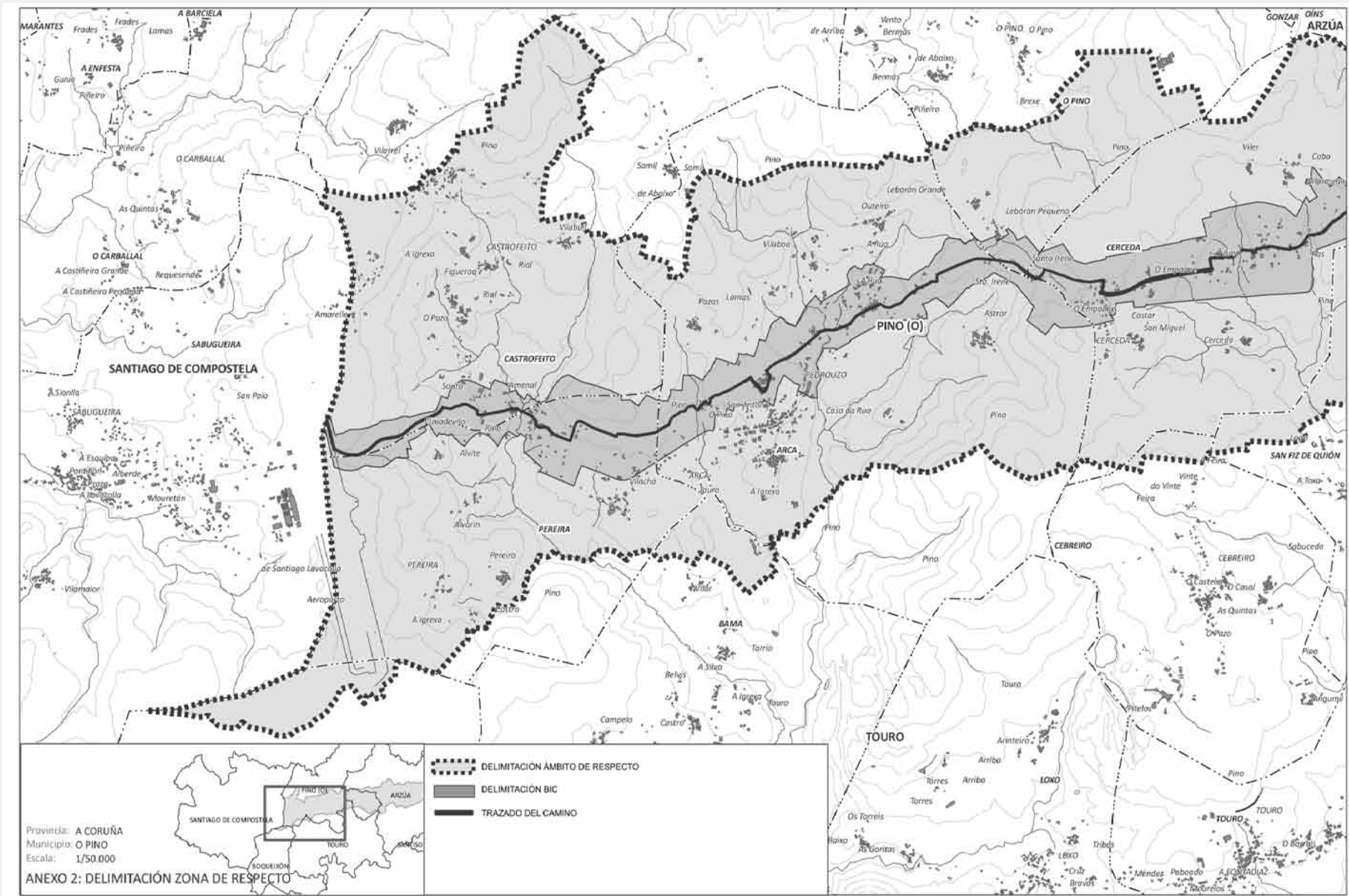
Santiago de Compostela,
vinte e nove de xuño de dous mil doce

Alberto Núñez Feijóo
Presidente

Jesús Vázquez Abad
Conselleiro de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

DELIMITACIÓN_ PROVINCIA_
BIC A CORUÑA
 CONCELLO_
O PINO

DELIMITACIÓN
**ZONA DE
RESPECTO**

PROVINCIA_
A CORUÑA

CONCELLO_
O PINO

